

At: Aelodau'r Pwyllgor Gwasanaethau
Democrataidd

Dyddiad: 25 Mawrth 2019

Rhif Union: 01824 712589

ebost: democrataidd@sirddinbych.gov.uk

Annwyl Gynghorydd

Fe'ch gwahoddir i fynychu cyfarfod y **PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD, DYDD GWENER, 29 MAWRTH 2019** am **10.00 am** yn **YSTAFELL BWLLGOR 1A, NEUADD Y SIR, RHUTHUN LL15 1YN.**

Yn gywir iawn

G Williams

Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol, AD a Democrataidd

AGENDA

1 YMDDIHEURIADAU

2 DATGAN CYSYLLTIAD (Tudalennau 3 - 4)

Dylai'r Aelodau ddatgan unrhyw gysylltiad personol neu gysylltiad sy'n rhagfarnu mewn unrhyw fater a nodwyd i'w ystyried yn y cyfarfod hwn.

3 MATERION BRYN

Hysbysiad o eitemau y dylid, ym marn y Cadeirydd, eu hystyried yn y cyfarfod fel materion brys yn unol ag Adran 100B(4) Deddf Llywodraeth Leol 1972.

4 COFNODION (Tudalennau 5 - 8)

Derbyn cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd a gynhaliwyd ar 19 Hydref 2018 (copi ynghlwm).

5 ADRODDIAD BLYNYDDOL PANEL ANNIBYNNOL CYMRU AR GYDNABYDDIAETH ARIANNOL 2019 / 2020 (Tudalennau 9 - 112)

I ystyried adroddiad gan y Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd (copi ynghlwm) i gynghori ynghylch penderfyniadau'r Panel ar gyfer 2019 / 20 mewn perthynas â thaliadau i aelodau ac aelodau cyfetholedig

6 HYFFORDIANT A DATBLYGU AELODAU (Tudalennau 113 - 116)

I ystyried adroddiad gan y Rheowr Gwasanaethau Democrataidd (copi ynghlwm) i geisio safbwyntiau'r Pwyllgor ar gynnwys a chyfeiriad y Rhaglen Hyfforddiant a Datblygu.

7 RHAGLEN GWAITH I'R DYFODOL

I ystyried adroddiad llafar gan y Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd.

MEMBERSHIP

Y Cynghorwyr

Joan Butterfield
Rachel Flynn
Hugh Irving
Alan James (Cadeirydd)
Huw Jones

Gwyneth Kensler
Christine Marston
Andrew Thomas
Graham Timms
Joe Welch

COPIAU I'R:

Holl Gynghorwyr er gwybodaeth
Y Wasg a'r Llyfrgelloedd
Cynghorau Tref a Chymuned

DEDDF LLYWODRAETH LEOL 2000

Cod Ymddygiad Aelodau

DATGELU A CHOFRESTRU BUDDIANNAU

Rwyf i,
(enw)

*Aelod /Aelod cyfetholedig o
(*dileuer un)

Cyngor Sir Ddinbych

YN CADARNHAU fy mod wedi datgan buddiant ***personol / personol a sy'n rhagfarnu** nas datgelwyd eisoes yn ôl darpariaeth Rhan III cod ymddygiad y Cyngor Sir i Aelodau am y canlynol:-
(*dileuer un)

Dyddiad Datgelu:

Pwyllgor (nodwch):

Agenda eitem

Pwnc:

Natur y Buddiant:

(*Gweler y nodyn isod*)*

Llofnod

Dyddiad

Noder: Rhwng ddigon o fanylion os gwelwch yn dda, e.e. 'Fi yw perchennog y tir sy'n gyfagos i'r cais ar gyfer caniatâd cynllunio a wnaed gan Mr Jones', neu 'Mae fy ngŵr / ngwraig yn un o weithwyr y cwmni sydd wedi gwneud cais am gymorth ariannol'.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD

Cofnodion cyfarfod o'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd a gynhaliwyd yn Ystafell Bwllgor 1a, Neuadd y Sir, Rhuthun LL15 1YN, Dydd Gwener, 19 Hydref 2018 am 10.00 am.

YN BRESENNOL

Y Cynghorwyr Alan James (Cadeirydd), Huw Jones, Gwyneth Kensler, Christine Marston a/ac Joe Welch

HEFYD YN BRESENNOL

Sylwedydd – Cynghorydd Glenn Swingler

Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Democrataidd (GW)
Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd (SP)
Cydlynnydd Craffu (RhE)
Gweinyddwr Pwyllgor (RhTJ)

1 YMDDIHEURIADAU

Cafwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorydd Graham Timms.

2 DATGAN CYSYLLTIAD

Roedd yr holl aelodau oedd yn bresennol yn gofyn a fyddai angen datgan cysylltiad o ran Adroddiad Blynyddol Drafft Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol oedd yn pennu cyflogau cynghorwyr.

Ymatebodd y swyddog monitro gan ddweud y byddai pob Cynghorydd angen datgan cysylltiad personol ond nid cysylltiad sy'n rhagfarnu.

Roedd yr holl aelodau oedd yn bresennol yn datgan cysylltiad personol yn Adroddiad Blynyddol drafft Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol.

3 MATERION BRYD FEL Y CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Dim eitemau bryd.

4 COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd a gynhaliwyd ar 23 Mawrth.

Tudalen 8 – Eitem 9: Gofynnwyd am y wybodaeth ddiweddaraf ar Adolygiad Etholiadol o Sir Ddinbych. Dywedodd y Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Democrataidd bod y cynigion wedi eu cyhoeddi. Trefnir cyfarfod gyda gweithgor yr aelodau i drafod y cynigion cyn dod i'r Cyngor ym mis Ionawr.

PENDERFYNWYD cymeradwyo cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd a gynhaliwyd ar 20 Hydref 2017 fel cofnod cywir.

5 ADRODDIAD BLYNYDDOL DRAFFT PANEL ANNIBYNNOL CYMRU AR GYDNABYDDIAETH ARIANNOL

Cyflwynodd Pennaeth Gwasanaethau'r Gyfraith, Adnoddau Dynol a Democrataidd adroddiad ar yr ymgynghoriad ar Adroddiad Blynyddol Drafft Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol ar gyfer 2019-2020 (dosbarthwyd yn flaenorol).

Hysbyswyd y pwyllgor bod y Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd a Chadeirydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn cwrdd â chynrychiolwyr Panel Cydnabyddiaeth Ariannol Annibynnol ym mis Tachwedd a byddai'n cyflwyno unrhyw bryderon neu sylwadau oedd gan y pwyllgor.

Amlinellodd Pennaeth Gwasanaethau'r Gyfraith, Adnoddau Dynol a Democrataidd bod yr adroddiad blynyddol drafft yn cynnig cynnydd yn y cyflog sylfaenol o 1.97% (£268) i £13,868 a fyddai ar gael i bob cynghorydd. Mewn ymateb i ymholiadau ynglŷn â derbyn y taliad, cadarnhaodd Pennaeth Gwasanaethau'r Gyfraith, Adnoddau Dynol a Democrataidd os byddai'r adroddiad drafft yn cael ei gadarnhau y byddai'r cynnydd yn cael ei weithredu. Fodd bynnag, os oedd unrhyw Gyngorydd yn dymuno gwrthod y cynnydd yna byddai angen cyflwyno hysbysiad ysgrifenedig i'r Gwasanaethau Democrataidd.

Roedd y cynnydd yng nghyflog Aelodau Cabinet yn £532, ac roedd o ganlyniad i'r ffaith nad oedd aelodau'r Cabinet wedi cael codiad cyflog ers chwe blynedd.

Mynegwyd pryder am gynghorau cymuned llai ac a fyddai'r taliadau blynyddol yn cyfrif am y rhan fwyaf o'u praesept. Roedd y pwyllgor yn nodi y gallai cynghorau tref a chymuned barhau i wrthod derbyn eu cyflogau ar ôl cyflwyno hysbysiad ysgrifenedig i'w clerod.

PENDERFYNWYD – Bod y pwyllgor yn nodi cynnwys adroddiad blynyddol drafft Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol.

6 AMSERIAD CYFARFODYDD Y CYNGOR

Cyflwynodd y Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd adroddiad ar Amseriad Cyfarfodydd y Cyngor (dosbarthwyd yn flaenorol).

Hysbysodd y Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd y pwyllgor bod yr adroddiad yn amlinellu canlyniadau'r holiadur a ddosbarthwyd yn Awst a Medi. Roedd y

canlyniadau'n cefnogi'r arfer bresennol o gynnal y rhan fwyaf o gyfarfodydd yn y bore a ffafrio cynnal cyfarfodydd yn Rhuthun.

Hysbyswyd yr aelodau bod yr holiadur wedi cynnwys ymatebion gan 35 aelod oedd yn cynrychioli 74% o aelodaeth y Cyngor.

Yn dilyn y cyflwyniad trafododd yr aelodau ganlyniadau arolwg Amseriad Cyfarfodydd y Cyngor -

- Pryderon am gyfarfodydd min nos a'r goblygiadau cost posibl, o'r angen i gael adeiladau'n agored yn hwyrach nag oriau swyddfa.
- Aelodaeth cyrff eraill e.e. cyrff llywodraethu ysgolion, cynghorau tref a chymuned.
Cynhaliwyd y cyfarfodydd hyn fin nos a gallai achosi gwrthdaro.
- Roedd Aelodau hefyd yn dweud bod llawer o gyflogwyr nawr yn cynnig patrymau gweithio'n hyblyg oedd yn hwyluso presenoldeb mewn cyfarfodydd yn ystod y dydd tra bod cyfarfodydd min nos a chyfrifoldebau teuluol yn gwneud cyfarfodydd min nos yn anaddas i lawer o rieni gyda phlant bach.

Yn dilyn y drafodaeth roedd y pwyllgor yn nodi cynnwys yr arolwg. Roedd y pwyllgor yn cymeradwyo canlyniadau'r arolwg a pharhau â'r trefniadau presennol ar gyfer amser a lleoliad cyfarfodydd.

PENDERFYNWYD – *Bod y pwyllgor yn argymhell i'r Cyngor bod y trefniant presennol ar gyfer amser a lleoliad cyfarfodydd yn parhau, yn unol â chanlyniadau arolwg aelodau etholedig 2018.*

7 CYDGRAFFU BWRDD GWASANAETHAU CYHOEDDUS

Cyflwynodd y Rheolwr Gwasanaethau Democraidd adroddiad ar y Cydbwyllgor Craffu Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (dosbarthwyd yn flaenorol).

Hysbyswyd yr aelodau mai diben yr adroddiad oedd rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r pwyllgor ar y cynnydd a wnaed i sefydlu cydbwyllgor craffu ffurfiol Cynghorau Sir Ddinbych a Chonwy i graffu ar y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

Hysbyswyd yr Aelodau am rai newidiadau i'r cynnig drafft, roedd yna newid i'r niferoedd o aelodau etholedig o bob Cyngor o 6 i 8. Byddai tymor cadeiryddion y pwyllgor yn ddwy flynedd a byddai awdurdod y cadeirydd etholedig yn darparu Ysgrifenyddiaeth. Hysbyswyd yr aelodau fod Conwy wedi cytuno i'r cylch gorchwyl drafft.

Yn dilyn y cyflwyniad trafodwyd y pwyntiau canlynol -

- Gofynnodd yr aelodau a oedd yn hysbys pa Gyngor fyddai'n cadeirio'r cyfarfod cyntaf.
Mewn ymateb eglurwyd ei bod yn dibynnu pwy fyddai'n cael ei ethol fel cadeirydd yn y cyfarfod. Hysbyswyd yr aelodau y byddai Sir Ddinbych yn creu'r pecyn rhaglen ar gyfer y cyfarfod cyntaf.

- Byddai cydbwysedd gwleidyddol yn aelodaeth pob Cyngor ar y Pwyllgor Craffu.

PENDERFYNWYD

- i. bod y Pwyllgor yn argymhell i'r Cyngor sefydlu Cydbwyllgor Craffu ffurfiol i graffu ar waith Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Conwy a Sir Ddinbych;
- ii. bod y Pwyllgor yn cefnogi cymeradwyaeth y Cyngor ar gylch gorchwyl drafft a'r rheolau gweithredu ar gyfer y cydbwyllgor craffu; a
- iii. bod y Pwyllgor yn argymhell na ddylai cydnabyddiaeth fod ar gael i gadeirydd y cydbwyllgor Craffu.

8 RHAGLEN GWAITH I'R DYFODOL

Cyflwynodd y Rheolwr Gwasanaethau Democraataidd y Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol.

Hysbyswyd yr aelodau nad oedd y rhaglen waith wedi'i phoblogi ar hyn o bryd ond byddai'n cael ei phoblogi cyn y cyfarfod nesaf.

PENDERFYNWYD – *Bod swyddogion yn cysylltu â'r cadeirydd i boblogi rhaglen gwaith i'r dyfodol ar gyfer cyfarfod nesaf y pwyllgor.*

Daeth y cyfarfod i ben am 11:26am

Adroddiad i:	Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
Dyddiad y Cyfarfod:	29 Mawrth 2019
Aelod / Swyddog Arweiniol:	Y Cynghorydd Mark Young, Aelod Arweiniol Safonau Corfforaethol Gary Williams, Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol, AD a Democrataidd
Awdur yr Adroddiad:	Steve Price, Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd
Teitl:	Adroddiad Blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol 2019 / 2020

1 Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad yn sôn am adroddiad blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (y Panel) ar gyfer 2019/20.

2 Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1 Lluniwyd yr adroddiad hwn i gynghori ynghylch penderfyniadau'r Panel ar gyfer 2019/20 mewn perthynas â thaliadau i aelodau ac aelodau cyfetholedig. Cyflwynwyd adroddiadau blynyddol blaenorol y Panel i'r Cyngor llawn, ond mae'r Panel wedi cadarnhau yn ddiweddar nad oedd gwneud hyn, oherwydd mai'r Panel ei hun sy'n nodi penderfyniadau yn hytrach nag awdurdodau lleol.
- 2.2 Mae'r Panel yn caniatáu ychydig o ryddid i awdurdodau lleol ddewis talu swyddi penodol ai peidio. Byddai angen i'r Cyngor llawn awdurdodi unrhyw newid i gynllun talu Sir Ddinbych (swyddi sy'n derbyn cyflog uwch neu ddinesig) sy'n cael ei ganiatáu gan fframwaith y Panel.

3 Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1 Bod y Pwyllgor yn nodi penderfyniadau Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol ar gyfer 2019/20 mewn perthynas â thalu cyflogau sylfaenol, uwch a dinesig a thaliadau i aelodau cyfetholedig.
- 3.2 Bod Aelodau yn ystyried y rhestr tâl fel y nodir yn atodiad 1 yr adroddiad ar gyfer blwyddyn y Cyngor 2019 / 20.

4 Manylion yr adroddiad

- 4.1 Sefydlwyd Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol yn 2008. Cafodd cylch gwaith a swyddogaethau'r Panel eu hystyngiadau ym Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011. Mae cylch gwaith y Panel yn cynnwys cynghorwyr, aelodau o awdurdodau parciau cenedlaethol, awdurdodau tân ac achub Cymru a chynghorau tref a chymuned yn ogystal â chynghorau sir a bwrdeistref sirol. Mae'r Panel yn gallu pennu'r swm gwirioneddol y taliad y caiff awdurdod ei wneud i aelod a dyletswyddau a chyfrifoldebau a all wneud cynghorwyr yn gymwys i dderbyn taliadau.
- 4.2 Mae'n ofynnol i'r Panel gynhyrchu adroddiad blynyddol yn nodi lefelau tâl yr aelodau ar gyfer gwahanol ddyletswyddau a chyfrifoldebau ar gyfer blwyddyn y Cyngor i ddod.

Mae Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol weithredu argymhellion y Panel. Mae adroddiad blynyddol 2019 / 20 ynghlwm fel atodiad 2.

- 4.3 Mae adroddiad y Panel yn nodi tri band y Cyngor, yn nodi nifer y Cynghorwyr ym mhob un ac uchafswm nifer yr uwch gyflogau y gall y cyngor perthnasol eu talu. Mae'r grwpiau hyn wedi eu nodi yn Nhabl 1 yr adroddiad blynyddol. Mae Tabl 2 yn nodi'r cyflog sylfaenol ac uwch gyflogau fydd yn daladwy i Aelodau Cynghorau yn 2019 / 20.
- 4.4 Eleni roedd y Panel wedi penderfynu darparu cynnydd o £268 neu 1.97% i £13,868 y flwyddyn i gyflog sylfaenol bob Cynghorydd. Mae'r Panel wedi cynyddu cyflogau uwch aelodau'r Cabinet hefyd o £800 (gan gynnwys y codiad ariannol o £268 ar y cyflog sylfaenol).
- 4.5 Nid oes newid i'r cyflogau uwch eleni ar gyfer cadeiryddion pwyllgorau, ond byddant yn derbyn cynnydd i'w cyflogau sylfaenol, sy'n daladwy i bob Cynghorydd.
- 4.6 Mae'r Panel wedi nodi dymuniadau cryf y cynghorau i'r Panel osod taliadau ar gyfer cyflogau dinesig (ar gyfer Cadeirydd ac Is-gadeirydd y Cyngor). Yn flaenorol, mae'r Panel wedi caniatáu i'r Cyngor ddewis o 3 gyfradd taliadau. Nawr, mae'r Panel wedi penderfynu y bydd Cadeirydd y Cyngor yn derbyn £22,568 a'r Is-gadeirydd yn derbyn £17,568 – yn cynnwys y cyflog sylfaenol. Mae hyn gyfwerth â chyfraddau Band 3 a Band 5 yn ôl ei gilydd.
- 4.7 Mae'r Panel yn bendant o'r farn nad yw cynnal gwerthoedd democrataidd llywodraeth leol yn ddigost. Mae tâl a ariennir yn gyhoeddus ar gael i annog amrywiaeth o bobl leol bodlon a medrus i ymgymryd â rôl mewn llywodraeth leol, drwy eu swyddogaethau etholedig, penodedig neu gyfetholedig.
- 4.8 Pan wnaeth y Panel ei benderfyniadau cychwynnol yn ei adroddiad yn 2009 roedd wedi alinio taliadau i Aelodau gydag enillion gros canolig holl weithwyr llawn amser a oedd yn byw yng Nghymru ac roedd y cyflog sylfaenol wedi'i osod ar $\frac{3}{5}$ o gyflog canolig Cymru Gyfan. Daeth y Panel i'r casgliad y dylid ystyried swyddi Aelodau'r Cabinet yn rhai llawn amser. Wrth osod y cyflogau hyn, roedd y Panel yn cydnabod bod cyfraniad gwasanaeth cyhoeddus di-dâl.
- 4.9 Band Cyflog Uwch 1 a 2 - Mae'r Panel wedi penderfynu ar bum band o Uwch Gyflog. Mae Band 1 yn cynnwys yr Arweinydd a'r Dirprwy Arweinydd ac mae Band 2 yn cynnwys Aelodau eraill y Cabinet. Mewn trafodaethau'r Panel gydag Aelodau etholedig ar draws Cymru yn 2013 ac 2017 y farn yn gyson oedd mai arweinwyr a dirprwy arweinwyr gyda rolau gweithredol oedd â'r atebolrwydd mwyaf. Hefyd cafodd y Panel sylwadau bod yr atebolrwydd yn aml yr un fath beth bynnag yw maint y boblogaeth a wasanaethir gan y Cyngor. Mae'r Panel o'r farn bod maint y boblogaeth yn parhau i fod yn ffactor fawr wrth ddylanwadu ar lefelau cyfrifoldeb ac mae'r Panel felly wedi dewis cadw'r 3 grŵp poblogaeth (A, B a C) fel y nodir yn Nhabl 4 a 5 yr adroddiad blynyddol at ddibenion gosod nifer y cyflogau uwch sydd ar gael a lefel y Cyflogau Uwch ym Mandiau 1 a 2.

Dylid nodi, er mwyn arbed arian, mae Sir Ddinbych wedi dewis penodi ar gyfer 8 swydd Cabinet yn hytrach na'r uchafswm o 10 swydd, sy'n arwain at ystod ehangach o gyfrifoldebau portffolio ar gyfer pob Aelod Cabinet.

- 4.10 Band 3 - Ar gyfer 2019/20 bydd cadeiryddion pwyllgorau (os ydynt yn derbyn tâl) yn cael tâl o £22,568 (yn cynnwys cyflog sylfaenol). Yn achos Sir Ddinbych mae llai o

bwyllogorau archwilio nag yn y rhan fwyaf o awdurdodau eraill a dylid cydnabod pwysigrwydd rolau cadeirio ar gyfer pwyllgorau eraill megis y Pwyllgorau Cynllunio a Thruyddedu.

Mae Sir Ddinbych wedi gosod nifer ei uwch-daliadau (nifer y lwfansau Cabinet a chadeirydd pwyllgor sy'n cael eu talu) 2 yn is na'r uchafswm a ganiateir gan y Panel ar gyfer awdurdod o faint Sir Ddinbych.

- 4.11 Band 4 a 5 - Mae'r Panel wedi bod o'r farn bod talu arweinydd grŵp yr wrthblaid fwyaf yn bwysig i ddemocratiaeth leol. Felly, mae'r Panel wedi parhau â'u penderfyniad blaenorol bod rhaid i'r Uwch Gyflog hwn (band 4) gael ei dalu. Mae'r taliad yn cyfateb i'r lefel tâl i gadeiryddion pwyllgorau. Mae'r Panel wedi nodi'n flaenorol mai ychydig iawn o arweinwyr grwpiau gwleidyddol eraill sydd wedi cael cyflog yn awdurdodau Cymru. Mae'r Panel wedi penderfynu, lle telir cyflogau o'r fath, dylai'r lefel fod yn £17,568 y flwyddyn fel y nodir yn Nhabl 5.
- 4.12 Aelodau Cyfetholedig gyda Hawliau Pleidleisio – Mae Tabl 8 yn adroddiad y Panel yn nodi bod y ffioedd ar gyfer aelodau cyfetholedig sydd â'r hawl i bleidleisio yn aros yn ddigymffwrdd ers y llynedd ac yn seiliedig ar lwfans mynychu ac amser a ymrwymir hyd at 4 awr (ffi hanner diwrnod) neu dros 4 awr (ffi ddyddiol). Mae'r Panel yn caniatáu i aelodau cyfetholedig â hawl pleidleisio gynnwys amser teithio ac amser rhesymol ar gyfer paratoi cyn cyfarfod.
- 4.13 Mae aelodau cyfetholedig hefyd yn gymwys i dderbyn taliadau ffioedd am fynychu cyfarfodydd gweithgor, cyfarfodydd gyda swyddogion, hyfforddiant a mynychu cynadleddau neu unrhyw gyfarfodydd ffurfiol eraill y maent wedi cael gwahoddiad i'w mynychu gan y Cyngor fel rhan o'u rolau cyfetholedig.
- 4.14 Cyfraddau Milltired - dim ond ad-dalu costau teithio ar gyfer eu haelodau sy'n ymgymryd â busnes swyddogol y gall yr Awdurdod ei wneud. Nid fydd unrhyw newid i'r cyfraddau milltired. Mae'r Panel wedi penderfynu y dylai aelod sydd wedi bod yn deithiwr mewn cerbyd sy'n cael ei yrru gan rhywun arall gael ei dalu ar y gyfradd rhagnodedig ar yr amod bod yr awdurdod yn fodlon bod y gost wedi cael ei wario gan yr aelod.
- 4.15 Aelod sy'n Llywyddu – Mae Deddf Democratiaeth Llywodraeth Leol 2013 yn caniatáu i awdurdodau lleol benodi aelod sy'n llywyddu a fyddai'n cadeirio'r cyfarfodydd busnes y Cyngor yn ogystal ag arweinydd dinesig. Gall y Cyngor hefyd benodi dirprwy aelod llywyddu. Lle maent wedi'u penodi, bydd aelod sy'n llywyddu yn cael ei dalu ar lefel Band 3 (cyflog cadeirydd pwyllgor) a bydd y swydd yn cyfrannu tuag at y cap ar nifer y cyflogau uwch y gellir eu talu. Ni fyddai swydd dirprwy aelod llywyddu yn derbyn taliad.
- 4.16 Cydbwyllgorau Craffu– Gall dau awdurdod neu fwy sefydlu cydbwyllgorau craffu fel mae Sir Ddinbych a Chonwy wedi gwneud yn ddiweddar gyda sefydliad Cydbwyllgor Craffu ar gyfer Bwrdd y Gwasanaethau Cyhoeddus. Yn flaenorol, byddai modd i gadeiryddion cydbwyllgor craffu eu talu, er penderfynodd Sir Ddinbych a Chonwy i beidio â gwneud hynny. Tynnwyd y dewis i dalu cadeiryddion cydbwyllgorau craffu gan y Panel gyda'r adroddiad blynyddol hwn.
- 4.17 Cynghorau Tref, Dinas a Chymuned – Yn bwysig o safbwynt cynghorau tref, dinas a chymuned (cyfeirir atynt i gyd fel 'cynghorau cymuned' yma) mae'r Panel wedi gosod y cynghorau cymuned i dri grŵp (A, B a C) yn seiliedig ar eu hincwm neu wariant y llynedd, pa bynnag un sydd uchaf. Mae'r rhai ag incwm neu wariant o dan £30,000

yng Ngrŵp C, rhwng £30,000 a £199,999 yng Ngrŵp B a'r rhai ag incwm neu wariant o £200,000 neu uwch yng Ngrŵp A (gweler tabl 9 yn adroddiad y Panel).

- 4.18 Mae'n rhaid i gynghorau cymuned ymhob grŵp sicrhau taliad o £150 y flwyddyn i bob aelod ar gyfer y costau a ysgwyddir ar fusnes y Cyngor e.e. y gost o ddefnyddio'r ffôn a TG. Mae hyn yn wahanol i 2018 / 19, gyda grwpiau A a B cynghorau cymuned yn unig rhoi'r cynnig i wneud y taliad hwn. Nid oes angen derbynebau ar gyfer y taliadau hyn.
- 4.19 Mae'n rhaid i gynghorau cymuned Grŵp A wneud taliad blynyddol o £500 yr un i o leiaf un o'u haelodau a hyd at 5 aelod i gydnabod cyfrifoldebau penodol. Mae hyn yn ychwanegol i'r taliad o £150 ar gyfer costau a threuliau. Gall cynghorau Grŵp B a C benderfynu a ydynt am wneud taliad o £500 i hyd at 5 aelod i gydnabod cyfrifoldebau penodol (yn ychwanegol i'r taliadau o £150 ar gyfer costau a threuliau).
- 4.20 Ni all cynghorwyr sir ar y Cabinet dderbyn unrhyw daliad gan gyngor cymuned ar wahân i dreuliau teithio a chynhaliadaeth ac ad-daliad am gostau gofal. Fodd bynnag, nid yw hyn yn eu heithrio rhag cymryd rôl uwch a fyddai'n atynnu taliad fel arall.

5 Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae'r adroddiad yn amlinellu'r penderfyniadau a wneir gan y Panel ac nid yw ynddo'i hun yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol.

6 Faint fydd hyn yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Mae adroddiad blynyddol y Panel i raddau helaeth yn parhau â lefelau talu 2018/2019. Mae'r cynnydd o ran cyflog sylfaenol yn cyfateb i £12,596 ar gyfer pob Aelod. Bydd cynnydd yn nhaliadau aelodau Cabinet yn £4,256 a'r taliadau dinesig yn cynyddu o £3,500.

7 Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

Gwneir yr adroddiad hwn yn unol â rhwymedigaethau statudol a phenderfyniadau Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol. Nid oes angen Asesiad o Effaith ar gyfer yr adroddiad hwn.

8 Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda Chraffu ac eraill?

Mae'r Panel yn ymgynghori'n genedlaethol ar gynnwys drafft pob adroddiad blynyddol.

9 Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Nid oedd angen datganiad ganddo ar gyfer yr adroddiad hwn.

10 Pa risgiau sydd yna ac oes yna unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Mae'n rhaid i fwyafrif y taliadau (cyflogau sylfaenol, arweinydd grŵp yr wrthblaid fwyaf, aelodau cyfetholedig gyda hawliau pleidleisio) a nodir yn yr adroddiad blynyddol fod ar gael i aelodau ac aelodau cyfetholedig ac mae cyllideb wedi'i ddyrannu i dalu am y taliadau.

11 Pŵer i wneud y Penderfyniad

Adran 111 Ddeddf Llywodraeth Leol 1972

Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

CYFLOGAU UWCH	CYFANSWM BLYNYDDOL (yn cynnwys cyflog sylfaenol)
RÔL	
Arweinydd y Cyngor	£44,100
Dirprwy Arweinydd y Cyngor	£31,100
Aelod Gweithredol (Aelod Cabinet)	£27,100
Cadeiryddion Pwyllgor	£22,568
Arweinydd y Grŵp Mwyaf o'r Gwrthbleidiau	£22,568
CYFLOGAU DINESIG	CYFANSWM BLYNYDDOL (yn cynnwys cyflog sylfaenol)
RÔL	
Pennaeth Dinesig (Cadeirydd)	£22,568
Dirprwy Bennaeth Dinesig (Is Gadeirydd)	£17,568

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol

Adroddiad Blynyddol

Chwefror 2019

Tudalen 17

ADRODDIAD BLYNYDDOL 2019

RHAGAIR

Llynedd, bu'r Panel yn ymweld â phob un o'r 22 prif gyngor, gan gyfarfod nifer o aelodau a swyddogion. Fe wnaethom gynhyrchu a chyhoeddi adroddiad yn nodi'n canfyddiadau o'r ymweliadau. Mae'r adroddiad ar gael ar wefan y Panel.

Yn yr Adroddiad Blynyddol hwn, rydym yn edrych ar rai o'r materion a gododd yn ystod ein hymweliadau. Rydym wedi dweud cyn hyn nad yw taliadau i gynghorwyr wedi codi mor gyflym â'r cymharydd gwreiddiol a ddefnyddiwyd gan y Panel i sefydlu lefel briodol o gydnabyddiaeth ariannol yn sgil pwysau ar wariant cyhoeddus. Gellir gweld effaith hyn yn y tablau a'r graffiau sy'n rhan o gyflwyniad yr adroddiad hwn.

Rydym wedi gwneud cynnydd bach arall i gyflog sylfaenol aelodau etholedig y prif gynghorau, a fydd o leiaf yn atal erydiad pellach. Am y tro cyntaf ers sawl blwyddyn, rydym hefyd yn cynnig cynnydd bach yn y taliadau cydnabyddiaeth i arweinwyr ac aelodau gweithredol.

Mae newidiadau pellach mewn perthynas â thaliadau i aelodau cynghorau cymuned a thref hefyd wedi'u cynnwys yn y penderfyniadau.

Gwerthfawrogir yr ymatebion i'r adroddiad drafft ac rydym am ddiolch i'r 40 ymatebydd am eu sylwadau. Er bod rhai o'r ymatebion yn gwbl ddealladwy yn mynegi pryderon am gostau uwch ar adeg pan fo llywodraeth leol yng Nghymru'n parhau i fod dan bwysau ariannol, rydym o'r farn ei bod yn bwysig cydnabod gwerth cynghorwyr lleol a bod y taliadau presennol yn golygu bod nifer hefyd yn wynebu anawsterau ariannol. Fel y dywedwyd yn gyson, nid oes modd cael democratiaeth gynrychioladol heb unrhyw gostau. Dan yr amgylchiadau presennol rydym o'r farn bod ein penderfyniadau yn deg i'r aelodau ac i'r rhai sy'n talu am wasanaethau lleol.

Hoffwn i ddiolch yn bersonol i'm cyd-aelodau ar y Panel am eu hymroddiad a'u harbenigedd, ac i'n hysgrifenyddiaeth sydd mor effeithiol a diwyd yn sicrhau ein bod yn cyflawni ein dyletswyddau statudol.

John Bader

Cadeirydd

Aelodau'r Panel

John Bader – Cadeirydd

Gregory Owens - Is-gadeirydd

Stephen Mulholland

Julie May

Saz Willey

Roger Symonds

Ceir gwybodaeth fanwl am yr aelodau ar y wefan:

<http://pacga.llyw.cymru>

Cynnwys

Cyflwyniad

1. Fframwaith y Panel: Egwyddorion Cydnabyddiaeth Ariannol i Aelodau	6
2. Tudalen Grynodedb yr Adroddiad Blynyddol	8
3. Taliadau i Aelodau Etholedig Prif Gyngorau: Cyflogau Sylfaenol, Uwch-gyflogau a Chyflogau Dinesig	9
4. Cydbwyllgorau Trosolwg a Chraffu	23
5. Darpariaeth Pensiwn ar gyfer Aelodau Etholedig Prif Gyngorau	24
6. Hawl i Absenoldeb Teuluol	25
7. Taliadau i Aelodau o Awdurdodau Parciau Cenedlaethol	26
8. Taliadau i Aelodau o Awdurdodau Tân ac Achub Cymru	30
9. Taliadau i Aelodau Cyfetholedig Prif Gyngorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub	34
10. Ad-dalu Costau Gofal	36
11. Absenoldeb Oherwydd Salwch i Ddeiliaid Uwch-gyflogau	37
12. Ad-dalu Costau Teithio a Chynhaliaeth pan fo'r Aelod ar Fusnes Swyddogol	39
13. Taliadau i Aelodau o Gyngorau Tref a Chymuned	41
14. Cydymffurfio â Gofynion y Panel	50
15. Cyflogau Penaethiaid Gwasanaeth Cyflogedig Prif Gyngorau ac Awdurdodau Tân ac Achub a Phrif Swyddogion Prif Gyngorau	51
Atodiad 1: Penderfyniadau'r Panel ar gyfer 2019/20	67
Atodiad 2: Rheoliadau Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (IRPW) ar gyfer	73
Atodiad 3: Rhestr Cydnabyddiaeth Ariannol Aelodau	88
Atodiad 4: Cyhoeddi Cydnabyddiaeth Ariannol - Gofynion y Panel	90
Atodiad 5: Crynodeb o'r penderfyniadau newydd ac wedi'u diweddarau sydd i'w gweld yn yr adroddiad hwn	92

Cyflwyniad

Dyma unfed ar ddeg Adroddiad Blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gynabyddiaeth Ariannol, a'r wythfed i gael ei gyhoeddi o dan ofynion Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 (fel y'i diwygiwyd).

1. Fel gyda holl Adroddiadau Blynyddol y Panel, mae'r penderfyniadau ar gynabyddiaeth ariannol aelodau'n seiliedig ar egwyddorion a nodir yn Adran 1.
2. Mae'r Panel wedi mynegi ei farn yn gyson na ellir cynnal gwerthoedd democrataidd llywodraethu lleol heb fynd i gostau. Mae aelodau awdurdodau lleol (gan gynnwys aelodau cyfetholedig ac aelodau penodedig) yno i gynrychioli buddiannau pobl leol, llywodraethu cymunedau lleol, a sicrhau gwasanaethau cyhoeddus priodol sy'n cynnig gwerth am arian i drethdalwyr lleol trwy graffu effeithiol, y maent yn atebol amdano i'w cymuned. Mae'r rhain yn dasgau pwysig a sylweddol i aelodau'r awdurdodau perthnasol o fewn cylch gwaith y Panel. Mae taliadau i aelodau ar gael i annog amrywiaeth o bobl barod a galluog i fynd ati i lywodraethu'n lleol, trwy'r rolau y cânt eu hethol, eu penodi neu eu cyfethol iddynt.
3. Wrth bennu lefel y taliadau i aelodau cyngorau lleol, mae'r Panel yn ceisio cydymffurfio ag egwyddor *'derbynioldeb'* trwy sicrhau nad yw'r rhain *'mor uchel fel bod angen dargyfeirio adnoddau sylweddol o flaenoriaethau allweddol cyngor'*. Ond mae Adran 142(8) o'r Mesur yn fwy eglur ar *'fforddiadwyedd'* gan nodi *"wrth osod swm¹ ... rhaid i'r Panel ystyried beth yn ei farn ef fydd effaith ariannol debygol gwneud hynny ar awdurdodau perthnasol"*. Mae ateb gofyniad y Mesur o ran fforddiadwyedd wedi bod yn her i'r Panel, yn enwedig oherwydd diddordeb y cyhoedd mewn taliadau a wneir i aelodau. Mae'r Panel yn cydnabod bod mater fforddiadwyedd – mewn perthynas â chyllidebau gwasanaethau awdurdodau perthnasol ac mewn perthynas ag incwm gwario'r etholwyr – yn debygol o gael effaith ar ganfyddiad y cyhoedd am unrhyw godiadau mewn taliadau i aelodau.
4. Fodd bynnag, rhaid i daliadau i aelodau am eu hamser, gwerth a chyfrifoldeb fod, a chael eu gweld i fod, yn deg i'r rhai sy'n cyflawni'r rôl. Yn 2009, cysylltodd y Panel daliadau'r aelodau ag enillion gros canolrifol yr holl weithwyr llawn-amser sy'n byw yng Nghymru, fel yr adroddwyd yn yr Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion (ASHE). Pennwyd y cyflog sylfaenol ar y pryd ar lefel a oedd yn dair rhan o bump o Gyflog Canolrifol Cymru Gyfan, ac fe bennwyd uwch-gyflogau ar lefelau a oedd yn lluosrifau o'r cyflog canolrifol blynyddol hwn. Wrth bennu'r cyflogau hyn, roedd y Panel yn cydnabod bod yna gyfraniad di-dâl i wasanaeth cyhoeddus.
5. Wrth ymweld â'r prif gynghorau llynedd, dywedodd sawl un o'r aelodau eu bod o'r farn bod y cyflog sylfaenol yn rhy isel, o gymharu â swyddi cyflogedig traddodiadol, i ddenu pobl ifanc ac annog mwy o amrywiaeth. Fe dynnon nhw

sylw at y gwahaniaethau sylweddol rhwng cydnabyddiaeth ariannol a'r cymorth sydd ar gael i aelodau etholedig mewn lefelau eraill o lywodraeth yng Nghymru. Roeddent yn cynnig felly y dylai lefel y cyflog sylfaenol gael ei chodi'n sylweddol i gydnabod pwysigrwydd rôl aelod etholedig o brif gyngor.

6. Mae'r cyfyngiadau ariannol ar y sector cyhoeddus ac awdurdodau lleol yn benodol wedi golygu na yw'r cysylltiad ag enillion cyfartalog yng Nghymru wedi cael ei gynnal. Mae'r Panel o'r farn bod hyn wedi tanbrizio gwerth aelodau etholedig. Er mwyn osgoi erydiad pellach mewn perthynas ag enillion cyfartalog mae'r Panel wedi penderfynu cynyddu'r cyflog blynyddol sylfaenol i £13,868 (cynnydd o 1.97%).
7. Nid yw cyflogau arweinwyr ac aelodau o'r weithrediaeth wedi cynyddu ers sawl blwyddyn (ac eithrio'r cynnydd i'r elfen sylfaenol). Rydym o'r farn bod cyfrifoldeb gweithredol sylweddol ar ysgwyddau deiliaid y swyddi hyn, ac nad ydynt wedi'u talu'n dda iawn o gymharu â nifer o swyddogion sector cyhoeddus eraill. Rydym felly wedi penderfynu ar gynnydd bach o £800 (i gynnwys y cynnydd o £268 yn y cyflog sylfaenol).
8. O'r trafodaethau yn ystod ein hymweliadau â chynghorau mae'n amlwg mai ychydig iawn o aelodau sy'n defnyddio'r ddarpariaeth yn y fframwaith i ad-dalu costau gofal. Ymddengys fod rhai aelodau'n dal i fod yn gyndyn o hawlio'r cyfan y mae ganddynt hawl iddo i gefnogi eu gwaith, oherwydd pryderon ynghylch y cyhoeddusrwydd anffafriol y gall hyn ei ddenu (gweler Atodiad 4 am y dewisiadau cyhoeddi). Erfyniwn ar Bwyllgorau Gwasanaethau Democratiaidd i gymryd camau i annog mwy o aelodau i ddefnyddio'r elfen hon o'n fframwaith a hwyluso'r broses o'i hawlio fel nad yw'r aelodau dan sylw'n profi anfantais ariannol.
9. Mae'r Panel wedi parhau i gyfrannu lle bynnag y bo'n bosibl at wella amrywiaeth mewn llywodraeth leol yng Nghymru trwy ei benderfyniadau. Er mwyn cymryd cam pellach yn hyn o beth mae'r Panel wedi cynhyrchu taflen ar gyfer darpar ymgeiswyr ar gydnabyddiaeth ariannol i aelodau o gynghorau. Rydym yn falch bod sawl prif gyngor wedi ychwanegu'r daflen hon at eu gwefannau.
10. Rydym wedi parhau i ymgysylltu â chynghorau cymuned a thref, ac wedi cyfarfod â nifer o grwpiau o gynrychiolwyr yn gynharach yn y flwyddyn. Cynhaliwyd 3 sesiwn hefyd gyda chlercod cynghorau er mwyn cael cyfle i egluro materion gweinyddol. O ganlyniad, rydym yn cynnig diwygio'n fframwaith ymhellach o ran cynghorau cymuned a thref. Mae'r penderfyniadau arfaethedig ar gyfer cynghorau cymuned a thref i'w gweld yn Adran 13.
11. Diwygiodd Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 gan fewnosod Adran 143A. Mae hon yn ei gwneud hi'n ofynnol i unrhyw brif gyngor neu awdurdod tân ac achub sy'n bwriadu newid cyflog ei Bennaeth Gwasanaeth Cyflogedig ymgynghori â'r Panel oni bai bod y newid yn gyson â newidiadau a gymhwysir i swyddogion eraill. Mae Adran 143A hefyd yn galluogi'r Panel i ffurfio barn ynglŷn ag unrhyw beth yn Natganiad Polisi Tâl awdurdod sy'n ymwneud â chyflog y Pennaeth Gwasanaeth Cyflogedig (fel arfer y Prif Weithredwr neu'r Prif Swyddog Tân). Fe estynnodd Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2015 y cyfrifoldeb hwn, dros dro, i

Brif Swyddogion prif awdurdodau. Caiff y ffordd y mae'r Panel yn defnyddio'r pŵer hwn ei nodi yn Adran 15 o'r Adroddiad hwn ac mae'n cyd-fynd â'r canllawiau i'r Panel a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru.

12. Ers ysgwyddo'r cyfrifoldeb ychwanegol mewn perthynas â newidiadau i gyflogau prif swyddogion prif gynghorau mae'r Panel wedi ymdrin â nifer o geisiadau bob blwyddyn. Gellir gweld penderfyniadau'r Panel dros y flwyddyn ddiwethaf yn Adran 15.

¹ <http://www.legislation.gov.uk/mwa/2011/4/contents/enacted/welsh>

1. Fframwaith y Panel: Egwyddorion Cydnabyddiaeth Ariannol i Aelodau

Cynnal ymddiriedaeth a hyder

- 1.1 Mae gan ddinasyddion yr hawl i ddisgwyl bod pawb sy'n dewis gwasanaethu mewn awdurdodau lleol yn cynnal ymddiriedaeth y cyhoedd trwy goleddu'r gwerthoedd a'r foesege sy'n ymhlyg mewn gwasanaeth cyhoeddus o'r fath. Mae'r egwyddorion hyn yn sylfaen i'r cyfraniad y mae gwaith y Panel a'i Fframwaith yn ei wneud tuag at gynnal ymddiriedaeth a hyder y cyhoedd.

Symrlwydd

- 1.2 Mae'r Fframwaith yn glir ac yn ddealladwy. Mae hyn yn hanfodol er mwyn i'r Panel allu cyfleu ei benderfyniadau yn effeithiol i bawb yr effeithir arnynt gan ei waith neu sydd â diddordeb ynddo.

Cydnabyddiaeth ariannol

- 1.3 Mae'r Fframwaith yn darparu ar gyfer taliadau i aelodau o awdurdodau lleol sydd â chyfrifoldeb am wasanaethu eu cymunedau. Ni ddylai lefel y gydnabyddiaeth ariannol fod yn rhwystr i ymgymryd â'r gwaith na pharhau ag ef. Ni ddylai fod unrhyw ofyniad bod adnoddau sy'n angenrheidiol i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau'n cael eu hariannu o'r taliad. Mae'r Fframwaith yn rhoi taliadau ychwanegol i'r rhai y rhoddir mwy o gyfrifoldeb iddynt.

Amrywiaeth

- 1.4 Caiff democratiaeth ei chryfhau pan fo aelodaeth o awdurdodau lleol yn adlewyrchu'n ddigonol gyfansoddiad demograffig a diwylliannol y cymunedau a wasanaethir gan y cyfryw awdurdodau. Bydd y Panel wastad yn ystyried pa gyfraniad y gall ei fframwaith ei wneud i annog y rhai a dangynrychiolir yn sylweddol i gyfranogi ar lefel awdurdod lleol.

Atebolrwydd

- 1.5 Mae gan drethdalwyr a dinasyddion yr hawl i gael gwerth am arian o arian cyhoeddus sydd wedi'i neilltuo i roi cydnabyddiaeth ariannol i'r rhai a etholir, a benodir, neu a gyfetholir i wasanaethu er budd y cyhoedd. Mae'r Panel yn disgwyl bod pob prif gyngor yn trefnu bod gwybodaeth am weithgareddau ei aelodau a chydnabyddiaeth ariannol a roddir iddynt ar gael yn rhwydd ac yn briodol.

Tegwch

- 1.6 Bydd yn bosibl cymhwyso'r fframwaith yn gyson i aelodau pob awdurdod lleol sydd o fewn cylch gwaith y Panel fel modd i sicrhau bod lefelau cydnabyddiaeth ariannol yn deg, yn fforddiadwy ac yn gyffredinol dderbyniol.

Ansawdd

- 1.7 Mae'r Panel yn cydnabod bod y cymysgedd cymhleth o ddyletswyddau llywodraethu, craffu a rheoleiddio sydd ar aelodau yn golygu bod yn rhaid iddynt ymgysylltu â phroses o wella ansawdd yn barhaus. Mae'r Panel yn disgwyl i aelodau ymgymryd â'r cyfleoedd hyfforddi a datblygiad personol hynny sy'n angenrheidiol i gyflawni'r dyletswyddau y cânt gydnabyddiaeth ariannol amdanynt mewn modd priodol.

Tryloywder

- 1.8 Mae er budd y cyhoedd i sicrhau tryloywder cydnabyddiaeth ariannol aelodau. Mae rhai aelodau yn derbyn lefelau ychwanegol o gydnabyddiaeth ariannol am eu bod wedi'u hethol, neu eu penodi, i fwy nag un corff cyhoeddus. Mae'r fframwaith yn fodd i sicrhau bod gwybodaeth am yr holl gydnabyddiaeth ariannol y mae pob aelod yn ei chael ar gael yn rhwydd i'r cyhoedd.

Cydnabyddiaeth Ariannol i Swyddogion

- 1.9 Mae'r Panel yn cymhwyso'r egwyddorion hyn, sef tegwch, atebolrwydd a thryloywder, yn ei holl benderfyniadau ynghylch cydnabyddiaeth ariannol i aelodau'r holl awdurdodau sydd o fewn ei gylch gwaith. Mae'r un egwyddorion yn berthnasol pan fo'n ofynnol i'r Panel wneud argymhellion mewn perthynas â chydnabyddiaeth ariannol i swyddogion cyflogedig yr awdurdodau hyn hefyd.

2. Tudalen Grynodedb yr Adroddiad Blynyddol

Math o Daliad	Math o Awdurdod			
	Prif Gynghorau	Awdurdoda u Parciau Cenedlaeth ol	Awdurdod au Tân ac Achub	Cynghorau Tref a Chymuned
Cyflog Sylfaenol	tudalen 12	tudalen 27	tudalen 31	Amherthnasol
Uwch-rolau	tudalen 16	tudalen 27	tudalen 31	tudalen 43
Cadeiryddion Pwyllgorau	tudalen 16	tudalen 27	tudalen 31	Amherthnasol
Grwpiau Gwrthbleidiau	tudalen 16	Amherthnasol	Amherthnasol	Amherthnasol
Penaethiaid a Dirprwyon Dinesig	tudalen 18	Amherthnasol	Amherthnasol	tudalen 45
Aelodau Llywyddol	tudalen 18	Amherthnasol	Amherthnasol	Amherthnasol
Milltired	tudalen 39	tudalen 39	tudalen 39	tudalen 44
Costau Teithio Eraill	tudalen 39	tudalen 39	tudalen 39	tudalen 44
Costau Cynhaliaeth	tudalen 40	tudalen 40	tudalen 40	tudalen 44
Costau Gofal	tudalen 36	tudalen 36	tudalen 36	tudalen 45
Absenoldeb Teuluol	tudalen 25	Amherthnasol	Amherthnasol	Amherthnasol
Absenoldeb oherwydd salwch	tudalen 37	tudalen 37	tudalen 37	Amherthnasol
Cydbwyllgorau Trosolwg a Chraffu	tudalen 23	Amherthnasol	Amherthnasol	Amherthnasol
Pensiwn	tudalen 24	Amherthnasol	Amherthnasol	Amherthnasol
Aelodau Cyfetholedig	tudalen 34	tudalen 34	tudalen 34	Amherthnasol
Lwfansau Penodol neu Ychwanegol	tudalen 21	tudalen 28	tudalen 32	Amherthnasol
Taliadau i Gynghorwyr Tref a Chymuned	Amherthnasol	Amherthnasol	Amherthnasol	tudalen 41
Digolledu am Golled Ariannol	Amherthnasol	Amherthnasol	Amherthnasol	tudalen 44
Datganiad o Daliadau	tudalen 89	tudalen 89	tudalen 89	tudalen 89
Rhestr Cydnabyddiaeth Ariannol	tudalen 87	tudalen 87	tudalen 87	Amherthnasol
Cyflogau Prif Weithredwyr a Phrif Swyddogion	tudalen 51	Amherthnasol	tudalen 51	Amherthnasol

3. Taliadau i Aelodau Etholedig Prif Gyngorau: Cyflogau Sylfaenol, Uwch-gyflogau a Chyflogau Dinesig

Cyflog Sylfaenol ar gyfer aelodau etholedig prif gyngorau

- 3.1 Yn 2009, cysylltodd y Panel y cyflog sylfaenol ag enillion gros canolrifol yr holl weithwyr llawn-amser sy'n byw yng Nghymru, fel yr adroddwyd yn yr Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion (ASHE). O gofio'r pwysau sydd ar wariant cyhoeddus, nid yw wedi bod yn bosibl cynnal y cysoniad hwn. Pe bai'r cysoniad hwn wedi parhau byddai'r cyflog sylfaenol yn sylweddol uwch na'r swm a ragnodir ar hyn o bryd (yn agos at £16,000 y flwyddyn). Cyfrifir hyn ar sail rhagdybiaeth bod y gweithgarwch sylfaenol y mae'n ofynnol i aelod etholedig ymgymryd ag ef (h.y. heb y gwaith ychwanegol sy'n ofynnol ar gyfer uwch-gyflog) yn cyfateb i dridiau o waith yr wythnos.
- 3.1.1 Mae'r tablau isod yn dangos penderfyniadau Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol ynghylch newidiadau i gyflogau aelodau o'r meinciau cefn yng Nghymru, ynghyd â 4 mesur posib o gyfraddau cynnydd dros yr 8 mlynedd ddilynol. Mae Tabl 1 yn rhoi'r canrannau'r cynnydd. Mae Tabl 2 yn rhoi'r ffigurau gwirioneddol. Mae'r llywodraeth a nifer o sefydliadau yn defnyddio Mynegai Prisiau Manwerthu (RPI) a Mynegai Prisiau Defnyddwyr (CPI) fel mesurau chwyddiant priodol. Mae Graddfa Gyflog y Cyd-gyngor Cenedlaethol (NJC) (mesur o daliadau sector cyhoeddus) yn ystyried pwynt 27 ar y golofn gyflog fel ffigur cymharol priodol ar gyfer cyfradd sylfaenol yr aelodau. Cyhoeddir Cyflog Canolrifol Cymru Gyfan gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol. Ffigur cychwynnol 2010 ym mhob achos yw £13,868.
- 3.1.2 Er mwyn gosod hyn yng nghyd-destun aelodau etholedig eraill Cymru, yn ystod yr un cyfnod mae cyflogau Aelodau'r Cynulliad wedi cynyddu 24% (£53,852 i £66,874 - bellach wedi'i fynegeo i Gyflog Cyfartalog Cymru yr Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion) ac mae cyflogau Aelodau Seneddol wedi cynyddu 17.7% (£65,738 i £77,379).
- 3.1.3 Felly mae cyflogau aelodau'r meinciau cefn wedi aros yn gymharol llonydd dros y 9 mlynedd ddiwethaf ac, mewn termau real, wedi syrthio yn ôl yn sylweddol yn ôl unrhyw fesur rhesymol.

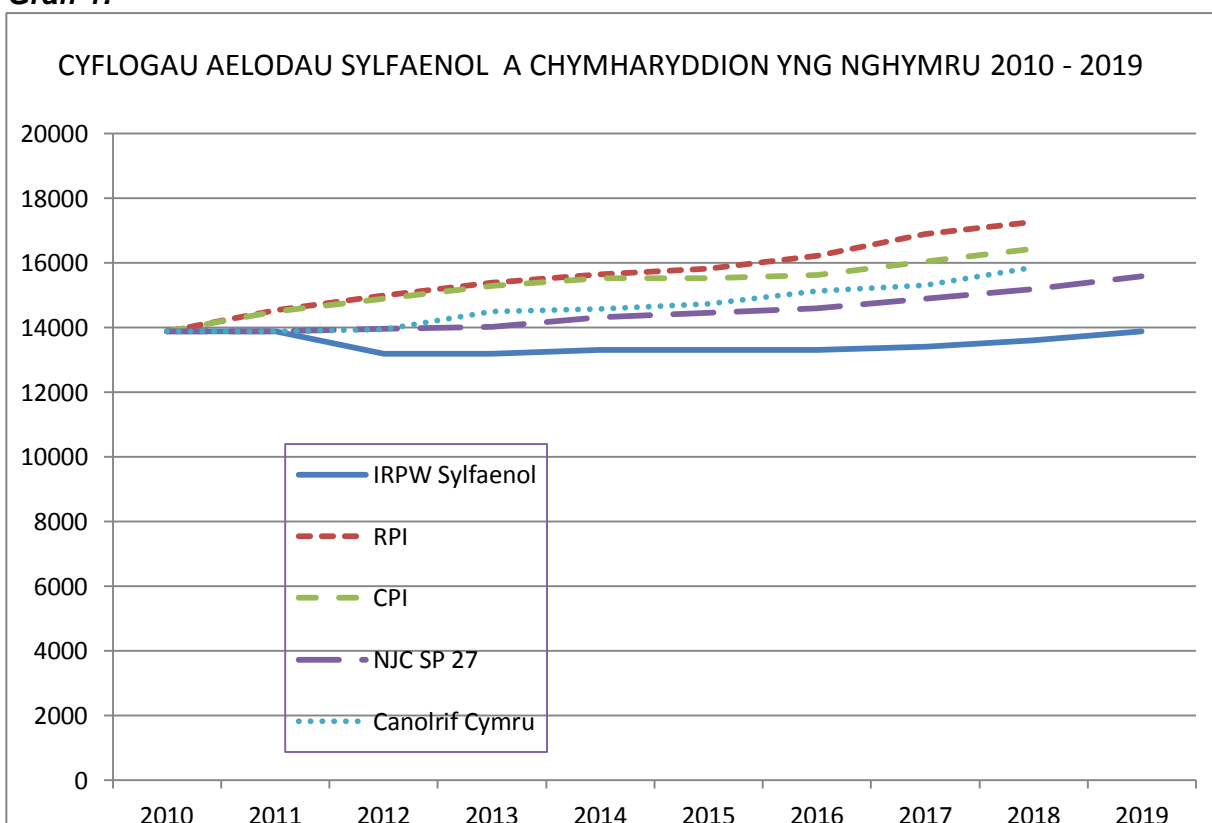
Tabl 1: Cyflogau sylfaenol yr Aelodau a chymharwyr amgen 2010-18 yn ôl canran

Blwyddyn	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
IRPW Sylfaenol	3.8	0	-5.0	0	0.95	0	0	0.75	1.5	1.97
RPI	4.8	4.8	3.1	2.7	1.6	1.2	2.5	4.1	2.3	
CPI	3.3	4.5	2.8	2.6	1.5	0	0.7	2.7	2.4	
NJC SP 27	0	0	0.7	0.43	2.05	1.0	1.0	2.0	2.0	2.6
Canolrif Cymru	2.5	0	0.44	4.0	0.64	1.0	2.7	1.2	3.6	

Tabl 2: Cyflogau sylfaenol yr Aelodau a chymharwyr amgen 2010-18 yn ôl ffigur gwirioneddol

Blwyddyn	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
IRPW Sylfaenol	13,868	13,868	13175	13175	13300	13300	13300	13400	13600	13,868
RPI	13,868	14533	14984	15388	15635	15822	16218	16883	17271	
CPI	13,868	14492	14897	15285	15514	15514	15623	16044	16429	
NJC SP 27	13,868	13,868	13965	14025	14312	14455	14600	14892	15190	15585
Canolrif Cymru	13,868	13,868	13929	14486	14579	14725	15122	15303	15855	

Graff 1:

- 3.2 Mae'r Panel yn dal i fod yn ymwybodol bod y gweithgareddau craidd y mae'n ofynnol i aelod etholedig o brif gyngor eu cyflawni'n amrywio. Dylai dyletswyddau a gyflawnir alluogi'r holl aelodau i gyflawni eu cyfrifoldebau anweithredol craidd i lywodraethu eu cyngor ac i gynrychioli'r rhai sy'n byw yn eu ward. Fel rôl etholedig, nid yw swyddi o'r fath yn cael eu trin yn rhwydd yn yr un modd â chyflogaeth sydd ag oriau wedi'u meintioli'n fanwl gywir. Mae'r gwaith sy'n deillio o gynrychioli trigolion ward yn arbennig o amrywiol gan y dylanwedir arno gan yr amrywiadau mawr mewn amodau economaidd-gymdeithasol, demograffeg a lefelau trefoli a hefyd y gwahanol gymarebau rhwng trigolion a chynghorwyr. Gall yr amgylchiadau hyn amrywio'n sylweddol o fewn awdurdodau unigol yn ogystal â rhwng awdurdodau lleol pan gymharir y rhain ledled Cymru. Pan ymgymerir â swyddi etholedig disgwylir lefel o ymrwymiad personol i'r gymuned sy'n mynd y tu hwnt i oriau diffiniedig y rhoddir cydnabyddiaeth ariannol amdanynt. Mae'n beth cyffredin i aelodau etholedig ddweud eu bod yn treulio llawer mwy o amser na'r tridiau tybiannol (amser ychwanegol a weithir ac a oedd yn cael ei ddiffinio'n flaenorol gan y Panel fel 'disgownt gwasanaeth cyhoeddus').
- 3.3 Yn 2017 ymwelodd aelodau'r Panel â'r holl brif gynghorau yng Nghymru i gwrdd ag aelodau etholedig i oleuo a diweddarau eu dealltwriaeth am weithgareddau aelodau etholedig a chyfetholedig. Yn ystod 2018, bu'r Panel yn parhau i gysylltu'n rheolaidd â chynghorwyr a swyddogion. Bu aelodau'r Panel yn cyfarfod Cadeiryddion Pwyllgorau Gwasanaethau Democraataidd a'u swyddogion. Mae'r Panel hefyd, drwy amrywiol ohebiaeth â chynghorau ac aelodau cyngor unigol ac eraill, wedi parhau i gynnal deialog. Y sefyllfa a nodir yn gyffredinol gan gynghorwyr a swyddogion o hyd, yn arbennig yng nghyd-destun cyni - yw bod y llwyth gwaith y mae pob aelod etholedig yn ei ysgwyddo yn sylweddol, ac yn llawer mwy na 3 diwrnod yr wythnos.
- 3.4 Wrth wneud penderfyniadau ariannol ar gyfer yr Adroddiad Blynyddol hwn, mae'r Panel wedi ystyried y datblygiad mewn amrywiaeth o ffigurau meincnod ar gyfer y cyfnod o 2010 i 2018. Yn ogystal â ffigurau enillion gros canolrifol yr Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion ar gyfer Cymru, fe wnaeth y Panel hefyd ystyried y Mynegai Prisiau Manwerthu, y Mynegai Prisiau Defnyddwyr, Graddfeydd Cyflog y Cyd-gyngor Cenedlaethol a ffigurau Cyflog Byw. Fel y gwelir yn Nhabl 1 uchod, mae'r bwlch rhwng lefel y gydnabyddiaeth ariannol sylfaenol i aelodau etholedig prif gynghorau a dangosyddion perthnasol o godiadau mewn incwm a chostau byw wedi parhau i dyfu. Yn 2017 dechreuodd y Panel weithredu i gau'r bwlch a chyfyngu ar gyfradd yr erydiad. Mae unrhyw addasiadau wedi bod yn gyson ag egwyddor y Panel y dylai ei benderfyniadau fod yn fforddiadwy ac yn dderbyniol. Er bod cyllid y sector cyhoeddus yn dal i fod dan bwysau, mae'r wybodaeth sydd i'w gweld yn Nhabl 1 a Thabl 2 yn cefnogi ystyriaeth y Panel bod cyfiawnhad dros gynnydd yn y cyflog sylfaenol. Mae wedi penderfynu y dylai fod cynnydd o £268 y flwyddyn, sy'n cyfateb i 1.97%. Byddai hyn yn adfer lefel y cyflog sylfaenol i'r swm a dalwyd yn 2011. Mae'r cynnydd arfaethedig yn berthnasol i'r cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau prif

gynghorau mewn cydnabyddiaeth o'r dyletswyddau sylfaenol sy'n ddisgwyliedig gan yr holl aelodau etholedig.

Penderfyniad 1: Bydd y cyflog sylfaenol yn 2019/20 ar gyfer aelodau etholedig prif gyngorau yn £13,868.

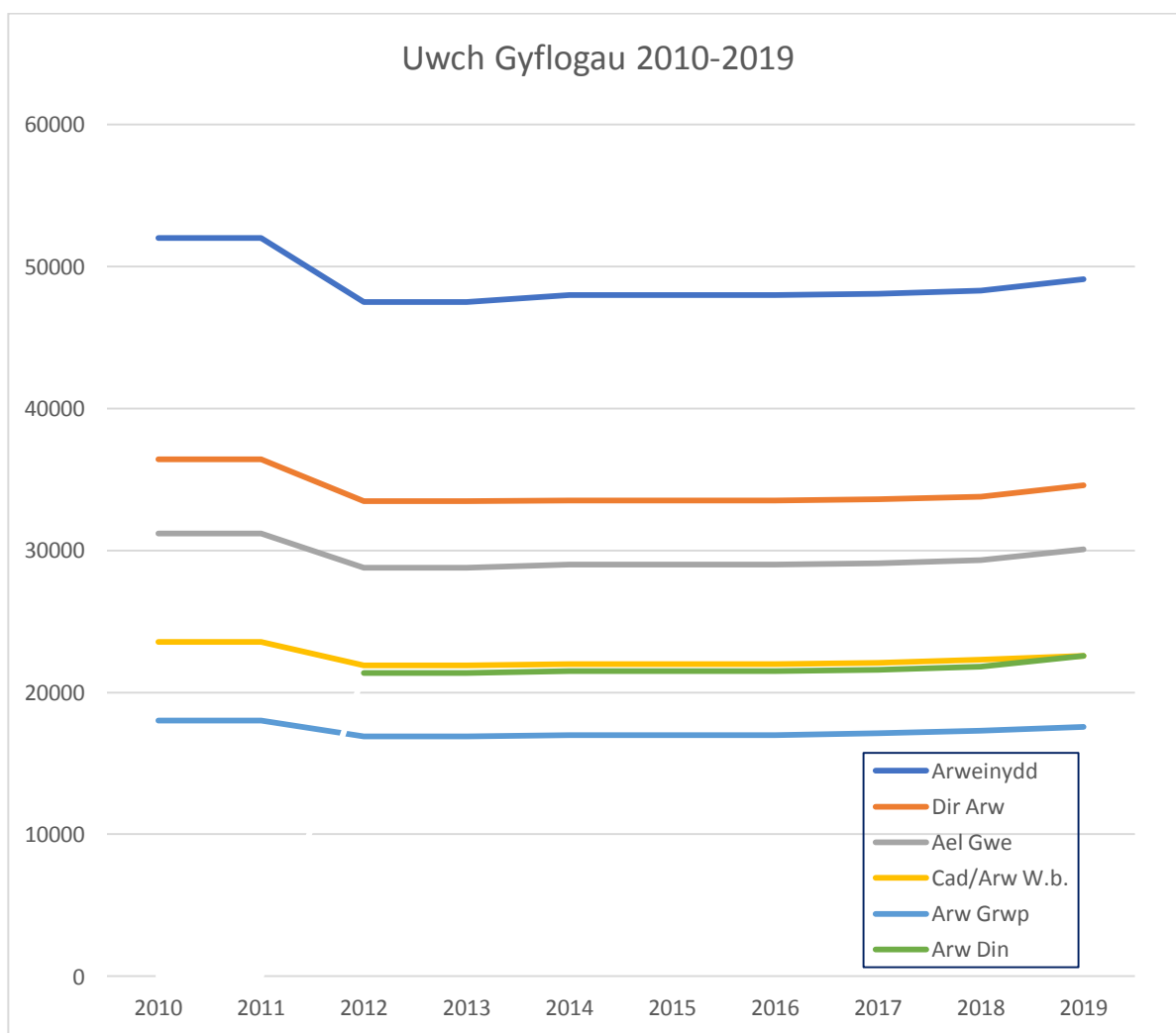
Uwch-gyflogau ar gyfer aelodau etholedig prif gyngorau

- 3.5 Bydd y cyfyngiad ar nifer yr uwch-gyflogau sy'n daladwy ('y cap') yn parhau. Yn 2019/20, ni fydd uchafswm yr uwch-gyflogau sy'n daladwy ym mhob prif gyngor yn cael ei newid, a bydd fel yr hyn a nodir yn Nhabl 3. Mae hyn yn adlewyrchu'r cynnydd i'r cap ar gyfer Ynys Môn fel y gwelir yn adroddiad atodol y Panel a gyhoeddwyd yn 2017.
- 3.6 Mae Tabl 3 yn gosod pob cynnydd a gostyngiad mewn uwch gyflogau a bennwyd gan y panel rhwng 2010 a 2019. Maent i'w gweld yng Ngraff 2.
- 3.7 Er gwaethaf y duedd o gynnydd bach yn lefelau'r uwch gyflogau ers 2012, sydd wedi bod yn is nag unrhyw fesur chwyddiant, mae'r uwch gyflogau yn parhau i fod yn is na'r hyn a welwyd deng mlynedd yn ôl. Mae'r mesurau cymharol hyn i'w gweld yn y paragraff uchod yn ymwneud â chyflogau aelodau sylfaenol dros yr un cyfnod (Tabl 1 a graff 1).
- 3.8 At ddibenion y dadansoddiad hwn, defnyddiwyd y canolbwynt (Grŵp B) pan fo tair cyfradd mewn band cyflog.

**Tabl 3 – Penderfyniadau Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol
yngylch Taliadau i Staff Uwch 2010-19**

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Arweinydd	52007	52007	47500	47500	48000	48000	48000	48100	48300	49100
Dirprwy Arweinydd	36405	36405	33460	33460	33500	33500	33500	33600	33800	34600
Aelod Gweithredol	31204	31204	28780	28780	29000	29000	29000	29100	29300	30100
Cadeirydd/Arweinydd yr Wrthblaid	23576	23576	21910	21910	22000	22000	22000	22100	22300	22568
Arweinydd Grŵp	18028	18028	16920	16920	17000	17000	17000	17100	17300	17568
Arweinydd Dinesig			21375	21375	21500	21500	21500	21600	21800	22568
Cyfartaledd % cynnydd/(gostyngiad)		0	(7.8)	0	0.6	0	0	0.35	0.7	2.1

Graff 2:

Tabl 4: Uchafswm yr aelodau o gynghorau sy'n gymwys i gael uwch-gyflog

Cyngor	Nifer y cynghorwyr	Nifer yr uwch-gyflogau
Grŵp A (poblogaethau dros 200,000)		
Caerdydd	75	19
Rhondda Cynon Taf	75	19
Abertawe	72	19
Grŵp B (poblogaethau rhwng 100,000 a 200,000)		
Pen-y-bont ar Ogwr	54	18
Caerffili	73	18
Sir Gaerfyrddin	74	18
Conwy	59	18
Sir y Fflint	70	18
Gwynedd	75	18
Castell-nedd Port Talbot	64	18
Casnewydd	50	18
Sir Benfro	60	18
Powys	73	18
Bro Morgannwg	47	18
Wrecsam	52	18
Grŵp C (poblogaethau hyd at 100,000)		
Blaenau Gwent	42	17
Ceredigion	42	17
Sir Ddinbych	47	17
Ynys Môn	30	16
Merthyr Tudful	33	16
Sir Fynwy	43	17
Torfaen	44	17

Taliadau i aelodau o'r weithrediaeth, cadeiryddion pwyllgorau, ac arweinydd yr wrthblaid

3.9 Nid yw'r Panel wedi cynyddu'r uwch-gyflogau sy'n cael eu talu i ddeiliaid y swyddi hyn ers chwe mlynedd. Yr unig gynnydd a dderbyniodd yr aelodau hyn yw'r cynnydd yn y cyflog sylfaenol sy'n berthnasol i'r holl aelodau.

Y Weithrediaeth

- 3.9.1. Yn 2009, daeth y Panel i'r casgliad y dylid ystyried bod aelodau'r Weithrediaeth yn gweithio oriau sy'n cyfateb i amser llawn (hyd at 40 awr yr wythnos), ond nid naw tan bump o reidrwydd. Mae trafodaethau parhaus gydag aelodau a swyddogion wedi cadarnhau'r casgliad hwn. Yn wir, dywedodd nifer o aelodau gweithrediaethau bod eu llwyth gwaith wedi cynyddu, a mynegwyd pryderon hefyd gan nifer o aelodau nad oedd y gwahaniaeth rhwng

cyflog cadeirydd pwyllgor a chyflog aelod gweithrediaeth yn cydnabod y gwahaniaeth o ran cyfrifoldeb na llwyth gwaith.

- 3.9.2 Mewn cydnabyddiaeth o hyn, mae'r Panel wedi penderfynu y dylid cynyddu uwch-gyflogau Band 1 a Band 2 sy'n daladwy i'r Arweinydd, y Dirprwy Arweinydd ac Aelodau Gweithrediaethau.
- 3.9.3 Swm y cynnydd yw £800. Mae hynny'n cynnwys y cynnydd o £268 i'r cyflog sylfaenol y bydd yr holl aelodau yn ei dderbyn fel y gwelir ym Mhenderfyniad 2.

Cadeiryddion Pwyllgorau

- 3.9.4 Mae gwahaniaeth sylweddol rhwng cyfrifoldebau a swyddogaethau cadeirio gwahanol bwyllgorau. Atgoffir cynghorau nad oes rhaid iddynt dalu cadeiryddion pwyllgorau. Mater i bob cyngor yw penderfynu pa gadeiryddion pwyllgorau, os o gwbl, sy'n cael eu cydnabod yn ariannol. Mae hyn yn caniatáu cynghorau i ystyried gwahanol lefelau cyfrifoldeb.
- 3.9.5 Lle telir cadeiryddion pwyllgorau, y tâl fydd: £22,568.

Y Bandiau Uwch-gyflog

Penderfyniad 2: Bydd lefelau uwch-gyflogau yn 2019/20 ar gyfer aelodau o brif gynghorau fel y nodir yn Nhabl 5.

Tabl 5: Cyflogau sylfaenol ac uwch-gyflogau sy'n daladwy i aelodau o brif gynghorau

Cyflog sylfaenol (sy'n daladwy i'r holl aelodau etholedig) £13,868			
	Grŵp A (Caerdydd, Rhondda Cynon Taf, Abertawe)	Grŵp B (Pen-y-bont ar Ogwr, Caerffili, Sir Gaerfyrddin, Conwy, Sir y Fflint, Gwynedd, Castell-nedd Port Sir Benfro, Powys, Bro Morgannwg, Wrecsam)	Grŵp C (Blaenau Gwent, Ceredigion, Sir Ddinbych, Merthyr Tudful, Sir Fynwy, Torfaen, Ynys Môn)
Uwch-gyflogau (gan gynnwys cyflog sylfaenol)			
Band 1 Arweinydd	£54,100	£49,100	£44,100
Dirprwy Arweinydd	£38,100	£34,600	£31,100
Band 2 Aelodau gweithrediaethau	£33,100	£30,100	£27,100
Band 3 Cadeiryddion pwyllgorau (os ydynt yn cael cydnabyddiaeth ariannol):		£22,568	
Band 4 Arweinydd grŵp yr wrthblaid fwyaf ³		£22,568	
Band 5 Arweinwyr grwpiau gwleidyddol eraill		£17,568	

Nodiadau ar Dabl 5:

- Mae'r Panel o'r farn mai swyddogaethau arweiniol a gweithredol (cyflogau Band 1 a 2 yn eu tro) sydd â'r atebolrwydd unigol mwyaf, a bod 'maint y boblogaeth' yn parhau i fod yn ffactor sylweddol sy'n dylanwadu ar lefelau cyfrifoldeb ac felly mae'r defnydd o dri grŵp o'r boblogaeth (A, B ac C) yn parhau. Er gwybodaeth: Grŵp Poblogaeth A - 200,000 a throsodd; Grŵp

Poblogaeth B - 100,001 i 199,999; Grŵp Poblogaeth C - hyd at 100,000.

- b. Cynigir cynyddu uwch-gyflogau Band 1 a Band 2 ar gyfer Arweinwyr, Dirprwy Arweinwyr ac Aelodau Gweithrediaethau o £800, sy'n cynnwys y cynnydd o £268 ar y cyflog sylfaenol y bydd pob un o'r aelodau yn ei dderbyn.
- c. Bydd cadeiryddion pwyllgorau yn derbyn taliadau Band 3. Mater i bob cyngor yw penderfynu pa gadeiryddion pwyllgorau, os o gwbl, sy'n cael eu cydnabod yn ariannol. Mae hyn yn caniatáu cyngorau i ystyried gwahanol lefelau cyfrifoldeb.
- d. Mae'r amod bod yn rhaid i arweinydd grŵp gwrthblaid neu arweinydd unrhyw grŵp arall gynrychioli o leiaf 10% o aelodaeth y cyngor cyn bod yn gymwys i gael uwch-gyflog yn parhau'n ddigyfnewid.
- e. Mae'r Panel wedi penderfynu bod yn rhaid i gyngor drefnu bod uwch-gyflog ar gael i arweinydd grŵp yr wrthblaid fwyaf.
- f. Mae'r Panel wedi penderfynu bod yn rhaid talu uwch-gyflog Band 5 i arweinwyr grwpiau gwleidyddol eraill os ydynt yn cael cydnabyddiaeth ariannol.

³Arweinydd grŵp yr wrthblaid fwyaf. Gweler Rheoliadau Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol, Atodiad 2, Rhan 1(2) ar gyfer diffiniad o "*grŵp yr wrthblaid fwyaf*" a "*grŵp gwleidyddol arall*".

Taliadau i Benaethiaid a Dirprwyon Dinesig (Cyflogau Dinesig)

- 3.10 Mae'r Panel yn nodi bod y rhan fwyaf o gynghorau ar hyn o bryd wedi pennu cyflogau ar gyfer eu penaeithiaid a dirprwyon sy'n cyd-daro â'u grwpiau poblogaeth yn hytrach nag adlewyrchu'r cyfrifoldebau penodol sy'n gysylltiedig â'r rolau. Mae cynghorau wedi dweud yn gadarn wrth y Panel nad yw aelodau etholedig yn dymuno gwneud unrhyw benderfyniadau sy'n gofyn i'r cynghorau eu hunain gyfateb lefel gweithgareddau neu ddyletswyddau aelod penodol â lefel o gyflog ar gyfer y rôl. Mae pob dewis o'r fath bellach wedi'u dileu. Yn achos cyflogau dinesig, os ydynt yn cael eu talu, mae'r taliad Band 3 yn £22,568 ar gyfer pennaeth dinesig a'r taliad Band 5 yn £17,568 ar gyfer dirprwy bennaeth dinesig (Penderfyniad 3).
- 3.11 Gall cyngor benderfynu peidio â chymhwyso unrhyw gyflog dinesig i swyddi pennaeth a/neu ddirprwy bennaeth dinesig.
- 3.12 Nid yw swyddi'r pennaeth dinesig a'r dirprwy bennaeth dinesig wedi'u cynnwys yn y cap (ac eithrio Cynghorau Ynys Môn a Merthyr Tudful).

Penderfyniad 3: Rhaid talu cyflog Band 3 o £22,568 i bennaeth dinesig pan fo'n cael ei dalu, a rhaid talu cyflog Band 5 o £17,568 i ddirprwy bennaeth dinesig pan fo'n cael ei dalu.

- 3.13 Mae penaethiaid dinesig yn uwch-swyddi mewn cyngorau sy'n wahanol i arweinyddiaeth wleidyddol neu weithredol. Yn ogystal â chadeirio cyfarfodydd pwysig, y pennaeth dinesig yw 'dinesydd cyntaf' a 'llysgennad' yr awdurdod, gan gynrychioli'r cyngor i bob math o sefydliadau a chyrrff. Mae gofyniad y Panel na ddylai aelodau orfod talu am gost y cymorth (gweler penderfyniad 10) y mae ei angen i gyflawni eu dyletswyddau yn berthnasol yn achos dirprwy bennaethiaid dinesig hefyd.
- 3.14 Mewn sawl achos, mae penaethiaid dinesig yn cael cymorth ysgrifenyddol, yn cael cludiant ar gyfer dyletswyddau swyddogol, ac yn gallu manteisio ar gyllideb lletygarwch ar wahân sy'n cael ei rheoli gan swyddogion y cyngor.
- 3.15 Mae'r Panel yn cydnabod yr ystod o wahanol fathau o ddarpariaeth a wneir ar gyfer penaethiaid dinesig o ran cludiant, cymorth ysgrifenyddol, rhoddion elusennol a dillad. Nid cydnabyddiaeth ariannol bersonol yw penderfyniadau cyllido mewn perthynas â lefelau o gymorth ychwanegol o'r fath, ond yn hytrach cyllid sy'n ofynnol i gyflawni'r tasgau a'r dyletswyddau. Materion i'r cyngorau unigol yw'r rhain o hyd. Mae cyngorau'n rhydd i fuddsoddi mewn cymorth ar ba bynnag lefel sy'n briodol yn eu barn nhw ar gyfer yr arweinyddiaeth ddinesig sydd yn ei lle.
- 3.16 Mae Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 yn galluogi cyngorau i benodi aelod llywyddol sy'n gyfrifol am gadeirio cyfarfodydd y cyngor cyfan. Lle penodir un, bydd gan y pennaeth dinesig lai o gyfrifoldebau o ganlyniad i hynny.

Taliadau i Aelodau Llywyddol

- 3.17 Atgoffir cyngorau nad oes rhaid iddynt dalu aelod llywyddol sy'n cael ei benodi. Os bydd yn cael ei dalu, bydd y swydd yn cyfrif tuag at y cap, ac yn derbyn uwch gyflog Band 3 o £22,568.

Penderfyniad 4: Rhaid i aelod llywyddol, os penodwyd un ac os yw'n cael cydnabyddiaeth ariannol, gael uwch-gyflog Band 3 o £22,568.

Penderfyniad 5: Ni fydd swydd dirprwy aelod llywyddol yn cael cydnabyddiaeth ariannol.

Y ffactorau allweddol sy'n sail i benderfyniadau'r Panel:

- 3.18 Y cyflog sylfaenol, a delir i bob aelod, yw'r gydnabyddiaeth ariannol am y cyfrifoldeb o gynrychioli'r gymuned a chymryd rhan yn y swyddogaethau craffu, rheoleiddio a swyddogaethau cysylltiedig sy'n rhan o lywodraethu lleol am gyfnod sy'n gyfwerth â thri diwrnod yr wythnos. Mae unrhyw ymrwymiad amser y tu hwnt i dri diwrnod yn gyfraniad di-dâl at wasanaeth cyhoeddus.
- 3.19 Rhaid talu'r cyflog a'r costau sydd wedi'u pennu yn llawn i bob aelod, oni bai bod unigolyn wedi rhoi gwybod yn ysgrifenedig i swyddog priodol yr awdurdod ei fod wedi dewis yn annibynnol ac yn wirfoddol ei fod am ildio'r holl daliad neu unrhyw elfen ohono. Mae'n hanfodol bod tryloywder yn y broses hon fel bod unrhyw awgrym posibl bod aelodau'n cael eu rhoi dan bwysau i fynd heb rywffaint o'r cyflogau'n cael ei osgoi.

Rhaid cymhwyso'r canlynol:

Penderfyniad 6:

- a) Ni ddylai aelod etholedig gael cydnabyddiaeth ariannol am fwy nag un uwch-swydd o fewn ei awdurdod ef neu hi.
- b) Ni ddylid talu uwch-gyflog a chyflog dinesig i aelod etholedig.
- c) Mae'r cyflog sylfaenol yn gynwysedig ym mhob uwch-gyflog a chyflog dinesig a delir.
- d) Os yw cyngor yn dewis bod â mwy nag un dirprwy arweinydd sy'n cael cydnabyddiaeth ariannol, dylid rhannu'r gwahaniaeth rhwng uwch-gyflog y dirprwy arweinydd ac aelodau gweithrediaeth eraill â nifer y dirprwy arweinwyr a'i ychwanegu at uwch-gyflog aelodau gweithrediaeth eraill er mwyn cyfrifo'r uwch-gyflog sy'n daladwy i bob dirprwy arweinydd.

Penderfyniad 7: Ni all aelodau sy'n cael uwch-gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 gael cyflog gan unrhyw Awdurdod Parc Cenedlaethol neu Awdurdod Tân ac Achub y maent wedi'u penodi iddo.

Penderfyniad 8: Ni all aelodau sy'n cael cyflog Band 1 neu Fand 2 dderbyn unrhyw dâl gan Gyngor Cymuned neu Dref y maent yn aelod ohono, ac eithrio costau teithio a chynhaliaeth ac ad-daliadau o gostau gofal.

Cefnogi gwaith aelodau etholedig awdurdodau lleol

- 3.20 Yn dilyn yr etholiadau lleol yn 2017 bu aelodau'r Panel yn ymweld â'r holl brif awdurdodau yng Nghymru. Mae'r ymweliadau hyn wedi cynnig cyfleoedd gwerthfawr i aelodau a swyddogion drafod yr amrywiadau sy'n digwydd a rhannu a deall y manteision a geir trwy fynd ati'n briodol i gefnogi gallu aelodau i gyflawni eu dyletswyddau sylfaenol yn effeithiol.
- 3.21 Mae'r Panel yn disgwyl bod y cymorth a roddir yn ystyried anghenion penodol aelodau unigol. Mae swyddogaethau Pwyllgorau Gwasanaethau Democrataidd yn cynnwys gofyniad i adolygu'r lefel o gymorth a roddir i aelodau i gyflawni'u dyletswyddau a byddai'r Panel yn disgwyl i'r pwyllgorau hyn gynnal adolygiadau a chyflwyno cynigion gerbron y cyngor llawn o ran yr hyn yr ystyrir ei fod yn rhesymol. Dylai unrhyw gynigion gael eu gwneud gan roi sylw dyledus i Benderfyniadau 9 a 10 isod. Er enghraifft, nid yw'r Panel yn ei hystyried yn briodol ei gwneud yn ofynnol i aelodau etholedig dalu am unrhyw ddefnydd o ffôn i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau ar gyfer y Cyngor fel aelod sy'n cynrychioli ward, aelod o bwyllgor neu aelod o'r cabinet.
- 3.22 Mae'r Panel o'r farn ei bod yn angenrheidiol i bob aelod etholedig gael defnydd hwylus o wasanaethau e-bost a chael mynediad electronig at wybodaeth briodol trwy gyswllt â'r rhyngwrwd. Nid yw'r Panel yn ei hystyried yn briodol ei gwneud yn ofynnol i aelodau etholedig dalu am unrhyw ddefnydd o'r rhyngwrwd i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau ar gyfer y Cyngor fel aelod sy'n cynrychioli ward, aelod o bwyllgor neu aelod o'r cabinet. Mae hyn yn cynnwys y ddarpariaeth angenrheidiol i aelod fod mewn cysylltiad priodol â gwasanaethau'r cyngor a chadw cysylltiad â'r rhai y mae'n eu cynrychioli. Mae llawer o gynghorau yng Nghymru wedi ymrwymo i 'weithio'n ddi-bapur', a heb fynediad electronig o'r fath byddai aelod yn wynebu cyfyngiadau sylweddol o ran ei allu i gyflawni ei ddyletswyddau. Ni fyddai'n briodol i gyfleusterau y mae ar aelodau eu hangen fod ar gael yn swyddfeydd y cyngor yn ystod oriau swyddfa yn unig.
- 3.23 Cyfrifoldeb pob cyngor trwy ei Bwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yw rhoi cymorth a ddylai fod yn seiliedig ar asesiad o anghenion ei aelodau. Lle ceir anghenion ychwanegol neu faterion sy'n ymwneud ag anabled, neu lle nodwyd fod gofynion penodol o ran hyfforddiant, bydd angen i bob awdurdod asesu unrhyw ofynion penodol sydd gan aelodau unigol.
- 3.24 Ar gyfer aelodau cyfetholedig, mae'r gofynion cymorth wedi'u gosod yn adran 9 a phenderfyniad 35.

Penderfyniad 9: Dylai pob awdurdod sicrhau, trwy ei Bwyllgor Gwasanaethau Democrataidd, bod ei holl aelodau etholedig yn cael cymaint o gymorth ag sy'n angenrheidiol i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau'n effeithiol. Dylai pob aelod etholedig gael cyfleusterau ffôn, e-bost a rhyngwrwd digonol i'w galluogi i gael mynediad electronig at wybodaeth briodol.

Penderfyniad 10: Dylid rhoi cymorth o'r fath heb gostau i'r aelod unigol. Ni ddylai'r priod awdurdod ddidynnu symiau o gyflogau aelodau fel cyfraniad at y costau cymorth y mae'r awdurdod wedi penderfynu eu bod yn angenrheidiol ar gyfer effeithlonrwydd a/neu effeithiolrwydd aelodau.

Uwch-gyflogau penodol neu ychwanegol

- 3.25 Mae'r Panel wedi caniatáu mwy o hyblygrwydd trwy roi darpariaeth i awdurdodau wneud cais am uwch-gyflogau penodol neu ychwanegol nad ydynt yn perthyn i'r fframwaith cydnabyddiaeth ariannol presennol, neu na ellid gwneud lle iddynt o fewn uchafswm uwch-gyflogau'r awdurdod. Os yw'r ychwanegiad arfaethedig yn cael ei gymeradwyo ac yn achosi i'r Cyngor fynd y tu hwnt i'r cap hwn, bydd hyn yn cael ei gynnwys yn y gymeradwyaeth (ac eithrio Cyngorau Merthyr Tudful ac Ynys Môn – gweler troednodyn 4). Mae rhai cyngorau wedi codi'r posibilrwydd o weithredu rhai swyddi ag uwch-gyflogau yn ôl trefniant "rhannu swyddi". Mae'r Panel yn cefnogi'r egwyddor hon a chaiff y broses ei nodi ym Mharagraff 3.27.

Penderfyniad 11: Gall Prif Gyngorau wneud cais am uwch-gyflogau penodol neu ychwanegol nad ydynt yn syrthio o fewn y Fframwaith Cydnabyddiaeth Ariannol presennol.

- 3.26 Cyhoeddwyd canllawiau ar gyfer awdurdodau lleol ynghylch y broses ymgeisio ym mis Ebrill 2014 ac roeddent yn cynnwys yr egwyddorion canlynol:
- a. Ni all cyfanswm yr uwch-gyflogau fod yn uwch na hanner cant y cant⁴ o'r aelodaeth.
 - b. Bydd raid i geisiadau gael eu cymeradwyo gan yr awdurdod yn ei gyfanrwydd (ni ellir dirprwyo'r cyfrifoldeb hwn) cyn eu cyflwyno i'r Panel.
 - c. Rhaid bod tystiolaeth glir bod y swydd/swyddi yn cynnwys cyfrifoldeb ychwanegol a ddangosir gan ddisgrifiad o'r rôl, swyddogaeth a hyd.
 - d. Bydd raid i bob cais ddynodi'r amseriad ar gyfer ystyried adolygiad ffurfiol o'r rôl gan yr awdurdod yn ei gyfanrwydd.

⁴ Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 Adran 142 (5) Ni all y gyfran sy'n cael ei gosod gan y Panel yn unol ag is-adran (4) fod yn uwch na hanner cant y cant oni bai bod Gweinidogion Cymru wedi cydsynio i hynny.

3.27 Trefniadau Rhannu Swyddi

I aelodau o weithrediaeth: Bydd pob “rhannwr” yn cael cyfran briodol o gyflog y Grŵp Poblogaeth.

Ni ellir mynd y tu hwnt i'r uchafswm statudol ar gyfer cabinetau felly bydd y ddau rannwr swydd yn cyfrif tuag at yr uchafswm.

O dau dan y Mesur, nifer y bobl sy'n cael uwch-gyflog, nid nifer y swyddi ag uwch-gyflogau, sy'n cyfrif tuag at y cap. Felly, ar gyfer yr holl drefniadau rhannu swyddi bydd y cap uwch-gyflog yn cael ei gynyddu yn amodol ar yr uchafswm statudol o 50% o aelodaeth y Cyngor.

Rhaid hysbysu'r Panel ynghylch manylion unrhyw drefniadau rhannu swyddi.

Mae penderfyniadau'r Panel ynghylch Teithio a Chynhaliaeth, Ad-dalu Costau Gofal ac Absenoldeb Teuluol bellach wedi'u nodi mewn adrannau ar wahân o'r Adroddiad Blynyddol hwn.

4. Cydbwyllgorau Trosolwg a Chraffu (JOSC)

- 4.1 Ychydig o ddefnydd a wnaed o'r trefniadau ar gyfer Cydbwyllgorau Trosolwg a Chraffu. Felly mae'r Panel wedi penderfynu dileu'r taliad o'r fframwaith. Os, yn y dyfodol, y bydd JOSC yn cael ei ffurfio gan gyngor unigol, a'i fod yn dymuno rhoi cydnabyddiaeth ariannol, gall wneud cais am gydnabyddiaeth ariannol gan ddefnyddio trefniadau sydd i'w gweld ym mharagraffau 3.25 a 3.26.

5. Darpariaeth Pensiwn ar gyfer Aelodau Etholedig Prif Gyngorau

- 5.1 Mae Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn rhoi pŵer i'r Panel wneud penderfyniadau am hawliau pensiwn ar gyfer aelodau etholedig prif gyngorau.

Penderfyniad 12: Bydd yr hawl i ymuno â'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn gymwys i holl aelodau etholedig cymwys prif gyngorau.

6. Hawl i Absenoldeb Teuluol

Mae'r adran hon yn berthnasol i aelodau etholedig prif awdurdodau.

- 6.1 Cafodd y Rheoliadau mewn perthynas ag Absenoldeb Teuluol ar gyfer aelodau etholedig o brif gynghorau eu cymeradwyo gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ym mis Tachwedd 2013⁶ ac maent yn cynnwys absenoldebau mamolaeth, newydd-anedig, mabwysiadu ac absenoldeb rhiant o fusnes swyddogol.
- 6.2 Bu'r Panel yn ystyried goblygiadau taliadau cydnabyddiaeth i aelodau o'r fath y rhoddir absenoldeb iddynt dan delerau Rheoliadau Llywodraeth Cymru a chaiff penderfyniadau'r Panel eu nodi isod.

Penderfyniad 13: Mae gan aelod etholedig hawl i gadw cyflog sylfaenol wrth gymryd absenoldeb teuluol dan y rheoliadau ni waeth beth oedd ei hanes presenoldeb yn union cyn dechrau'r absenoldeb teuluol.

Penderfyniad 14: Pan fo deiliad uwch-gyflog yn gymwys i gael absenoldeb teuluol, bydd yn dal i gael y cyflog tra pery'r absenoldeb.

Penderfyniad 15: Mater i'r awdurdod yw penderfynu a yw'n mynd i benodi rhywun i ddirprwyo ar ran y sawl sy'n absennol. Bydd yr aelod etholedig sy'n dirprwyo ar ran deiliad uwch-gyflog sy'n cymryd absenoldeb teuluol yn gymwys i gael uwch-gyflog, os yw'r awdurdod yn penderfynu hynny.

Penderfyniad 16: Os yw talu cydnabyddiaeth ariannol i'r sawl sy'n dirprwyo'n golygu bod yr awdurdod yn mynd y tu hwnt i'r uchafswm uwch-gyflogau sy'n berthnasol iddo, fel y nodir yn Adroddiad Blynyddol y Panel, bydd ychwanegiad at yr uchafswm yn cael ei ganiatáu tra pery'r trefniant dirprwyo. Fodd bynnag, ni fyddai hyn yn berthnasol i Gynghorau Ynys Môn na Merthyr Tudful pe bai'n golygu bod nifer yr uwch-gyflogau'n uwch na hanner cant y cant o aelodaeth y Cyngor. Mae'n ofynnol cael cymeradwyaeth benodol gan Weinidogion Cymru dan amgylchiadau o'r fath.

Penderfyniad 17: Pan fo Cyngor yn cytuno i dalu i aelod etholedig sy'n dirprwyo yn ystod absenoldeb teuluol, rhaid hysbysu'r Panel o fewn 14 diwrnod i ddyddiad y penderfyniad, ynghylch y manylion gan gynnwys y swydd benodol a hyd y trefniant dirprwyo.

Penderfyniad 18: Rhaid diwygio rhestr cydnabyddiaeth ariannol y Cyngor i adlewyrchu goblygiadau'r absenoldeb teuluol.

⁶ http://www.legislation.gov.uk/wsi/2013/2901/pdfs/wsi_20132901_mi.pdf

7. Taliadau i Aelodau o Awdurdodau Parciau Cenedlaethol (APCau)

Strwythur Awdurdodau Parciau Cenedlaethol

7.1 Mae 3 Pharc Cenedlaethol yng Nghymru – Bannau Brycheiniog, Arfordir Penfro ac Eryri; fe'u ffurfiwyd i warchod tirweddau ysblennydd a darparu cyfleoedd hamdden ar gyfer y cyhoedd. Deddf yr Amgylchedd 1995 a arweiniodd at greu'r 3 Awdurdod Parc Cenedlaethol cyfatebol. Mae gan Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ddau brif ddiben:

- gwarchod a gwella harddwch naturiol, bywyd gwylt a threftadaeth ddiwylliannol
- hyrwyddo cyfleoedd i'r cyhoedd ddeall a mwynhau nodweddion arbennig y Parc Cenedlaethol.

Yn ogystal â chyflawni dibenion y Parc Cenedlaethol, mae dyletswydd ar yr Awdurdod i feithrin llesiant economaidd a chymdeithasol cymunedau o fewn y Parc.

7.2 Mae gan Awdurdodau Parciau Cenedlaethol bwyllgor o Aelodau sydd naill ai yn aelodau etholedig a enwebwyd gan y Prif Gyngorau o fewn ardal y Parc Cenedlaethol neu'n aelodau a benodwyd gan Lywodraeth Cymru trwy'r Broses Penodiadau Cyhoeddus. Caiff aelodau a benodwyd gan Lywodraeth Cymru ac aelodau a enwebwyd gan y Cyngor eu trin yn gyfartal o ran cydnabyddiaeth ariannol.

7.3 Caiff strwythur y Pwyllgor Aelodau ym mhob un o'r 3 pharc cenedlaethol ei nodi yn Nhabl 6.

Tabl 6: Aelodaeth o Awdurdodau Parciau Cenedlaethol Cymru

Awdurdod Parc Cenedlaethol	Cyfanswm Aelodaeth	Aelodau a Enwebwyd gan Brif Gyngorau	Aelodau a Benodwyd gan Lywodraeth Cymru
Bannau Brycheiniog	24	16: Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent – 1 Cyngor Sir Gaerfyrddin – 2 Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful – 1 Cyngor Sir Fynwy – 2 Cyngor Sir Powys – 8 Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf - 1 Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen - 1	8
Arfordir Penfro	18	12: Cyngor Sir Penfro - 12	6
Eryri	18	12: Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy - 3 Cyngor Gwynedd -9	6

- 7.4 Hefyd mae gan Bwyllgorau Safonau APCau aelodau Cyfetholedig Annibynnol y mae eu cydnabyddiaeth ariannol wedi'i chynnwys yn y Fframwaith fel y nodir yn Adran 9.
- 7.5 Wrth ystyried cydnabyddiaeth ariannol i aelodau o APCau, mae'r Panel wedi seilio'i benderfyniadau ar y pwyntiau allweddol canlynol:
- Mae APCau yn rheoli eu gwaith trwy gyfarfodydd awdurdod ffurfiol, pwyllgorau a grwpiau gorchwyl a gorffen. Mae gan bob un Bwyllgor Datblygu/ Rheoli/ Cynllunio ac mae pwyllgorau eraill yn cynnwys Perfformiad ac Adnoddau ac Archwilio a Chraffu. Mae aelodau cyffredin o APCau yn aelodau o un pwyllgor o leiaf, yn ogystal â chymryd rhan mewn ymweliadau â safleoedd a phaneli arolygu.
 - Mae disgwyl i aelodau gymryd rhan mewn gweithgareddau hyfforddi a datblygu.
 - Mae gan gadeirydd APC rôl arwain a dylanwadu yn yr awdurdod, rôl gynrychiadol sy'n debyg mewn rhai ffyrdd i rôl pennaeth dinesig a lefel uchel o atebolrwydd. Nid dim ond arweinydd yr awdurdod yw'r cadeirydd, ond y cadeirydd hefyd yw wyneb cyhoeddus y parc cenedlaethol dan sylw a'r cysylltiad â'r Gweinidog ac ACau y mae'n cael cyfarfodydd rheolaidd gyda hwy. Mae'r rôl yn galw am lawer o ymrwymiad ac amser.

Cyflogau sylfaenol ac uwch-gyflogau

- 7.6 Yn flaenorol mae'r Panel wedi penderfynu y dylai rôl aelodau cyffredin o APC gael ei chysoni â chyflog sylfaenol aelod o brif gyngor a bod yr ymrwymiad amser sy'n ofynnol yn gyfanswm tybiannol o 42 diwrnod y flwyddyn. Dyma yw'r sail i benderfyniadau'r Panel o hyd.
- 7.7 Dros amser, mae cyflogau rhai aelodau APCau wedi dod yn anghyson â rhai prif gynghorau. Daw hyn yn sgil talgrynnu'r cynnydd yn gyson dros y blynyddoedd diwethaf, ac mae'r Panel am gywiro hyn. O ganlyniad, bydd cyflog aelodau cyffredin APCau yn cynyddu £60 i £3,735.
- 7.8 Penderfynodd y Panel yn y gorffennol y dylai cydnabyddiaeth ariannol i gadeirydd APC fod yn gyson â'r rhan o uwch-gyflog ar Lefel 1 ym Mand 3 a delir i gadeirydd pwyllgor prif gyngor. Bydd y cyflog hwn yn cynyddu i £12,435.
- 7.9 Mae'r Panel wedi darparu hyblygrwydd lleol fel bod APC yn gallu penderfynu ar ba un o ddwy lefel y gellir rhoi cydnabyddiaeth ariannol i rolau Dirprwy Gadeirydd a hyd at 2 Gadeirydd pwyllgor arall. Gall Awdurdod ddewis talu cyflog o £7,435 neu £6,135 i'w ddirprwy gadeirydd a/neu gadeiryddion pwyllgorau, yn gymesur â'r dyletswyddau sylweddol a pharhaus a fydd yn cael eu cyflawni mewn rôl benodol.

Uwch-gyflogau Ychwanegol

- 7.10 Cafwyd adborth yn ystod ymweliadau'r Panel ag APCau y gall ei benderfyniad y gallai hyd at ddau o Gadeiryddion Pwyllgorau APC gael uwch-gyflog fod yn rhwystr i Awdurdodau o ran cyflawni eu gofynion llywodraethu.
- 7.11 Mae'r Panel yn caniatáu mwy o hyblygrwydd i brif gynghorau wneud cais am uwch-gyflogau penodol neu ychwanegol nad ydynt yn perthyn i'r Fframwaith Cydnabyddiaeth Ariannol presennol. Mae'r Panel yn ymestyn y ddarpariaeth hon i APCau fel a adlewyrchir yn yr egwyddorion canlynol:
- Bydd raid i geisiadau gael eu cymeradwyo gan yr awdurdod yn ei gyfanrwydd (ni ellir dirprwyo'r cyfrifoldeb hwn) cyn eu cyflwyno i'r Panel.
 - Rhaid bod tystiolaeth glir bod y swydd/swyddi yn cynnwys cyfrifoldeb ychwanegol a ddangosir gan ddisgrifiad o'r rôl, swyddogaeth a hyd.
 - Bydd raid i bob cais ddynodi'r amseriad ar gyfer ystyried adolygiad ffurfiol o'r rôl gan yr awdurdod yn ei gyfanrwydd.
- 7.12 Mae'r Panel wedi gwneud y penderfyniadau canlynol:

Penderfyniad 19: Dylai'r cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau cyffredin o APC fod yn £3,735.

Penderfyniad 20: Dylai'r uwch-gyflog ar gyfer cadeirydd APC fod yn £12,435.

Penderfyniad 21: Gellir talu uwch-gyflog ar gyfer Dirprwy Gadeirydd a hyd at ddau Gadeirydd pwyllgor APC lle ceir cyfrifoldeb sylweddol a pharhaus. Gellir talu'r cyflog hwn ar y naill neu'r llall o'r lefelau canlynol, yn ôl yr hyn a bennir gan yr awdurdod i adlewyrchu'r cyfrifoldeb priodol - £7,435 neu £6,135.

Penderfyniad 22: Gall APCau ymgeisio am uwch-gyflogau penodol neu ychwanegol nad ydynt yn perthyn i'r Fframwaith Cydnabyddiaeth Ariannol presennol.

Penderfyniad 23: Ni chaiff aelodau dderbyn mwy nag un uwch-gyflog gan APC.

Penderfyniad 24: Telir uwch-gyflog APC gan gynnwys cyflog sylfaenol yr Awdurdod a rhaid iddo adlewyrchu cyfrifoldeb sylweddol a pharhaus.

Penderfyniad 25: Ni chaiff aelodau o brif gyngor sy'n cael uwch-gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 dderbyn cyflog gan unrhyw APC arall y maent wedi'u penodi iddo.

Mae penderfyniadau'r Panel ynghylch Teithio a Chynhaliaeth, Ad-dalu Costau Gofal ac Absenoldeb Teuluol bellach wedi'u nodi mewn adrannau ar wahân o'r Adroddiad Blynyddol hwn.

Sylwer: Nid yw absenoldeb teuluol yn berthnasol i aelodau wedi'u penodi gan Lywodraeth Cymru ac mae'r rhai a enwebwyd gan awdurdodau lleol wedi'u cynnwys yn nhrefniadau'r prif gyngor dan sylw, felly nid oes gofyn i APCau wneud unrhyw drefniadau o ran hyn.

8. Taliadau i Aelodau o Awdurdodau Tân ac Achub Cymru (ATAau)

Strwythur Awdurdodau Tân ac Achub

- 8.1 Mae 3 Awdurdod Tân ac Achub (ATAau) yng Nghymru: Ffurfiwyd Awdurdodau Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru, Gogledd Cymru a De Cymru fel rhan o ad-drefnu Llywodraeth Leol ym 1996.
- 8.2 Mae ATAau yn cynnwys aelodau etholedig a enwebwyd gan y Prif Gyngorau yn ardal y Gwasanaeth Tân ac Achub.
- 8.3 Caiff strwythur pob un o'r 3 ATA ei nodi yn Nhabl 7.

Tabl 7: Aelodau Awdurdodau Tân ac Achub

Awdurdod Tân ac Achub	Nifer yr Aelodau a enwebwyd gan Awdurdodau Lleol
Canolbarth a Gorllewin Cymru	25: Cyngor Sir Caerfyrddin - 5 Cyngor Sir Ceredigion - 2 Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot – 4 Cyngor Sir Penfro - 3 Cyngor Sir Powys – 4 Cyngor Dinas a Sir Abertawe - 7
Gogledd Cymru	28: Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy - 5 Cyngor Sir Ddinbych - 4 Cyngor Sir y Fflint - 6 Cyngor Gwynedd - 5 Cyngor Sir Ynys Môn – 3 Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam - 5
De Cymru	24: Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr - 2 Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent - 1 Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili - 3 Cyngor Dinas Caerdydd - 5 Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful - 1 Cyngor Sir Fynwy - 2 Cyngor Dinas Casnewydd - 2 Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf - 4 Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen - 2 Cyngor Bro Morgannwg -2

- 8.4 Hefyd mae gan Bwyllgorau Safonau ATAau aelodau Cyfetholedig Annibynnol, y mae eu cydnabyddiaeth ariannol wedi'i chynnwys yn y fframwaith fel y nodir yn Adran 9.

- 8.5 Wrth ystyried cydnabyddiaeth ariannol i aelodau o ATAAu, mae'r Panel wedi seilio'i benderfyniadau ar y pwyntiau allweddol canlynol:
- Mae gan y Cadeirydd rôl arwain a dylanwadu yn yr awdurdod, a lefel uchel o atebolrwydd, yn enwedig wrth i faterion dadleuol godi sy'n ymwneud â'r gwasanaeth brys. Yn ogystal â chyfarfodydd yr awdurdod tân, mae gan bob ATA bwyllgorau sy'n cynnwys, mewn gwahanol gyfuniadau: archwilio, rheoli perfformiad, craffu, adnoddau dynol, rheoli adnoddau yn ogystal â grwpiau gorchwyl a gorffen a phaneli disgyblu. Yn ogystal â mynychu cyfarfodydd ffurfiol yr awdurdod a'r pwyllgorau, mae aelodau yn cael eu hannog i ymgymryd â rôl ymgysylltu â'r gymuned, gan gynnwys ymweld â gorsafoedd tân.
 - Mae ethos hyfforddi cryf mewn ATAAu. Disgwylir i aelodau gymryd rhan mewn gweithgareddau hyfforddi a datblygu. Mae rhaglenni sefydlu ar gael, yn ogystal â hyfforddiant arbenigol ar gyfer apeliadau a gwrandawiadau disgyblu.
 - Ychwanegir sesiynau hyfforddi'n aml at gyfarfodydd awdurdod i sicrhau bod hyfforddiant yn hygyrch.

Cyflogau Sylfaenol ac Uwch-gyflogau

- 8.6 Yn flaenorol mae'r Panel wedi penderfynu y dylai rôl aelodau cyffredin o ATA gael ei chysoni â chyflog sylfaenol aelod o brif gyngor ac yr ymrwymiad amser sy'n ofynnol yn gyfanswm tybiannol o 20 diwrnod y flwyddyn. Dyma yw'r sail i benderfyniadau'r Panel o hyd.
- 8.7 Dros amser, mae cyflogau aelodau ATAAu wedi dod yn anghyson â rhai prif gynghorau. Daw hyn yn sgil talgrynnu'r cynnydd yn gyson dros y blynyddoedd diwethaf, ac mae'r Panel am gywiro hyn. Bydd cyflog aelodau cyffredin Awdurdodau Tân ac Achub yn cynyddu £35 i £1,780.
- 8.8 Penderfynodd y Panel y dylai cydnabyddiaeth ariannol i gadeirydd ATA fod yn gyson â'r rhan o uwch-gyflog ar Lefel 1 ym Mand 3 a delir i gadeirydd pwyllgor prif gyngor. Bydd y cyflog hwn yn cynyddu i £10,480.
- 8.9 Penderfynodd y Panel y bydd cydnabyddiaeth ariannol i Ddirprwy Gadeirydd ATA yn cael ei chysoni â'r uwch-gyflog ym Mand 5 lle ceir cyfrifoldeb sylweddol a pharhaus. Bydd y cyflog hwn yn cynyddu i £5,480.
- 8.10 Mae'r Panel wedi penderfynu y gellir rhoi cydnabyddiaeth ariannol i hyd at ddau gadeirydd pwyllgor ATA lle ceir cyfrifoldeb sylweddol a pharhaus.

Uwch-gyflogau Ychwanegol

- 8.11 Mae'r Panel yn caniatáu mwy o hyblygrwydd i brif gynghorau wneud cais am uwch-gyflogau penodol neu ychwanegol nad ydynt yn perthyn i'r Fframwaith Cydnabyddiaeth Ariannol presennol. Mae'r Panel yn ymestyn y ddarpariaeth hon i ATAau fel a adlewyrchir yn yr egwyddorion canlynol:
- Bydd raid i geisiadau gael eu cymeradwyo gan yr awdurdod yn ei gyfanrwydd (ni ellir dirprwyo'r cyfrifoldeb hwn) cyn eu cyflwyno i'r Panel.
 - Rhaid bod tystiolaeth glir bod y swydd/swyddi yn cynnwys cyfrifoldeb ychwanegol a ddangosir gan ddisgrifiad o'r rôl, swyddogaeth a hyd.
 - Bydd raid i bob cais ddynodi'r amseriad ar gyfer ystyried adolygiad ffurfiol o'r rôl gan yr awdurdod yn ei gyfanrwydd.

Byrddau Pensiwn Lleol

8.12 Mae'r Panel wedi ystyried ceisiadau gan ATAau i ganiatáu iddynt dalu cyflogau i Gadeiryddion byrddau pensiwn lleol a sefydlwyd dan Reoliadau Cynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân (Cymru) 2015. Mae'r Rheoliadau hynny eisoes yn rhoi'r pŵer i ATAau benderfynu sut y dylai byrddau pensiwn lleol weithio a thalu i'r cadeirydd ac aelodau os ydynt yn dymuno. Felly nid yw'n briodol i'r Panel wneud penderfyniad sy'n grymuso ATAau i dalu cyflogau i gadeiryddion byrddau pensiwn lleol. Ni ellir defnyddio'r uwch-gyflogau ym Mhenderfyniad 27 na 28 ar gyfer y rôl hon yn unig.

8.13 Mae'r Panel wedi gwneud y penderfyniadau canlynol:

Penderfyniad 26: Dylai'r cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau cyffredin o ATA fod yn £1,780.

Penderfyniad 27: Dylai'r uwch-gyflog ar gyfer cadeirydd ATA fod yn £10,480.

Penderfyniad 28: Gellir talu uwch-gyflog ar gyfer Dirprwy Gadeirydd a hyd at ddau Gadeirydd pwyllgor ATA lle ceir cyfrifoldeb sylweddol a pharhaus. Dylid talu hwn ar lefel o £ 5,480.

Penderfyniad 29: Gall ATAau wneud cais am uwch-gyflogau penodol neu ychwanegol nad ydynt yn syrthio o fewn i'r Fframwaith Cydnabyddiaeth Ariannol presennol.

Penderfyniad 30: Ni chaiff aelodau dderbyn mwy nag un uwch-gyflog gan ATA.

Penderfyniad 31: Telir uwch-gyflog ATA gan gynnwys cyflog sylfaenol yr ATA a rhaid iddo adlewyrchu cyfrifoldeb sylweddol a pharhaus.

Penderfyniad 32: Ni chaiff aelodau o brif gyngor sy'n cael uwch-gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 dderbyn cyflog gan unrhyw ATA arall y maent wedi'u henwebu iddo.

Mae penderfyniadau'r Panel ynghylch Teithio a Chynhaliaeth, Ad-dalu Costau Gofal ac Absenoldeb Teuluol bellach wedi'u nodi mewn adrannau ar wahân o'r Adroddiad Blynyddol hwn.

9. Taliadau i Aelodau Cyfetholedig Prif Gyngorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub ⁷

- 9.1 Mae'r Panel wedi penderfynu bod ffi dyddiol/hanner diwrnod yn gydnabyddiaeth ariannol briodol am y rôl bwysig a gyflawnir gan aelodau cyfetholedig o awdurdodau sydd â hawliau pleidleisio (mae hyn yn cynnwys yr aelod cyfetholedig o Gyngor Tref neu Gymuned). Mae lefel y taliadau yn gyfwerth â'r cyfraddau dyddiol cyfredol ar gyfer cadeiryddion ac aelodau o gyrff a noddir gan Lywodraeth Cymru ym Mand 2. Mae'r Panel yn nodi na fu cynnydd yn lefelau'r taliadau hyn ar draws cyrff o'r fath ers 2010.
- 9.2 Gall prif gyngorau, APCau ac ATAAu benderfynu ar uchafswm y dyddiau mewn unrhyw un flwyddyn y gall aelodau cyfetholedig gael tâl amdanynt. Gan gydnabod swyddogaeth bwysig aelodau cyfetholedig, rhaid rhoi taliadau am amser paratoi, pwyllgorau chyfarfodydd o fathau eraill yn ogystal â gweithgareddau eraill, gan gynnwys hyfforddiant, fel y gwelir ym Mhenderfyniad 34.
- 9.3 Mae'r penderfyniadau wedi'u nodi isod, a rhaid i brif gyngorau, APCau ac ATAAu ddweud wrth aelodau cyfetholedig beth yw enw'r swyddog penodol a fydd yn rhoi'r wybodaeth angenrheidiol iddynt ar gyfer eu hawliadau; a rhoi gwybod i'r swyddog hwnnw am yr ystod o daliadau y dylid eu gwneud.

Penderfyniad 33: Rhaid i Brif Gyngorau, APCau ac ATAAu dalu'r ffioedd canlynol i aelodau cyfetholedig sydd â hawliau pleidleisio (Tabl 8).

Tabl 8: Ffioedd ar gyfer aelodau cyfetholedig (sydd â hawliau pleidleisio)

Cadeiryddion pwyllgorau safonau a phwyllgorau archwilio	£256 (4 awr a mwy) £128 (hyd at 4 awr)
Aelodau cyffredin o bwyllgorau safonau sydd hefyd yn cadeirio pwyllgorau safonau ar gyfer cynghorau tref a chymuned	£226 o ffi dyddiol (4 awr a mwy) £113 (hyd at 4 awr)
Aelodau cyffredin pwyllgorau safonau; pwyllgor craffu addysg; pwyllgor craffu troseddau ac anhrefn a phwyllgor archwilio	£198 (4 awr a mwy) £99 (hyd at 4 awr)
Cynghorau tref a chymuned sy'n eistedd ar bwyllgorau safonau prif gyngorau	£198 (4 awr a mwy) £99 (hyd at 4 awr)

Penderfyniad 34: Mae amser rhesymol i baratoi cyn cyfarfodydd yn gymwys i'w gynnwys mewn hawliadau a wneir gan aelodau cyfetholedig – gall swyddog priodol benderfynu faint cyn y cyfarfod.

Penderfyniad 35: Gellir cynnwys amser teithio i'r cyfarfod ac oddi yno yn yr hawliadau am daliadau a wneir gan aelodau cyfetholedig (hyd at uchafswm y gyfradd ddyddiol).

Penderfyniad 36: Rhaid i swyddog priodol yn yr awdurdod bennu ymlaen llaw a yw cyfarfod wedi'i drefnu ar gyfer diwrnod llawn ac fe delir ffi ar sail y penderfyniad hwn, hyd yn oed os yw'r cyfarfod yn gorffen cyn diwedd pedair awr.

Penderfyniad 37: Rhaid talu ffioedd am gyfarfodydd a gweithgareddau eraill gan gynnwys pwyllgorau a gweithgorau eraill (gan gynnwys grwpiau gorchwyl a gorffen), cyfarfodydd rhagarweiniol gyda swyddogion, hyfforddiant a phresenoldeb mewn cynadleddau neu unrhyw gyfarfod ffurfiol arall y gofynnir i aelodau cyfetholedig ei fynychu.

Cefnogaeth ar gyfer aelodau cyfetholedig

- 9.4. Wrth i'r Panel ymweld â phrif gynghorau yn 2017, nodwyd rhai arferion da o ran y ffordd yr oedd swyddogaeth bwysig aelodau cyfetholedig yn cael ei hadlewyrchu yn yr ohebiaeth a'r cymorth yr oeddent yn eu cael. Yn yr achosion gorau, roeddent yn cael yr un amrywiaeth o gefnogaeth ag aelodau etholedig, gan eu galluogi i ysgwyddo eu swyddogaeth yn llawn. Fodd bynnag, mynegwyd pryderon gan nifer o gynghorau lle nad oedd penderfyniadau'r Panel yn cael eu gweithredu'n llawn, a chymorth cyfyngedig ar gael i aelodau cyfetholedig.

Penderfyniad 38: Dylai pob awdurdod sicrhau, trwy ei Bwyllgor Gwasanaethau Democrataidd neu bwyllgor priodol arall, bod ei holl aelodau cyfetholedig sydd â phleidlais yn cael cymaint o gymorth ag sy'n angenrheidiol i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau'n effeithiol. Dylai cymorth o'r fath fod heb gostau i'r aelod unigol.

Mae penderfyniadau'r Panel ynghylch Teithio a Chynhaliaeth, Ad-dalu costau Gofal ac Absenoldeb Teuluol bellach wedi'u nodi mewn adrannau ar wahân o'r Adroddiad Blynyddol hwn.

⁷ Nid yw'r adran hon yn berthnasol i aelodau cyfetholedig o gynghorau tref a chymuned.

10. Ad-dalu Costau Gofal

- 10.1 Mae'r adran hon yn berthnasol i aelodau o brif gynghorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol, Awdurdodau Tân ac Achub ac i Aelodau Cyfetholedig o'r awdurdodau hyn. Mae'r un ddarpariaeth ar gyfer Cynghorau Cymuned a Thref i'w gweld yn Adran 13.
- 10.2 Diben yr adran hon yw galluogi pobl ag anghenion cymorth personol a/neu gyfrifoldebau gofalu i gyflawni eu dyletswyddau'n effeithiol fel aelod o awdurdod. Mae'r Panel o'r farn na ddylai'r costau gofal ychwanegol sy'n ofynnol i gyflawni dyletswyddau cymeradwy atal unrhyw unigolion rhag dod yn aelod neu barhau i fod yn aelod o awdurdod na chyfyngu ar eu gallu i gyflawni'r rôl.
- 10.3 Mae'r Panel yn cydnabod y materion sy'n gysylltiedig â chyhoeddi'r traul dilys hwn. Caiff hyn ei adlewyrchu yn yr opsiynau ar gyfer cyhoeddi a nodir yn Atodiad 4. I gefnogi aelodau presennol ac i annog amrywiaeth, mae'r Panel yn erfyn ar awdurdodau i hybu ac annog mwy o aelodau i hawlio'r ad-daliad o Gostau Gofal.

Penderfyniad 39: Rhaid i'r holl awdurdodau ddarparu ar gyfer ad-dalu costau angenrheidiol ar gyfer gofal am blant ac oedolion dibynnol (a roddir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) ac ar gyfer anghenion cymorth personol hyd at uchafswm o £403 y mis. Rhaid i'r ad-daliad fod am y costau ychwanegol a ysgwyddwyd gan aelodau er mwyn iddynt gyflawni eu dyletswyddau cymeradwy. Dim ond ar ôl dangos derbynebau gan y gofalwr y dylid ad-dalu'r costau.

11. Absenoldeb Oherwydd Salwch i Ddeiliaid Uwch-gyflogau

- 11.1 Mae'r Rheoliadau Absenoldeb Teuluol (a gymeradwywyd gan y Cynulliad Cenedlaethol yn 2014) yn benodol iawn mewn perthynas â hawliau a dim ond i aelodau etholedig o brif gynghorau y maent ar gael. Nid yw absenoldeb oherwydd salwch wedi'i gynnwys.
- 11.2 Mae achosion wedi cael eu dwyn i sylw'r Panel sy'n ymwneud â deiliaid uwch-gyflogau ar salwch hirdymor a'r annhegwch canfyddedig o'i gymharu â'r trefniadau ar gyfer absenoldeb teuluol. O ganlyniad, mae cynghorau'n wynebu'r cyfyng-gyngor canlynol:
- Gweithredu heb yr aelod unigol ond parhau i dalu'r uwch-gyflog iddo.
 - Disodli'r aelod, sydd felly'n colli'r uwch-gyflog (ond yn cadw'r cyflog sylfaenol).
- 11.3 Mae'r Panel wedi ystyried hyn ac mae'n diwygio'r Fframwaith i ddarparu trefniadau penodol ar gyfer salwch hirdymor fel y nodir isod:
- a) Caiff salwch hirdymor ei ddiffinio fel absenoldebau ardystiedig y tu hwnt i 4 wythnos.
 - b) Uchafswm hyd absenoldeb oherwydd salwch o fewn y cynigion hyn yw 26 wythnos neu nes bod cyfnod yr unigolyn yn y swydd yn dod i ben, pa un bynnag sydd gyntaf (ond os bydd yn cael ei ailbenodi bydd unrhyw ran o'r 26 wythnos sy'n weddill yn cael ei chynnwys).
 - c) O fewn y terfynau hyn gall deiliad uwch-gyflog sydd ar absenoldeb hirdymor oherwydd salwch barhau i gael cydnabyddiaeth ariannol am y swydd a ddelir os yw'r awdurdod yn penderfynu hynny.
 - d) Mater i'r awdurdod yw penderfynu a yw'n mynd i benodi rhywun i ddirprwyo ar ran y sawl sy'n absennol ond bydd yr aelod etholedig sy'n dirprwyo yn gymwys i gael yr uwch-gyflog sy'n briodol i'r swydd.
 - e) Os yw talu cydnabyddiaeth ariannol i'r sawl sy'n dirprwyo'n golygu bod yr awdurdod yn mynd y tu hwnt i'r uchafswm uwch-gyflogau sy'n berthnasol i'r awdurdod hwnnw, fel y nodir yn yr Adroddiad Blynnyddol, bydd ychwanegiad at yr uchafswm yn cael ei ganiatáu tra pery'r trefniant dirprwyo. (Fodd bynnag, ni fyddai hyn yn berthnasol i gynghorau Ynys Môn na Merthyr Tudful pe bai'n golygu bod mwy na 50% o'r aelodaeth yn cael uwch-gyflog. Ni fyddai'n berthnasol ychwaith mewn perthynas ag aelod o weithrediaeth cyngor pe bai'n golygu bod y cabinet yn mynd y tu hwnt i 10 swydd – yr uchafswm statudol).
 - f) Pan fo'r Cyngor yn cytuno i dalu i aelod etholedig sy'n dirprwyo, rhaid hysbysu'r Panel, a hynny o fewn 14 diwrnod i ddyddiad y penderfyniad, ynghylch y manylion gan gynnwys y swydd benodol a hyd disgwyliedig y trefniant dirprwyo. Rhaid diwygio Rhestr Cydnabyddiaeth Ariannol yr awdurdodau yn unol â hynny.

g) Nid yw'n berthnasol i aelodau etholedig o brif gynghorau nad ydynt yn ddeiliaid uwch-swyddi gan eu bod yn parhau i gael cyflog sylfaenol am o leiaf chwe mis, ni waeth beth fo'u presenoldeb, a mater i'r awdurdod yw unrhyw estyniad y tu hwnt i'r raddfa amser hon.

11.4 Mae'r trefniant hwn yn berthnasol i aelodau o brif gynghorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub sy'n ddeiliaid uwch-gyflogau, gan gynnwys aelodau a benodwyd gan Lywodraeth Cymru, ond nad ydynt yn aelodau cyfetholedig.

Sylwer:

Mae'r Rheoliadau Absenoldeb Teuluol yn berthnasol i aelodau etholedig mewn achosion o absenoldeb mamolaeth, newydd-anedig, mabwysiadu ac absenoldeb rhiant o fusnes swyddogol. Nid ydynt yn berthnasol i aelodau o Awdurdodau Parciau Cenedlaethol a benodwyd gan Lywodraeth Cymru.

12. Ad-dalu Costau Teithio a Chynhaliaeth pan fo'r Aelod ar Fusnes Swyddogol

- 12.1 Mae'r adran hon yn berthnasol i aelodau o brif awdurdodau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol, Awdurdodau Tân ac Achub ac i aelodau cyfetholedig o'r awdurdodau hyn. (Rhoddir darpariaeth debyg ar gyfer Cynghorau Tref a Chymuned yn adran 13 gan fod dull gwahanol yn berthnasol i aelodau o'r fath, sef yn bennaf bod y ddarpariaeth yn ganiataol.)
- 12.2 Gall aelodau hawlio ad-daliadau ar gyfer costau teithio a chynhaliaeth (prydau a llety) lle mae'r rhain wedi deillio o ganlyniad i gyflawni dyletswyddau swyddogol. Mae treuliau a ad-delir i aelodau gan eu hawdurdod lleol wedi'u heithrio rhag Treth Incwm a Chyfraniadau Yswiriant Gwladol gan y cyflogai.
- 12.3 Mae'r Panel yn ymwybodol bod aelodau ag anableddau wedi bod yn gyndyn o hawlio treuliau teithio dilys mewn rhai achosion oherwydd ymateb anffafriol yn dilyn cyhoeddi eu costau teithio. Fel dewis arall, gallai trefniadau teithio gael eu gwneud yn uniongyrchol gan yr awdurdod dan amgylchiadau o'r fath.
- 12.4 Mae'r Panel wedi penderfynu na fydd unrhyw newid i gyfraddau milltiredd y mae gan aelodau hawl i'w hawlio. Dim ond yn ôl cyfraddau cyfredol Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi y gall yr holl awdurdodau ad-dalu costau teithio eu haelodau sy'n ymgymryd â busnes swyddogol o fewn a/neu'r tu allan i ffiniau'r awdurdod, ac mae'r cyfraddau hyn fel a ganlyn:

Ad-dalu costau milltiredd

45c y filltir	Hyd at 10,000 o filltiroedd mewn blwyddyn mewn car
25c y filltir	Dros 10,000 o filltiroedd mewn blwyddyn mewn car
5c y filltir	Am bob teithiwr sy'n cael ei gludo ar fusnes yr awdurdod
24c y filltir	Beiciau modur
20c y filltir	Beiciau

- 12.5 Lle mae aelod sydd ar fusnes swyddogol yn cael ei gludo gan drydydd parti (nad yw'n un o aelodau na swyddogion yr awdurdod hwnnw), gall yr aelod hawlio milltiredd yn ôl y cyfraddau a ragnodir ac unrhyw ffioedd parcio neu dollau ar yr amod bod yr awdurdod wedi'i argyhoeddi bod yr aelod wedi ysgwyddo'r costau hyn.

Ad-dalu costau teithio eraill

- 12.6 Rhaid i'r holl hawliadau eraill am gostau teithio gael eu had-dalu dim ond os dangosir derbynebaw sy'n dangos y gost wirioneddol a byddant yn amodol ar unrhyw ofyniad neu gyfyngiad pellach y gall awdurdod ei bennu. Dylai aelodau wastad fod yn ymwybodol o'r angen i ddewis y dull teithio mwyaf cost-effeithiol.

Ad-dalu costau cynhaliaeth

£28 y dydd	Lwfans dydd ar gyfer prydau, gan gynnwys brechwast, lle nad yw'n cael ei ddarparu yn y tâl am aros dros nos
£200 y nos	Llundain
£95 y nos	Ardaloedd eraill
£30 y nos	Aros gyda ffrindiau a/neu deulu

- 12.7 Mae'r cyfraddau hyn yn unol â chyfraddau Llywodraeth Cymru. Argymhellir bod yr awdurdod perthnasol fel arfer yn archebu llety dros nos ac yn talu amdano ar ran aelodau, ac mewn achos o'r fath gall awdurdod bennu ei derfynau rhesymol ei hun ac nid yw'r terfynau sy'n berthnasol pan fo aelod unigol yn hawlio'n ôl-ddyledus am lety dros nos yn berthnasol bryd hynny.
- 12.8 Rhaid i bob awdurdod barhau i ad-dalu costau cynhaliaeth ar gyfer eu haelodau hyd at y cyfraddau uchaf a nodir uchod ar sail hawliadau gyda derbynebaw, ac eithrio ar achlysuron lle mae aelodau'n aros gyda ffrindiau a/neu deulu.
- 12.9 Efallai y bydd achosion lle bydd awdurdod wedi pennu bod costau teithio o fewn ei ffiniau'n daladwy a bod angen ailadrodd y daith ar ddiwrnodau olynol. Lle y bo'n rhesymol ac yn gost-effeithiol ad-dalu costau llety dros nos yn hytrach na chostau milltired dyddiol dro ar ôl tro, ceir caniatâd i wneud hynny.
- 12.10 Nid oes angen dyrannu'r gyfradd ddyddiol uchaf (£28 y dydd) rhwng gwahanol brydau, gan fod y gyfradd ddyddiol uchaf ad-daladwy yn cwmpasu cyfnod o 24 awr a gellir ei hawlio am unrhyw bryd os yw hynny'n berthnasol, cyn belled ag y cyflwynir derbynebaw gyda hawliad o'r fath.

Parcio Ceir Aelodau

Mae gan nifer o gynghorau drefniadau penodol ar gyfer eu haelodau o ran parcio ceir. Mae'r Panel o'r farn mai mater i gynghorau unigol yw penderfynu ar drefniadau gan gynnwys taliadau i, a gan, aelodau, ar yr amod ei fod yn benderfyniad ffurfiol gan y cyngor.

13. Taliadau i Aelodau o Gyngorau Tref a Chymuned

- 13.1 Mae'r Panel yn cydnabod bod amrywiadau eang o ran daearyddiaeth, cwmpas a graddfa ar draws y 735 o gyngorau tref a chymuned yng Nghymru, o gyngorau cymuned bychain â gwariant cymharol isel ac ychydig o gyfarfodydd i gyngorau tref mawr ag asedau a chyfrifoldebau sylweddol.
- 13.2 Ers cyhoeddi Adroddiad Blynyddol 2018, cyfarfu'r Panel â dros 244 o Gyngorwyr a Chlercod a oedd yn cynrychioli 243 o Gyngorau Tref a Chymuned mewn 13 cyfarfod ledled Cymru. Cyflwynodd y Panel dystiolaeth hefyd i adolygiad Llywodraeth Cymru o Gyngorau Cymuned a Thref. Roedd y trafodaethau'n cadarnhau'r farn gyffredinol bod swyddogaethau gwahanol gyngorau yn amrywio'n sylweddol, ac yn unol â'r amrywiad eang hwn bod rhaid i gyfrifoldebau ac atebolrwydd cyngorwyr amrywio hefyd. Mae cyngorwyr sy'n rheoli incwm neu wariant o £1m a'r rhai sy'n darparu gwasanaethau arwyddocaol, gan gynnwys rhai a allai fod wedi cael eu dirprwyo gan brif gyngorau, yn gweithredu mewn amgylchedd mwy cymhleth na chynghor sydd â chyllideb flynyddol llai na £30,000.
- 13.3 Yn Adroddiad Blynyddol 2018, ffurfiodd y Panel 3 grŵp o gyngorau cymuned a thref i adlewyrchu'r gwahaniaethau hynny ar sail lefel incwm *neu* wariant, pa un bynnag oedd uchaf, dros y flwyddyn ariannol ddiwethaf. Mae'r rhain yn aros heb eu newid yn Nhabl 9.

Tabl 9: Grwpiau Cyngorau Tref a Chymuned

Grŵp Cyngorau Tref a Chymuned	Incwm <i>neu</i> Wariant yn 2018-19 o:
A	£200,000 ac uwch
B	£30,000 - £199,999
C	Islaw £30,000

- 13.4 Roedd y trafodaethau a gynhaliwyd gyda chynghorau cymuned a thref yn ystod 2018 yn codi nifer o gwestiynau y mae'r paragraffau canlynol yn rhoi rhagor o eglurder yn eu cylch.
- 13.5 Er mwyn gweithredu a chyflawni dyletswyddau fel aelod o gyngor cymuned neu dref, rhaid i bob person wneud datganiad swyddogol yn derbyn y swydd. Yn dilyn y datganiad hwn, bydd aelodau cyngorau cymuned neu dref yn dal swyddi etholedig ac yn rhan o strwythur llywodraeth leol Cymru. Mae'n bwysig nodi bod person sy'n dilyn y trywydd hwn mewn sefyllfa wahanol i fathau eraill o weithgareddau, er enghraifft gwirfoddoli neu waith elusennol, sydd fel rheol yn dod o dan Gomisiwn Elusennau Cymru a Lloegr.
- 13.6 Dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011, mae cyngorau cymuned a thref yn awdurdodau perthnasol at ddibenion cydnabyddiaeth ariannol.

- 13.7 O ganlyniad, bydd hawl gan unigolion sydd wedi derbyn swydd fel aelod o gyngor cymuned neu dref i gael taliadau yn unol â phenderfyniad Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol. Dyletswydd swyddog priodol o'r cyngor (Clerc y Cyngor fel rheol) yw gwneud trefniadau ar gyfer taliadau cywir i bob unigolyn sydd â hawl eu derbyn.
- 13.8 Dylai aelodau dderbyn arian y mae ganddynt hawl ei dderbyn yn gyffredinol. Ni ddylai fod yn ofynnol i unigolion 'optio i mewn' i gael taliadau.
- 13.9 Gall unigolyn wrthod derbyn taliad yn rhannol neu'n llwyr os ydynt yn dymuno gwneud hynny. Rhaid i hynny gael ei wneud yn ysgrifenedig, ac mae'n fater i'r unigolyn. Rhaid i aelod o gyngor cymuned neu dref sydd am wrthod taliadau ysgrifennu'n bersonol at y swyddog priodol i wneud hynny.
- 13.10 Mae'r Panel am i unrhyw aelod sydd â chostau personol, anghenion cymorth a/neu gyfrifoldebau gofalu allu cyflawni ei rôl. Er mwyn adlewyrchu hyn, mae'r Panel yn gorchymyn taliad o gyfraniad ar gyfer costau a threuliau pob aelod cyngor tref a chymuned, fel y gwelir ym Mhenderfyniad 40. Mae'r Panel hefyd yn gorchymyn ad-dalu cost gofal i holl aelodau cynghorau cymuned a thref fel y'u gosodir allan yn y penderfyniad 46.
- 13.11 Ym mhob cyngor cymuned a thref dylai'r swyddog priodol sicrhau bod mynediad parod at ad-daliadau costau gofal priodol er mwyn galluogi'r rhai sy'n gymwys i gael ad-daliad i gymryd rhan yn y broses ddemocrataidd. Mae'n amhriodol i gynghorau neu gynghorwyr greu hinsawdd, neu roi pwysau o unrhyw fath, sy'n atal personau rhag cyrraedd at unrhyw arian y mae ganddynt hawl ei dderbyn a allai eu helpu i gymryd rhan mewn democratiaeth leol.
- 13.12 Ni all aelodau sy'n cael uwch-gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 gan brif gyngor gael unrhyw daliad gan gyngor tref neu gymuned, ac eithrio costau teithio a chynhaliaeth ac ad-daliadau o gostau gofal. Fodd bynnag, nid yw hyn yn eu hatal rhag dal uwch-swydd (Arweinydd, Dirprwy Arweinydd) heb daliad.
- 13.13 Mae Tabl 10 yn gosod y camau y mae'n rhaid i gynghorau cymuned a thref eu cymryd yn flynyddol o ran y penderfyniadau a ganlyn.

Taliadau tuag at gostau a threuliau

- 13.14 Mae'r Panel yn gorchymyn taliad o £150 fel cyfraniad ar gyfer costau a threuliau pob aelod cyngor tref a chymuned. Nid oedd hyn yn orfodol gynt ar gyfer pob grŵp, ond roedd yr adborth yn mynegi siom am hyn, ac yn teimlo y dylai unrhyw aelod oedd am dderbyn y taliad hwn fod â hawl i wneud hynny.
- 13.15 I osgoi unrhyw amheuaeth, mae'r penderfyniad hwn bellach yn cynnwys cynghorau Grŵp C yn ogystal â Grwpiau A a B. Nid oes angen derbynebau ar gyfer y taliadau hyn.

Penderfyniad 40: Rhaid i bob cyngor cymuned a thref sicrhau bod taliad o £150 y flwyddyn ar gael i'w aelodau fel cyfraniad at gostau a threuliau.

Uwch-rolau

- 13.16 Mae'r Panel yn cydnabod y gall rolau penodol ar gyfer aelodau yn enwedig o fewn y cynghorau tref a chymuned mwy, er enghraifft cadeirydd pwyllgor, olygu mwy o gyfrifoldeb. Mae hefyd yn debygol y bydd gan y cynghorau mwy nifer fwy o bwyllgorau, sy'n adlewyrchu eu lefel gweithgarwch. Mae'r Panel felly wedi penderfynu bod yn rhaid i gynghorau yng Ngrŵp A neilltuo taliad o £500 yr un am isafswm o un uwch-rôl ac uchafswm o bum uwch rôl. Gall cynghorau Grwpiau B, C a D dalu hyd at bum taliad cyfrifoldeb (hyd at £500) am rolau penodedig.
- 13.17 Ym mhob achos, dim ond un taliad o £500 gall cynghorydd ei dderbyn, beth bynnag yw nifer yr uwch-swyddogaethau sydd ganddo yn y Cyngor.

Penderfyniad 41: Rhaid i gynghorau tref a chymuned yng Ngrŵp A sicrhau bod taliad blynyddol o £500 yr un ar gael i isafswm o 1 ac uchafswm o 5 aelod i gydnabod cyfrifoldebau penodol. Mae hyn yn ychwanegol at y taliad o £150 am gostau a threuliau.

Penderfyniad 42: Gall cynghorau tref a chymuned yng Ngrwpiau B neu C wneud taliad blynyddol o hyd at £500 yr un i hyd at 5 aelod i gydnabod cyfrifoldebau penodol. Mae hyn yn ychwanegol at y taliad o £150 am gostau a threuliau.

- 13.18 Pan fo person yn aelod o fwy nag un cyngor cymuned neu dref, mae'n gymwys i dderbyn £150 ac, os yn briodol, £500 gan bob cyngor y mae'n aelod ohono.

Ad-dalu costau teithio a chostau cynhaliaeth

- 13.19 Mae'r Panel yn cydnabod y gall fod costau teithio a chynhaliaeth sylweddol sy'n gysylltiedig â gwaith aelodau o gynghorau tref a chymuned, yn enwedig pan fo ardal ddaearyddol y cyngor yn fawr a/neu pan fo'n ymgymryd â dyletswyddau y tu allan i'r ardal. Mae opsiwn gan bob cyngor i dalu costau teithio a chynhaliaeth, a phan fo'n gwneud hynny bydd y penderfyniadau canlynol yn berthnasol.

Penderfyniad 43: Gall cynghorau tref a chymuned dalu costau teithio pob aelod ar gyfer mynychu dyletswyddau cymeradwy.⁸ Rhaid i daliadau o'r fath fod yn gostau gwirioneddol teithio ar gludiant cyhoeddus neu lwfansau milltiroedd Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi fel y nodir isod:

- 45c y filltir - hyd at 10,000 o filltiroedd yn y flwyddyn.
- 25c y filltir - dros 10,000 o filltiroedd.
- 5c y filltir y teithiwr a gludir ar fusnes yr awdurdod.
- 24c y filltir – beiciau modur preifat.
- 20c y filltir – beiciau.

Penderfyniad 44: Os yw cyngor tref neu gymuned yn penderfynu bod angen arhosiad dros nos ar gyfer dyletswydd benodol, gall roi awdurdod i ad-dalu treuliau cynhaliath i'w aelodau yn ôl y cyfraddau uchaf a nodir isod, ar sail hawliadau gyda derbynebau:

- Lwfans o £28 y cyfnod o 24 awr ar gyfer prydau bwyd, gan gynnwys brecwast pan na fydd wedi'i gynnwys.
- £200 – Llundain dros nos.
- £95 – rhywle arall dros nos.
- £30 – aros gyda ffrindiau a/neu deulu dros nos.

Digolledu am golled ariannol

13.20 Mae'r Panel wedi cadw'r cyfleuster sy'n galluogi cynghorau i dalu iawndal i'w haelodau pan fyddant yn dioddef colled ariannol o ganlyniad i fod yn bresennol i gyflawni dyletswyddau cymeradwy. Ni chafodd y ffigur hwn ei addasu am nifer o flynyddoedd, felly mae'r Panel wedi ei ddiweddarau yn unol â chyflog canolrifol ac oriau gwaith cyfartalog gweithwyr llawn amser yng Nghymru (wedi'u haddasu yn dymhorol) Arolwg Blynnyddol Enillion ac Oriau Gwaith diweddaraf y Swyddfa Ystadegau Gwladol. Rhaid i aelodau fedru dangos bod y golled ariannol wedi'i hysgwyddo mewn gwirionedd. Mae opsiwn gan bob cyngor i dalu iawndal am golled ariannol, a phan fo'n gwneud hynny bydd y penderfyniad canlynol yn berthnasol.

⁸ Lle mae aelod sydd ar fusnes swyddogol yn cael ei gludo gan yrrwr sy'n drydydd parti (ddim yn un o aelodau na swyddogion yr awdurdod hwnnw), gall yr aelod hawlio milltiroedd yn ôl y cyfraddau a ragnodir ac unrhyw ffioedd parcio neu dollau ar yr amod bod yr awdurdod wedi'i argyhoeddi bod yr aelod wedi ysgwyddo'r costau hyn.

Penderfyniad 45: Gall cynghorau tref a chymuned dalu iawndal am golled ariannol i bob un o'u haelodau, lle mae colled o'r fath wedi cael ei hysgwyddo mewn gwirionedd, o ganlyniad i fod yn bresennol i gyflawni dyletswyddau cymeradwy fel a ganlyn:

- Hyd at £54.00 am bob cyfnod nad yw'n fwy na 4 awr
- Hyd at £108.00 am bob cyfnod sy'n fwy na 4 awr ond nad yw'n fwy na 24 awr

Ad-dalu costau gofal

13.21 Diben hyn yw galluogi pobl ag anghenion cymorth personol a/neu gyfrifoldebau gofalu i gyflawni eu dyletswyddau'n effeithiol fel aelod o awdurdod. Mae'r Panel o'r farn na ddylai'r costau gofal ychwanegol sy'n ofynnol i gyflawni dyletswyddau cymeradwy atal pobl rhag dod yn aelod neu barhau i fod yn aelod o awdurdod na chyfyngu ar eu gallu i gyflawni'r rôl.

13.22 Mae'r Panel yn cydnabod y materion sy'n gysylltiedig â chyhoeddi'r traul dilys hwn. Caiff hyn ei adlewyrchu yn yr opsiynau ar gyfer cyhoeddi a nodir yn Atodiad 4. I gefnogi aelodau presennol ac i annog amrywiaeth mae'r Panel yn erfyn ar awdurdodau i hybu ac annog mwy o aelodau i hawlio'r ad-daliad o Gostau Gofal.

Penderfyniad 46: Rhaid i bob cyngor tref a chymuned ddarparu ar gyfer ad-dalu costau angenrheidiol ar gyfer gofal am blant ac oedolion dibynnol (a roddir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) ac ar gyfer anghenion cymorth personol hyd at uchafswm o £403 y mis. Rhaid i'r ad-daliad fod am y costau ychwanegol a ysgwyddwyd gan aelodau er mwyn iddynt gyflawni eu dyletswyddau cymeradwy. Dim ond ar ôl dangos derbynebau gan y gofalwr y dylid ad-dalu'r costau.

Pennaeth Dinesig / Dirprwy Bennaeth Dinesig

13.23 Mae penaethiaid dinesig yn uwch swyddi o fewn cynghorau cymuned a thref. Yn ogystal â chadeirio cyfarfodydd pwysig, y pennaeth dinesig yw'r 'llysgennad' sy'n cynrychioli'r cyngor i bob math o sefydliadau a chyrff. Mae'r Panel yn gorchymyn na ddylai aelodau orfod talu am gost y cymorth y mae ei angen i gyflawni'r dyletswyddau hyn. Mae'r gofyniad hwn hefyd yn berthnasol yn achos dirprwy benaethiaid dinesig.

13.24 Mae'r Panel yn cydnabod yr amrywiaeth eang o ddarpariaeth sydd ar gael ar gyfer penaethiaid dinesig o ran trafniadaeth, cymorth ysgrifenyddol, rhoi i elusennau a dillad. Nid yw penderfyniadau cyllido ynghylch lefelau cymorth ychwanegol o'r fath yn fater o daliadau cydnabyddiaeth personol, ond yn hytrach cyllid sydd ei angen i gyflawni tasgau a dyletswyddau. Mae'r materion hyn yn parhau i fod yn fater ar gyfer cynghorau unigol. Gall cynghorau

fuddsoddi mewn cymorth ar ba lefel bynnag sy'n briodol ar gyfer lefelau'r arweinyddiaeth ddinesig sydd yn ei lle.

- 13.25 I osgoi unrhyw amheuaeth, nid oes modd i'r unigolyn sy'n dal yr uwch swydd hawlio cydnabyddiaeth ariannol am gymorth mewn perthynas ag, er enghraifft, trafndiaeth (costau cludiant corfforol neu filltired), cymorth ysgrifenyddol, cyfraniadau elusennol (prynu tocynnau, gwneud cyfraniadau neu brynu tocynnau raffl) a dillad.
- 13.26 Mae'r costau cymorth hyn yn ymwneud â thasgau a dyletswyddau'r rolau ac fe fydd cynghorau unigol yn gwneud penderfyniadau ariannu mewn perthynas â chymorth o'r fath, fel y maent yn ei ystyried yn briodol ar gyfer lefelau'r arweinyddiaeth ddinesig sydd yn ei lle.
- 13.27 Gan gydnabod bod rhai meiri a chadeiryddion cynghorau tref a chymuned a'u dirprwyon yn brysur iawn yn ystod eu blwyddyn yn y swydd, mae'r Panel wedi penderfynu y dylai cynghorau tref a chymuned fedru gwneud taliad i'r unigolion sy'n dal y rolau hyn.
- 13.28 Dylai'r taliad hwn gael ei ddefnyddio neu ei gadw yn ôl disgrisiwn yr unigolyn, ac nid yw'n ymwneud â'r costau cymorth sydd wedi'u nodi uchod.
- 13.29 Mae'r Panel wedi penderfynu y bydd yr uchafswm y gellir ei dalu i gadeirydd/maer cyngor tref neu gymuned yn £1,500. Yr uchafswm y gellir ei dalu i ddirprwy faer/is-gadeirydd yn y ffordd hon fydd £500.

Penderfyniad 47: Gall cynghorau tref a chymuned ddarparu taliad Pennaeth Dinesig i faer/cadeirydd y cyngor hyd at uchafswm o £1,500. Mae hyn yn ychwanegol at y taliad o £150 ar gyfer costau a threuliau a'r uwch-gyflog o £500 os hawlir y rhain.

Penderfyniad 48: Gall cynghorau tref a chymuned ddarparu taliad Dirprwy Bennaeth Dinesig i ddirprwy faer/is-gadeirydd y cyngor hyd at uchafswm o £500. Mae hyn yn ychwanegol at y taliad o £150 ar gyfer costau a threuliau a'r uwch-gyflog o £500 os hawlir y rhain.

Gwneud Taliadau i aelodau

- 13.30 Mae Tabl 10 yn gosod pob un o'r penderfyniadau uchod, ac yn nodi os oes angen penderfyniad gan y Cyngor ynghylch bob un.
- 13.31 O ran taliadau gorfodol, lle nad oes angen penderfyniad gan y cyngor, dylai aelodau dderbyn arian y mae ganddynt hawl ei dderbyn yn gyffredinol.

13.32 Pan fo angen penderfyniad gan y Cyngor, dylid gwneud hyn yn y cyfarfod cyntaf ar ôl i'r Adroddiad Blynyddol ddod i law.

13.33 Gall Cyngor fabwysiadu unrhyw rai neu'r cyfan o'r penderfyniadau nad ydynt yn cynnwys gorchymyn ond os yw'n gwneud penderfyniad o'r fath, rhaid iddo fod yn berthnasol i'w holl aelodau.

13.34 Nodir ym mharagraffau 13.38 i 13.40 isod pryd fydd y taliadau yn dod i rym.

13.35 Ar dderbyn Adroddiad Blynyddol drafft yr hydref blaenorol, dylai cynghorau ystyried y penderfyniadau ar gyfer y flwyddyn ariannol nesaf, a defnyddio hyn wrth lunio cynlluniau ar gyfer y gyllideb.

Tabl 10

Rhif y Penderfyniad	Oes angen penderfyniad gan y cyngor?
40 - Rhaid i bob cyngor cymuned a thref sicrhau bod taliad o £150 y flwyddyn ar gael i'w aelodau fel cyfraniad at gostau a threuliau.	Na - mae'r taliad o £150 yn orfodol ar gyfer pob aelod oni bai iddynt hysbysu'r swyddog priodol yn ysgrifenedig nad ydynt am ei gymryd
41 - Rhaid i gynghorau tref a chymuned yng Ngrŵp A sicrhau bod taliad blynyddol o £500 yr un ar gael i isafswm o 1 ac uchafswm o 5 aelod i gydnabod cyfrifoldebau penodol. Mae hyn yn ychwanegol at y taliad o £150 am gostau a threuliau.	Oes - rhaid i'r cyngor benderfynu sawl taliad o £500 bydd yn eu gwneud - i rhwng 1 a 5 o aelodau, oni bai iddynt hysbysu'r swyddog priodol yn ysgrifenedig nad ydynt am ei gymryd
42 - Gall cynghorau tref a chymuned yng Ngrwpiau B neu C wneud taliad blynyddol o hyd at £500 yr un i hyd at 5 aelod i gydnabod cyfrifoldebau penodol. Mae hyn yn ychwanegol at y taliad o £150 am gostau a threuliau.	Oes - mae'n dewisol i dalu am hyd at 5 aelod ac, os caiff ei dalu, rhaid penderfynu swm (hyd at £500).
43 - Gall cynghorau tref a chymuned dalu costau teithio pob aelod ar gyfer mynychu dyletswyddau cymeradwy.	Oes - mae talu costau teithio yn ddewisol
44 - Os yw cyngor tref neu gymuned yn penderfynu bod angen arhosiad dros nos ar gyfer dyletswydd benodol, gall roi awdurdod i ad-dalu treuliau cynhaliaeth i'w aelodau.	Oes - mae talu costau cynhaliaeth dros nos yn ddewisol
45 - Gall cynghorau tref a chymuned dalu iawndal am golled ariannol i bob un o'u haelodau, lle mae colled o'r fath wedi cael ei hysgwyddo mewn gwirionedd, o ganlyniad i fod yn bresennol i gyflawni dyletswyddau cymeradwy.	Oes - mae talu lwfans colled ariannol yn ddewisol
46 - Rhaid i bob cyngor tref a	Na - mae'r taliad yn orfodol ar gyfer pob

chymuned ddarparu ar gyfer ad-dalu costau angenrheidiol ar gyfer gofal am blant ac oedolion dibynnol (a roddir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) ac ar gyfer anghenion cymorth personol hyd at uchafswm o £403 y mis.	aelod sy'n gymwys i hawlio ac yn dymuno gwneud hynny.
47 - Gall cynghorau tref a chymuned ddarparu taliad Pennaeth Dinesig i faer/cadeirydd y cyngor hyd at uchafswm o £1,500.	Oes - mae'r taliad i Bennaeth Dinesig yn ddewisol
48 - Gall cynghorau tref a chymuned ddarparu taliad Dirprwy Bennaeth Dinesig i ddirprwy faer/is-gadeirydd y cyngor hyd at uchafswm o £500.	Oes - mae'r taliad i Ddirprwy Bennaeth Dinesig yn ddewisol
49 – Ni all aelodau sy'n cael uwch-gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 gan brif gyngor (hynny yw yr Arweinydd, Dirprwy Arweinydd neu Aelod Gweithrediaeth) gael unrhyw daliad gan Gyngor Tref neu Gymuned, ac eithrio costau teithio a chynhaliaeth ac ad-daliadau o gostau gofal.	Na – Gall aelodau o brif gyngor sy'n cael uwch gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 (hynny yw yr Arweinydd, Dirprwy Arweinydd neu Aelodau Gweithrediaeth) dderbyn costau teithio a chynhaliaeth ac ad-daliadau o gostau gofal yn unig; os ydynt yn gymwys i'w hawlio ac yn dymuno gwneud hynny.

13.36 Mae pob aelod yn gymwys i dderbyn y £150 fel sydd wedi'i nodi ym Mhenderfyniad 40 o ddechrau'r flwyddyn ariannol (oni bai iddynt gael eu hethol yn ddiweddarach yn ystod y flwyddyn ariannol).

13.37 Mae symiau eraill sy'n daladwy i aelodau mewn cydnabyddiaeth am ddyletswyddau penodol neu fel pennaeth dinesig neu ddirprwy bennaeth dinesig fel y gwelir ym Mhenderfyniadau 41, 42, 47 a 48 yn daladwy pan fydd yr aelod yn ymgymryd â'r swydd yn ystod y flwyddyn ariannol.

13.38 Mater i bob cyngor fydd penderfynu:

- pryd fydd taliad yn cael ei wneud i'r aelod;
- sut i rannu'r cyfanswm i nifer o daliadau llai,
- ac a ddylid adfer unrhyw daliadau i aelodau sy'n gadael eu swyddi yn ystod y flwyddyn ariannol, ac os felly, sut.

13.39 Mae taliadau yn ymwneud â Phenderfyniadau 43, 44, 45 a 46 yn daladwy pan fo'r gweithgarwch dan sylw wedi digwydd.

13.40 Fel nodwyd ym mharagraff 13.9, gall unrhyw aelod unigol wneud penderfyniad personol i ddewis rhoi heibio rhan neu'r cyfan o'r hawl i unrhyw un o'r taliadau hyn trwy hysbysu swyddog priodol y Cyngor yn ysgrifenedig.

Penderfyniad 49: Ni all aelodau sy'n cael uwch-gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 gan brif gyngor (hynny yw yr Arweinydd, Dirprwy Arweinydd neu Aelod Gweithrediaeth) gael unrhyw daliad gan Gyngor Tref neu Gymuned, ac eithrio costau teithio a chynhaliaeth ac ad-daliadau o gostau gofal.

Gofynion o ran cyhoeddusrwydd

- 13.41 Mae'n ofynnol i gynghorau tref a chymuned gyhoeddi manylion yr holl daliadau a wneir i aelodau unigol mewn Datganiad o Daliadau blynyddol ar gyfer pob blwyddyn ariannol. Rhaid i'r wybodaeth hon gael ei chyhoeddi ar hysbysfyrddau a/neu wefannau cynghorau (gyda mynediad rhwydd) a chael ei darparu ar gyfer y Panel trwy'r e-bost neu drwy'r post fan bellaf erbyn 30 Medi yn dilyn diwedd y flwyddyn ariannol ddiwethaf. Mae'r Panel yn tynnu sylw at y gofynion a nodir yn Atodiad 4. Mae'r Panel yn nodi gyda phryder nad yw nifer sylweddol o gynghorau wedi cydymffurfio â'r gofyniad hwn o hyd.

14. Cydymffurfio â Gofynion y Panel

Cylch Gwaith y Panel dan y Mesur

- 14.1 Mae Adran 153 o'r Mesur yn galluogi'r Panel i'w gwneud yn ofynnol i awdurdod perthnasol⁹ gydymffurfio â'r gofynion a osodir arno gan Adroddiadau Blynyddol y Panel ac yn galluogi'r Panel i fonitro sut mae awdurdodau perthnasol yn cydymffurfio â phenderfyniadau'r Panel.
- 14.2 Rhaid i awdurdod perthnasol weithredu penderfyniadau'r Panel yn yr adroddiad hwn o ddyddiad ei gyfarfod blynyddol neu ddyddiad a nodir yn yr Adroddiad Blynyddol.

Monitro cydymffurfiaeth

- 14.3 Bydd y Panel yn monitro sut y mae pob awdurdod perthnasol yn cydymffurfio â'r penderfyniadau yn yr Adroddiad Blynyddol hwn trwy ystyried y gofynion canlynol:
- (i) Rhaid i awdurdod perthnasol gynnal **Rhestr flynyddol o Gydnabyddiaeth Ariannol Aelodau** (Rheoliadau 4 a 5 Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol). Mae canllawiau yn Atodiad 3 yn nodi'r hyn y mae'n rhaid ei gynnwys yn y Rhestr.
 - (ii) Rhaid i awdurdod perthnasol wneud trefniadau ar gyfer cyhoeddi'r Rhestr yn ardal yr awdurdod (Rheoliad 46 Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol) ac anfon y Rhestr at y Panel cyn gynted ag y bo'n ymarferol a dim hwyrach na 31 Gorffennaf yn y flwyddyn y mae'n berthnasol iddi. Mae Atodiad 4 yn cynnwys rhagor o fanylion am y gofynion cyhoeddusrwydd.
 - (iii) Rhaid hysbysu'r Panel am unrhyw ddiwygiadau a wneir i'r Rhestr yn ystod y flwyddyn cyn gynted â phosibl wedi i'r diwygiad cael ei wneud.

Sylwer: Nid yw'r gofynion uchod yn berthnasol i gynghorau tref a chymuned ar hyn o bryd. Mae'r canlynol yn berthnasol i'r holl awdurdodau gan gynnwys cynghorau tref a chymuned.

- (iv) Rhaid i awdurdod perthnasol wneud trefniadau i gyhoeddi o fewn ardal yr awdurdod, y cyfanswm a dalwyd ganddo yn ystod y flwyddyn ariannol flaenorol i bob aelod ac aelod cyfetholedig o safbwynt cyflog (sylfaenol, uwch a dinesig), lwfansau, ffioedd ac ad-daliadau mewn Datganiad o Daliadau (yn unol ag Atodiad 4 sy'n nodi cynnwys y Gofynion o ran Cyhoeddusrwydd). Rhaid i hyn gael ei gyhoeddi cyn gynted ag y bo'n ymarferol a heb fod yn hwyrach na 30 Medi yn dilyn diwedd y flwyddyn ariannol flaenorol - a rhaid ei gyflwyno i'r Panel erbyn y dyddiad hwnnw.

⁹ Dehongliad o "Awdurdod Perthnasol" yn ôl Rheoliadau Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (IRPW), Rhan 1, 'Dehongli'.

15. Cyflogau Penaethiaid Gwasanaeth Cyflogedig Prif Gyngorau ac Awdurdodau Tân ac Achub a Phrif Swyddogion Prif Gyngorau

- 15.1 Diwygiodd Adran 63 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 gan fewnosod Adran 143A. Mae hyn yn galluogi'r Panel i ffurfio barn ynglŷn ag unrhyw beth yn Natganiadau Polisi Tâl awdurdodau sy'n ymwneud â chyflog y pennaeth gwasanaeth cyflogedig (fel arfer y prif weithredwr neu'r prif swyddog tân). Fe wnaeth adran 39 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2015 ddiwygio'r mesur ymhellach gan ymestyn y swyddogaeth hon i gynnwys Prif Swyddogion Prif Gyngorau.
- 15.2 Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi canllawiau diwygiedig ar gyfer y Panel sydd i'w gweld yn <http://gov.wales/docs/dsijg/publications/localgov/160212-irp-guide-salaries-cy-v2.pdf>. Mae'r rhain yn nodi'r sail y bydd y Panel yn ei defnyddio i gyflawni'r swyddogaeth sydd wedi'i chynnwys yn y ddeddfwriaeth.
- 15.3 Swyddogaethau'r Panel yn eu hanfod a'r gofynion ar awdurdodau a sefydlwyd gan y ddeddfwriaeth a'r canllawiau dilynol yw:
- Os yw prif gyngor yn bwriadu newid cyflog pennaeth y gwasanaeth cyflogedig neu brif swyddog, neu os yw awdurdod tân ac achub yn bwriadu newid cyflog ei bennaeth gwasanaeth cyflogedig rhaid iddo ymgynghori â'r Panel oni bai bod y newid yn cyd-fynd â newidiadau a gymhwysir i swyddogion eraill yn yr awdurdod hwnnw (boed y newid yn gynydd neu'n ostyngiad). Mae 'cyflog' yn cynnwys taliadau o dan gontract am wasanaethau, yn ogystal â thaliadau cyflog o dan gontract cyflogaeth.
 - Rhaid i'r awdurdod roi sylw i argymhelliad/argymhellion y Panel wrth wneud ei benderfyniad.
 - Caiff y Panel ofyn am unrhyw wybodaeth y mae'n ystyried ei bod yn angenrheidiol i ddod i gasgliad a chyflwyno argymhelliad. Rhaid i'r awdurdod ddarparu'r wybodaeth a geisir gan y Panel.
 - Caiff y Panel gyhoeddi unrhyw argymhelliad y mae'n ei wneud. Y bwriad yw, er budd tryloywder, y bydd fel arfer yn gwneud hynny.
 - Gallai argymhelliad/argymhellion y Panel:
 - gymeradwyo cynnig yr awdurdod
 - mynegi pryderon am y cynnig; ac/neu
 - argymell amrywiadau i'r cynnigar yr amod bod y rhain yn cydymffurfio ag unrhyw ganllawiau a gyhoeddir gan Lywodraeth Cymru.
- 15.4 Mae gan y Panel bŵer cyffredinol hefyd i adolygu Datganiadau ar Bolisiau Tâl Awdurdodau i'r graddau y maent yn ymwneud â phenaethiaid gwasanaeth cyflogedig (a phrif swyddogion tan 2020).

- 15.5 Mae'n bwysig nodi na fydd y Panel yn penderfynu beth fydd pennaeth gwasanaeth cyflogedig unigol yn ei dderbyn.
- 15.6 Mae'r Panel yn ymwybodol iawn bod y swyddogaeth ychwanegol hon yn wahanol iawn i'w gyfrifoldebau statudol mewn perthynas â chydabyddiaeth ariannol aelodau. Fodd bynnag, bydd yn sicrhau ei fod yn ymgymryd â'r rôl hon drwy fod yn glir ac yn agored, gan ystyried yr holl ffactorau perthnasol mewn perthynas ag achosion unigol penodol. Anogir awdurdodau i ymgynghori â'r Panel yn gynnar yn ei broses ar gyfer gwneud penderfyniad ar y materion hyn. Bydd hyn yn galluogi'r Panel i ymateb mewn modd amserol.

Datganiadau Polisi Cyflog

- 15.7 Mae paragraff 3.7 o'r canllawiau i'r Panel gan Lywodraeth Cymru yn datgan fel a ganlyn: "Nid yw'r ddeddfwriaeth yn cyfyngu'r Panel i rôl adweithiol". Mae'n galluogi'r Panel i ddefnyddio'i bŵer i wneud argymhellion sy'n ymwneud â darpariaethau o fewn Datganiadau Polisi Cyflog awdurdodau lleol. Mae'r Panel wedi ystyried hyn yng nghyd-destun ei adnoddau ac mae wedi penderfynu bod y rhain yn cyfyngu ar yr amser y gellid ei gymhwyso i'r pŵer agored hwn. Felly bydd yn archwilio newidiadau o flwyddyn i flwyddyn i gyflogau Prif Weithredwyr a Phrif Swyddogion er mwyn sicrhau bod y rhain yn cydymffurfio â gofynion y ddeddfwriaeth.

19 Chwefror 2018

Mr Darren Mepham
Prif Weithredwr
Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr

Annwyl Mr Mepham

Strwythur Uwch-reoli Arfaethedig

Cytunais gyda Kelly Watson y byddwn yn cadarnhau fy sylwadau ar eich cynigion yn dilyn trafodaeth gyda hi dros y ffôn ddydd Mercher 14 Chwefror.

Mae'ch cynnig ailstrwythuro wedi'i gymeradwyo gan y Cyngor, a'r cam nesaf yw ceisio cymeradwyaeth i ymgynghori a symud ymlaen ag ymarfer gwerthuso swyddi. Mater i'r Cyngor yw hyn yn llwyr, ac nid yw o fewn cylch gwaith y Panel a gadarnhawyd gan ddeddfwriaeth a chanllawiau Llywodraeth Cymru.

Fodd bynnag, ar ôl gwerthuso'r swyddi, y bwriad yw gosod aelodau o'r staff mewn swyddi o fewn y strwythur newydd. Os bydd hynny'n arwain at newid cyflog unrhyw unigolyn (boed yn godiad neu ostyngiad), byddai'n fater i ni ei ystyried. Rwyf wedi gofyn i Kelly Watson beth yw'r bwriad o ran swydd Dirprwy Brif Weithredwr, ac fe gefais wybod y byddai'r swyddogaeth hon yn cael ei hychwanegu at gyfrifoldebau un o'r cyfarwyddwyr corfforaethol. Rwyf o'r farn y byddai hynny'n fater i'r Panel.

Gobeithio bod yr esboniad hwn yn ddefnyddiol i chi.

Yn gywir

John Bader
Cadeirydd

Ceri Davies
Pennaeth Adnoddau Dynol
Cyngor Sir Penfro

26 Ebrill 2018

Annwyl Mr Davies

Cynnig i newid cydnabyddiaeth ariannol i brif swyddog

Ystyriwyd eich llythyr dyddiedig 27 Chwefror, ynghyd â'r dogfennau ategol gan Banel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol yn ei gyfarfod ar 22 Mawrth. Roedd holl aelodau'r Panel yn bresennol ac felly roedd y cyfarfod yn gwneud cworwm.

Mewn perthynas â swyddogaeth y Panel yn ymwneud â cyflogau prif swyddogion, mae'r cylch gwaith a'r canllawiau gan Lywodraeth Cymru yn caniatáu i'r Panel wneud y canlynol:

- a) Cymeradwyo'r cynnig
- b) Mynegi pryderon am y cynnig
- c) Argymell amrywiad i'r cynnig

Ar ôl edrych ar gyflwyniad eich awdurdod, penderfyniad y Panel yw cymeradwyo'r cynnig fel y'i cyflwynwyd.

Yn gywir

John Bader
Cadeirydd

Rhian Hayden
Pennaeth Gwasanaethau Ariannol
Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent
rhian.hayden@blaenau-gwent.gov.uk
Eich Cyf: RH/KE/IRPW
Ein Cyf: Achos IRPW 21

27 Mawrth 2018

Annwyl Ms Hayden,

Cais am Uwch-gyflogau Penodol Ychwanegol

Fe gafodd eich cyflwyniadau dyddiedig 9 ac 15 Mawrth am ddau uwch-gyflog ychwanegol eu hystyried gan y Panel mewn cyfarfod ar 22 Mawrth.

Wedi edrych ar gyflwyniad eich awdurdod, mae'r Panel o'r farn bod enwebiad dau gynghorydd fel cyfarwyddwyr i Silent Valley Waste Service Ltd (SVWS) a thaliadau i'r cyfarwyddwyr hynny gan y cwmni y tu hwnt i gylch gwaith y Panel.

Mae hyn gan fod SVWS yn endid cyfreithiol ar wahân, ac mae dyletswydd y cyfarwyddwyr yn uniongyrchol tuag at y cwmni sy'n gorff allanol gwahanol i gyngor bwrdeistref sirol Blaenau Gwent. Nid yw taliadau i gyfarwyddwyr yn dod o fewn Fframwaith Cydnabyddiaeth Ariannol y Panel.

Felly gall SVWS benderfynu talu'r cyfarwyddwyr fel mae'n dewis.

Yn gywir

Sinéad O'Toole
Ysgrifenyddiaeth

Deb Yeates
Rheolwr Tîm, Gweithredu AD
Team Leader, HR Operations
debra.yeates@swansea.gov.uk

17 Gorffennaf 2018

Annwyl Ms Yeates,

Prif Swyddog Cyfreithiol - codiad cyflog

Diolch am eich e-bost dyddiedig 1 Mehefin a'r adroddiad amgaeëdig i'r Panel Cydnabyddiaeth Annibynnol, ynghyd â'r wybodaeth ychwanegol a ddarparwyd ar ôl hynny. Fe gafodd y cyfan ei ystyried gan Banel Cydnabyddiaeth Annibynnol Cymru yn ei gyfarfod ar 13 ac 14 Mehefin ac 11 Gorffennaf. Roedd pob aelod o'r Panel yn bresennol yn y cyfarfod ym mis Mehefin, felly roedd y cyfarfod yn gwneud cworwm.

Mewn perthynas â swyddogaeth y Panel yn ymwneud â cyflogau prif swyddogion, mae'r cylch gwaith a'r canllawiau gan Lywodraeth Cymru yn caniatáu i'r Panel wneud y canlynol:

- a) Cymeradwyo'r cynnig
- b) Mynegi pryderon am y cynnig
- c) Argymell amrywiad i'r cynnig

Ar ôl edrych ar gyflwyniad eich awdurdod, penderfyniad y Panel yw cymeradwyo'r cynnig i gynyddu cyflog y Prif Swyddog Cyfreithiol o £67,633 – £83,240 i ystod cyflog o £83,240 - £93,645.

Yn gywir

John Bader
Cadeirydd

Ceri Davies
Pennaeth Adnoddau Dynol
Cyngor Sir Penfro

CC: JoanneP-Davies@pembrokeshire.gov.uk

7 Medi 2018

Annwyl Ceri,

Cynnig i newid y taliadau Prif Swyddog – Pennaeth TGCh

Ystyriwyd eich llythyr a dogfennau ategol dyddiedig 26 Gorffennaf gan Banel Annibynnol Cymru ar Gynabyddiaeth Ariannol yn y cyfarfod ar 22 Awst. Roedd holl aelodau'r Panel yn bresennol ac felly roedd cworwm i'r cyfarfod.

Mewn perthynas â swyddogaeth y Panel yn ymwneud â chyflogau prif swyddogion mae'r cylch gwaith a'r canllawiau gan Lywodraeth Cymru yn caniatáu i'r Panel:

- a) Gymeradwyo cynnig
- b) Mynegi pryderon am y cynnig
- c) Argymell amrywiad i'r cynnig

Y cynnig yw bod pennaeth newydd TGCh yn cael ei recriwtio ar gyflog band 6 (£59,376-£63,310) mewn cyferbyniad â'r cyflog blaenorol a oedd ar fand 3 (£75,573-£83,133).

Ar ôl astudio'r datganiad gan eich awdurdod penderfyniad y Panel yw i gymeradwyo'r cynnig fel y'i cyflwynwyd.

Yn gywir

John Bader
Cadeirydd

Ceri Davies
Pennaeth AD
Cyngor Sir Penfro

Ceri.davies@pembrokeshire@gov.uk

29 Hydref 2018

Annwyl Ceri,

Cynnig i newid cydnabyddiaeth ariannol dau brif swyddog

Diolch am eich llythyr dyddiedig 6 Gorffennaf a'r adroddiad amgaeedig i'r Panel Cydnabyddiaeth Annibynnol, ynghyd â'r wybodaeth ychwanegol a ddarparwyd ar ôl hynny. Fe gafodd y cyfan ei ystyried gan Banel Cydnabyddiaeth Annibynnol Cymru yn ei gyfarfod ar 24 Hydref. Roedd holl aelodau'r Panel yn bresennol ac felly roedd y cyfarfod yn gwneud cworwm.

Mewn perthynas â swyddogaeth y Panel yn ymwneud â cyflogau prif swyddogion, mae'r cylch gwaith a'r canllawiau gan Lywodraeth Cymru yn caniatáu i'r Panel wneud y canlynol:

- a) Cymeradwyo'r cynnig
- b) Mynegi pryderon am y cynnig
- c) Argymell amrywiad i'r cynnig

Wedi edrych ar gyflwyniad eich awdurdod, penderfyniad y Panel yw cymeradwyo'r cynigion i gynyddu cyflogau'r Pennaeth Priffyrdd ac Adeiladu (Pennaeth Seilwaith) a'r Pennaeth Gwasanaethau Amgylcheddol a Diogelu'r Cyhoedd o Fand 3 i Fand 2 (Band 3 £75,573- £83,133 y flwyddyn i Fand 2 £83,133 -£91,443).

Yn gywir

John Bader
Cadeirydd

Sophie Vaughan
Arbenigwr Cyflog a Chydnabyddiaeth
Cyngor Sir Ddinbych
sophie.vaughan@denbighshire.gov.uk

29 Hydref 2018

Annwyl Sophie

Fe gafodd eich e-bost dyddiedig 17 Hydref gyda'r adroddiad cryno a dogfennau ategol am eich cynnig i gynyddu cyflog y Pennaeth Priffyrdd a'r Amgylchedd ei ystyried gan Banel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol yn ei gyfarfod ar 24 Hydref. Roedd holl aelodau'r Panel yn bresennol ac felly roedd y cyfarfod yn gwneud cworwm.

Mewn perthynas â swyddogaeth y Panel yn ymwneud â cyflogau prif swyddogion, mae'r cylch gwaith a'r canllawiau gan Lywodraeth Cymru yn caniatáu i'r Panel wneud y canlynol:

- a) Cymeradwyo'r cynnig
- b) Mynegi pryderon am y cynnig
- c) Argymhell amrywiad i'r cynnig

Ar ôl edrych ar eich cyflwyniad mae'r Panel wedi penderfynu mynegi pryderon ynghylch eich cynnig i gynyddu cyflog y Pennaeth Priffyrdd a'r Amgylchedd o £68,889 - £71,002 i £84,009-£86,589.

Mae hepgor cyfrifoldebau gwasanaeth o'r disgrifiad swydd gwreiddiol yn sefyllfa ryfedd, ond nid yw hynny'n newid barn y Panel bod y gwasanaethau hynny yn nodweddiadol o'r math o ddyletswyddau y disgwylid eu cyflawni gan bennaeth priffyrdd.

Nid yw'r swydd sy'n cael ei disgrifio yn wahanol i swyddi cyfatebol eraill yn y Gogledd, ac nid yw'r wybodaeth sy'n cael ei darparu'n argyhoeddi'r Panel bod cwmpas y swydd wedi newid digon i gyfiawnhau ailraddio.

Roedd y Panel hefyd yn holi dan ba bortffolio yr oedd y cyfrifoldebau gwasanaeth coll wedi'u gosod yn flaenorol. Os yw'r cyfrifoldebau hyn nawr yn cael eu trosglwyddo i bortffolio'r Pennaeth Priffyrdd, a fydd unrhyw effaith ariannol ar y swydd fydd yn colli rhan sylweddol o'i chyfrifoldebau?

Yn gywir

A handwritten signature in black ink that reads "John Bader". The signature is written in a cursive style with a horizontal line underlining the name.

John Bader
Cadeirydd y Panel

Sue Robins
Pennaeth Adnoddau Dynol a Datblygu Sefydliadol
Cyngor Wrexham

Sue.Robins@wrexham.gov.uk

30 Hydref 2018

Annwyl Sue

Ailstrwythuro'r Uwch Dîm Rheoli

Fe gafodd eich e-byst ar 18 a 22 Hydref ynghylch cyfeirio cyflog uwch, ynghyd â dogfen gryno a gwybodaeth ychwanegol, eu hystyried gan Banel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol yn ei gyfarfod ar 24 Hydref. Roedd holl aelodau'r Panel yn bresennol ac felly roedd y cyfarfod yn gwneud cworwm.

Mewn perthynas â swyddogaeth y Panel yn ymwneud â chyflogau prif swyddogion, mae'r cylch gwaith a'r canllawiau gan Lywodraeth Cymru yn caniatáu i'r Panel wneud y canlynol:

- a) Cymeradwyo'r cynnig
- b) Mynegi pryderon am y cynnig
- c) Argymell amrywiad i'r cynnig

Wedi edrych ar gyflwyniad eich awdurdod, penderfyniad y Panel oedd cymeradwyo eich cynnig i ailstrwythuro'r uwch dîm rheoli, dileu 2 swydd cyfarwyddwr gweithredol, dileu'r 7 rôl Pennaeth Adran presennol (ystod cyflog £77,476 - £88,089) a chyflwyno 7 rôl newydd prif swyddogion ag ystod cyflog £85,000 - £95,000.

Yn gywir

John Bader
Cadeirydd

Carys Edwards MA FCIPD
Pennaeth y Proffesiwn AD
Cyngor Sir Ynys Môn
CarysEdwards@ynysmon.gov.uk

30 Hydref 2018

Annwyl Carys

Ystyriwyd eich llythyr dyddiedig 11 Hydref, ynghyd â'r dogfennau ategol gan Banel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol yn ei gyfarfod ar 24 Mawrth. Roedd holl aelodau'r Panel yn bresennol ac felly roedd y cyfarfod yn gwneud cworwm.

Mewn perthynas â swyddogaeth y Panel yn ymwneud â cyflogau prif swyddogion, mae'r cylch gwaith a'r canllawiau gan Lywodraeth Cymru yn caniatáu i'r Panel wneud y canlynol:

- a) Cymeradwyo'r cynnig
- b) Mynegi pryderon am y cynnig
- c) Argymell amrywiad i'r cynnig

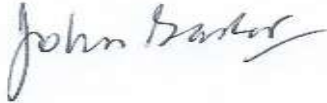
Ar ôl edrych ar gyflwyniad eich awdurdod, penderfyniad y Panel yw argymell amrywiad i'r cynnig i gynyddu lefel cyflog swydd wag y Pennaeth Priffyrdd o £61,554 – £67,923 i uchafswm cyflog o £75,410.

Nododd y Panel bod y cyflog arfaethedig yn uwch na'r rhai cyfatebol uchaf a nodir yn eich adroddiad. Mae'r Panel yn cydnabod yr egwyddor o ddefnyddio cyfradd y farchnad ar gyfer y swydd fel gwaelodlin, fel a wnaed mewn swyddi eraill anodd eu llenwi yn Ynys Môn, ond roedd y cyflogau cyfatebol yn yr achos hwnnw yn uwch, ac nid oedd yr atchwanegiad yn codi'r cyflog yn uwch na'r taliad uchaf, ond yn hytrach tua hanner ffordd.

Mae'r Panel yn argymhell na ddylai lefel cyflog y swydd fod yn uwch na £71,606.

Mae'r ffigur hwn ar frig yr ystod cyflog cyfatebol a nodir yn eich adroddiad, ac yn gyson â'r achos blaenorol.

Yn gywir

John Bader
Cadeirydd y Panel

Geraint Edwards
Prif Swyddog Adnoddau Dynol
Cyngor Sir
Ceredigion

Geraint.edwards2@ceredigion.gov.uk

19 Tachwedd 2018

Annwyl Mr Edwards

Adolygu trefniadau Uwch Reolwyr Cyngor Sir Ceredigion

Ystyriwyd eich e-bost dyddiedig 5 Tachwedd, ynghyd â'r wybodaeth bellach gan Banel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol yn ei gyfarfod ar 15 Tachwedd. Roedd holl aelodau'r Panel yn bresennol ac felly roedd y cyfarfod yn gwneud cworwm.

Mewn perthynas â swyddogaeth y Panel yn ymwneud â chyflogau prif swyddogion, mae'r cylch gwaith a'r canllawiau gan Lywodraeth Cymru yn caniatáu i'r Panel wneud y canlynol:

- a) Cymeradwyo'r cynnig
- b) Mynegi pryderon am y cynnig
- c) Argymell amrywiad i'r cynnig

Ar ôl edrych ar gyflwyniad eich awdurdod, penderfyniad y Panel yw cymeradwyo'r cynnig fel y'i cyflwynwyd i ailstrwythuro trefniadau uwch reolwyr eich cyngor.

Yn gywir

John Bader
Cadeirydd

Carys Edwards MA FCIPD
Pennaeth y Proffesiwn AD
Cyngor Sir Ynys Môn
CarysEdwards@ynysmon.gov.uk

21 Ionawr 2019

Annwyl Carys

Diolch am eich e-bost dyddiedig 10 Rhagfyr i flwch post y Panel a'r wybodaeth ychwanegol a ddarparwyd. Ystyriwyd y papurau gan Banel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol yn ei gyfarfod ar 17 Ionawr. Roedd holl aelodau'r Panel yn bresennol ac felly roedd y cyfarfod yn gwneud cworwm.

Mewn perthynas â swyddogaeth y Panel yn ymwneud â chyflogau prif swyddogion, mae'r cylch gwaith a'r canllawiau gan Lywodraeth Cymru yn caniatáu i'r Panel wneud y canlynol:

- a) Cymeradwyo'r cynnig
- b) Mynegi pryderon am y cynnig
- c) Argymell amrywiad i'r cynnig

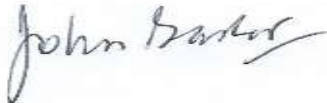
Ar ôl edrych ar y cyflwyniad a'r wybodaeth ychwanegol gan eich awdurdod, penderfyniad y Panel yw parhau i argymell amrywiad i'r cynnig i gynyddu lefel cyflog presennol swydd wag y Pennaeth Priffyrdd o £61,554 – £67,923 i uchafswm cyflog o £75,410.

Nododd y Panel eto bod y cyflog arfaethedig yn uwch na'r rhai cyfatebol uchaf a nodir yn eich adroddiad.

Mae'r Panel yn argymhell na ddylai lefel cyflog y swydd fod yn uwch na £71,606 fel nodwyd yn llythyr blaenorol y Panel ar 30 Hydref. Nid yw'r Panel yn gweld unrhyw gyfiawnhad dros newid ei safbwynt er gwaetha'r wybodaeth ychwanegol a ddarparwyd gennych.

Mae'r Panel yn dweud unwaith eto bod y ffigur hwn ar frig yr ystod cyflog cyfatebol a nodir yn eich adroddiad, ac yn gyson â'r achos blaenorol.

Yn gywir

A handwritten signature in black ink that reads "John Bader". The signature is written in a cursive style with a long horizontal stroke at the end.

John Bader
Cadeirydd y Panel

Atodiad 1: Penderfyniadau'r Panel ar gyfer 2019/20

Prif Gynghorau	
1.	Bydd y cyflog sylfaenol yn 2019/20 ar gyfer aelodau etholedig prif gynghorau yn £13,868.
2.	Bydd lefelau uwch-gyflogau yn 2019/20 ar gyfer aelodau o brif gynghorau fel y nodir yn Nhabl 5.
3.	Rhaid talu cyflog Band 3 o £22,568 i bennaeth dinesig pan fo'n cael ei dalu, a rhaid talu cyflog Band 5 o £17,568 i ddirprwy bennaeth dinesig pan fo'n cael ei dalu.
4.	Rhaid i aelod llywyddol, os penodwyd un ac os yw'n cael cydnabyddiaeth ariannol, gael uwch-gyflog Band 3 o £22,568.
5.	Ni fydd swydd dirprwy aelod llywyddol yn cael cydnabyddiaeth ariannol.
6.	<p>a) Ni ddylai aelod etholedig gael cydnabyddiaeth ariannol am fwy nag un uwch-swydd o fewn ei awdurdod ef neu hi</p> <p>b) Ni ddylid talu uwch-gyflog a chyflog dinesig i aelod etholedig</p> <p>c) Mae'r cyflog sylfaenol yn gynwysedig ym mhob uwch-gyflog a chyflog dinesig a delir</p> <p>d) Os yw cyngor yn dewis bod â mwy nag un dirprwy arweinydd sy'n cael cydnabyddiaeth ariannol, dylid rhannu'r gwahaniaeth rhwng uwch-gyflog y dirprwy arweinydd ac aelodau gweithrediaeth eraill â nifer y dirprwy arweinwyr a'i ychwanegu at uwch-gyflog aelodau gweithrediaeth eraill er mwyn cyfrifo'r uwch-gyflog sy'n daladwy i bob dirprwy arweinydd.</p>
7.	Ni all aelodau sy'n cael uwch-gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 gael cyflog gan unrhyw Awdurdod Parc Cenedlaethol neu Awdurdod Tân ac Achub y maent wedi'u penodi iddo.
8.	Ni all aelodau sy'n cael cyflog Band 1 neu Fand 2 dderbyn unrhyw dâl gan Gyngor Cymuned neu Dref y maent yn aelod ohono, ac eithrio costau teithio a chynhaliaeth ac ad-daliadau o gostau gofal.

9.	Dylai pob awdurdod sicrhau, trwy ei Bwyllgor Gwasanaethau Democrataidd, bod ei holl aelodau etholedig yn cael cymaint o gymorth ag sy'n angenrheidiol i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau'n effeithiol. Dylai pob aelod etholedig gael cyfleusterau ffôn, e-bost a rhyngwyd digonol i'w galluogi i gael mynediad electronig at wybodaeth briodol.
10.	Dylid rhoi cymorth o'r fath heb gostau i'r aelod unigol. Ni ddylai'r priod awdurdod ddidynnu symiau o gyflogau aelodau fel cyfraniad at y costau cymorth y mae'r awdurdod wedi penderfynu eu bod yn angenrheidiol ar gyfer effeithlonrwydd a/neu effeithiolrwydd aelodau.
Uwch-gyflogau Penodol neu Ychwanegol	
11.	Gall Prif Gynghorau wneud cais am uwch-gyflogau penodol neu ychwanegol nad ydynt yn syrthio o fewn y Fframwaith Cydnabyddiaeth Ariannol presennol.
Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	
12.	Bydd yr hawl i ymuno â'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn gymwys i holl aelodau etholedig cymwys prif gynghorau.
Absenoldeb Teuluol	
13.	Mae gan aelod etholedig hawl i gadw cyflog sylfaenol wrth gymryd absenoldeb teuluol dan y rheoliadau ni waeth beth oedd ei hanes presenoldeb yn union cyn dechrau'r absenoldeb teuluol.
14.	Pan fo deiliad uwch-gyflog yn gymwys i gael absenoldeb teuluol, bydd yn dal i gael y cyflog tra pery'r absenoldeb.
15.	Mater i'r awdurdod yw penderfynu a yw'n mynd i benodi rhywun i ddirprwyo ar ran y sawl sy'n absennol. Bydd yr aelod etholedig sy'n dirprwyo ar ran deiliad uwch-gyflog sy'n cymryd absenoldeb teuluol yn gymwys i gael uwch-gyflog, os yw'r awdurdod yn penderfynu hynny.
16.	Os yw talu cydnabyddiaeth ariannol i'r sawl sy'n dirprwyo'n golygu bod yr awdurdod yn mynd y tu hwnt i'r uchafswm uwch-gyflogau sy'n berthnasol iddo, fel y nodir yn Adroddiad Blynyddol y Panel, bydd ychwanegiad at yr uchafswm yn cael ei ganiatáu tra pery'r trefniant dirprwyo. Fodd bynnag, ni fyddai hyn yn berthnasol i Gynghorau Ynys Môn na Merthyr Tudful pe bai'n golygu bod nifer yr uwch-gyflogau'n uwch na hanner cant y cant o aelodaeth y Cyngor. Mae'n ofynnol cael cymeradwyaeth benodol gan Weinidogion Cymru dan amgylchiadau o'r fath.
17.	Pan fo Cyngor yn cytuno i dalu i aelod etholedig sy'n dirprwyo yn ystod absenoldeb teuluol rhaid hysbysu'r Panel a hynny o fewn 14 diwrnod i ddyddiad y penderfyniad, ynghylch y manylion gan gynnwys y swydd benodol a hyd y trefniant dirprwyo.

18.	Rhaid diwygio rhestr cydnabyddiaeth ariannol y Cyngor i adlewyrchu goblygiadau'r absenoldeb teuluol.
Awdurdodau Parciau Cenedlaethol	
19.	Dylai'r cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau cyffredin o APC fod yn £3,735.
20.	Dylai'r uwch-gyflog ar gyfer cadeirydd APC fod yn £12,435
21.	Gellir talu uwch-gyflog ar gyfer Dirprwy Gadeirydd a hyd at ddau Gadeirydd pwyllgor APC lle ceir cyfrifoldeb sylweddol a pharhaus. Gellir talu'r cyflog hwn ar y naill neu'r llall o'r lefelau canlynol, yn ôl yr hyn a bennir gan yr awdurdod i adlewyrchu'r cyfrifoldeb priodol: £7,435 neu £6,135.
22.	Gall APCau ymgeisio am uwch-gyflogau penodol neu ychwanegol nad ydynt yn syrthio o fewn i'r Fframwaith Cydnabyddiaeth Ariannol presennol.
23.	Ni chaiff aelodau dderbyn mwy nag un uwch-gyflog gan APC.
24.	Telir uwch-gyflog APC gan gynnwys cyflog sylfaenol yr APC a rhaid iddo adlewyrchu cyfrifoldeb sylweddol a pharhaus.
25.	Ni chaiff aelodau o brif gyngor sy'n cael uwch-gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 dderbyn cyflog gan unrhyw APC arall y maent wedi'u penodi iddo.
Awdurdodau Tân ac Achub	
26.	Dylai'r cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau cyffredin o ATA fod yn £1,780.
27.	Dylai'r uwch-gyflog ar gyfer cadeirydd ATA fod yn £10,480.
28.	Gellir talu uwch-gyflog ar gyfer Dirprwy Gadeirydd a hyd at ddau Gadeirydd pwyllgor ATA lle ceir cyfrifoldeb sylweddol a pharhaus. Dylid talu hwn ar lefel o £5,480.
29.	Gall ATAau ymgeisio am uwch-gyflogau penodol neu ychwanegol nad ydynt yn syrthio o fewn i'r Fframwaith Cydnabyddiaeth Ariannol presennol.
30.	Ni chaiff aelodau dderbyn mwy nag un uwch-gyflog gan ATA.
31.	Telir uwch-gyflog ATA gan gynnwys cyflog sylfaenol yr ATA a rhaid iddo adlewyrchu cyfrifoldeb sylweddol a pharhaus.
32.	Ni chaiff aelodau o brif gyngor sy'n cael uwch-gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 dderbyn cyflog gan unrhyw ATA arall y maent wedi'u henwebu iddo.
Aelodau Cyfetholedig	
33.	Rhaid i Brif Gynghorau, APCau ac ATAau dalu'r ffioedd canlynol i aelodau cyfetholedig (sydd â hawliau pleidleisio) fel y gwelir yn nhabl 8.

34.	Mae amser rhesymol i baratoi cyn cyfarfodydd yn gymwys i'w gynnwys mewn hawliadau a wneir gan aelodau cyfetholedig – gall swyddog priodol benderfynu faint cyn y cyfarfod.
35.	Gellir cynnwys amser teithio i'r cyfarfod ac oddi yno yn yr hawliadau am daliadau a wneir gan aelodau cyfetholedig (hyd at uchafswm y gyfradd ddyddiol).
36.	Rhaid i swyddog priodol yn yr awdurdod bennu ymlaen llaw a yw cyfarfod wedi'i drefnu ar gyfer diwrnod llawn ac fe delir ffi ar sail y penderfyniad hwn, hyd yn oed os yw'r cyfarfod yn gorffen cyn diwedd pedair awr.
37.	Rhaid talu ffioedd am gyfarfodydd a gweithgareddau eraill gan gynnwys pwyllgorau a gweithgorau eraill (gan gynnwys grwpiau gorchwyl a gorffen), cyfarfodydd rhagarweiniol gyda swyddogion, hyfforddiant a phresenoldeb mewn cynadleddau neu unrhyw gyfarfod ffurfiol arall y gofynnir i aelodau cyfetholedig ei fynvchu.
38.	Rhaid i bob awdurdod sicrhau, trwy ei Bwyllgor Gwasanaethau Democrataidd neu bwyllgor priodol arall, bod ei holl aelodau cyfetholedig sydd â phleidlais yn cael cymaint o gymorth ag sy'n angenrheidiol i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau'n effeithiol. Dylai cymorth o'r fath fod heb gostau i'r aelod unigol.
Ad-dalu Costau Gofal	
39.	Rhaid i'r holl awdurdodau ddarparu ar gyfer ad-dalu costau angenrheidiol ar gyfer gofal am blant ac oedolion dibynnol (a roddir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) ac ar gyfer anghenion cymorth personol hyd at uchafswm o £403 y mis. Rhaid i'r ad-daliad fod am y costau ychwanegol a ysgwyddwyd gan aelodau er mwyn iddynt gyflawni eu dyletswyddau cymeradwy. Dim ond ar ôl dangos derbynebaw gan y gofalwr y dylid ad-dalu'r costau.
Cynghorau Tref a Chymuned	
40.	Rhaid i bob cyngor cymuned a thref sicrhau bod taliad o £150 y flwyddyn ar gael i'w aelodau fel cyfraniad at gostau a threuliau.
41.	Rhaid i gynghorau tref a chymuned yng Ngrŵp A sicrhau bod taliad blynyddol o £500 yr un ar gael i isafswm o 1 ac uchafswm o 5 aelod i gydnabod cyfrifoldebau penodol. Mae hyn yn ychwanegol at y taliad o £150 am gostau a threuliau.
42.	Gall cynghorau tref a chymuned yng Ngrwpiau B neu C wneud taliad blynyddol o £500 yr un i hyd at 5 aelod i gydnabod cyfrifoldebau penodol. Mae hyn yn ychwanegol at y taliad o £150 am gostau a threuliau.

43.	<p>Gall cynghorau tref a chymuned dalu costau teithio pob aelod ar gyfer mynychu dyletswyddau cymeradwy. ¹⁰ Rhaid i daliadau o'r fath fod yn gostau gwirioneddol teithio ar gludiant cyhoeddus neu lwfansau milltiroedd Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi fel y nodir isod:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 45c y filltir - hyd at 10,000 o filltiroedd yn y flwyddyn. • 25c y filltir - dros 10,000 o filltiroedd. • 5c y filltir y teithiwr a gludir ar fusnes yr awdurdod. • 24c y filltir – beiciau modur preifat. • 20c y filltir – beiciau.
44.	<p>Os yw cyngor tref neu gymuned yn penderfynu bod angen arhosiad dros nos ar gyfer dyletswydd benodol, gall roi awdurdod i ad-dalu treuliau cynhaliaeth i'w aelodau yn ôl y cyfraddau uchaf a nodir isod, ar sail hawliadau gyda derbynebau:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lwfans o £28 y cyfnod o 24 awr ar gyfer prydau bwyd, gan gynnwys brecwast pan na fydd wedi'i gynnwys. • £200 – Llundain dros nos. • £95 – rhywle arall dros nos. • £30 – aros gyda ffrindiau a/neu deulu dros nos.
45.	<p>Gall cynghorau tref a chymuned dalu iawndal am golled ariannol i bob un o'u haelodau, lle mae colled o'r fath wedi cael ei hysgwyddo mewn gwirionedd, o ganlyniad i fod yn bresennol i gyflawni dyletswyddau cymeradwy fel a ganlyn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyd at £54.00 am bob cyfnod nad yw'n fwy na 4 awr. • Hyd at £108.00 am bob cyfnod sy'n fwy na 4 awr ond nad yw'n fwy na 24 awr.
46.	<p>Rhaid i bob cyngor tref a chymuned ddarparu ar gyfer ad-dalu costau angenrheidiol ar gyfer gofal am blant ac oedolion dibynnol (a roddir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) ac ar gyfer anghenion cymorth personol hyd at uchafswm o £403 y mis. Rhaid i'r ad-daliad fod am y costau ychwanegol a ysgwyddwyd gan aelodau er mwyn iddynt gyflawni eu dyletswyddau cymeradwy. Dim ond ar ôl dangos derbynebau gan y gofalwr y dylid ad-dalu'r costau.</p>
47.	<p>Gall cynghorau tref a chymuned ddarparu taliad Pennaeth Dinesig i faer/cadeirydd y cyngor hyd at uchafswm o £1,500. Mae hyn yn ychwanegol at y taliad o £150 ar gyfer costau a threuliau a'r uwch-gyflog o £500 os hawlir y rhain.</p>
48.	<p>Gall cynghorau tref a chymuned ddarparu taliad Dirprwy Bennaeth Dinesig i ddirprwy faer/is-gadeirydd y cyngor hyd at uchafswm o £500. Mae hyn yn ychwanegol at y taliad o £150 ar gyfer costau a threuliau a'r uwch-gyflog o £500 os hawlir y rhain.</p>

49.	Ni all aelodau sy'n cael uwch-gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 gan brif gyngor (hynny yw yr Arweinydd, Dirprwy Arweinydd neu Aelod Gweithrediaeth) gael unrhyw daliad gan Gyngor Tref neu Gymuned, ac eithrio costau teithio a chynhaliaeth ac ad-daliadau o gostau gofal.
-----	---

¹⁰ Lle mae aelod sydd ar fusnes swyddogol yn cael ei gludo gan yrrwr sy'n drydydd parti (ddim yn un o aelodau na swyddogion yr awdurdod hwnnw), gall yr aelod hawlio milltired yn ôl y cyfraddau a ragnodir ac unrhyw ffioedd parcio neu dollau ar yr amod bod yr awdurdod wedi'i argyhoeddi bod yr aelod wedi ysgwyddo'r costau hyn.

Atodiad 2: Rheoliadau Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (IRPW) ar gyfer:

- a) **cydnabyddiaeth ariannol i aelodau ac aelodau cyfetholedig awdurdodau perthnasol**
- b) **swyddogaethau sy'n ymwneud â chyflogau Penaethiaid Gwasanaeth Cyflogedig Prif Gynghorau ac Awdurdodau Tân ac Achub**
- c) **Prif Swyddogion Prif Gynghorau**

Cyflwyniad

Mae Rhan 8 (adrannau 141 i 160) ac atodlen 2 a 3 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 (y Mesur) yn nodi'r trefniadau ar gyfer taliadau a phensiynau aelodau awdurdodau perthnasol a swyddogaethau a chyfrifoldebau Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (y Panel).

Mae Adrannau 62-67 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 yn diwygio adrannau 142, 143, 144, 147, 148 ac 151 y Mesur ac yn rhoi pwerau ychwanegol i'r Panel.

Mae'r pwerau a geir yn rhan 8 ac atodlenni 2 a 3 o'r Mesur (fel y'u diwygiwyd) wedi disodli'r Offerynnau Statudol canlynol:

- Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Lwfansau i Aelodau Cynghorau Sir a Chynghorau Bwrdeistref Sirol ac Awdurdodau Parciau Cenedlaethol) (Cymru) 2002 (Rhif 1895 (Cy.196)).
- Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Lwfansau i Aelodau Awdurdodau Tân) (Cymru) 2004 (Rhif 2555 (Cy.227)).
- Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Lwfansau i Aelodau) (Cymru) 2007 (Rhif 1086 (Cy.115)).

Mae'r Mesur hefyd wedi disodli'r adrannau yn Neddf Llywodraeth Leol 1972, Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 a Deddf Llywodraeth Leol 2000 sy'n ymwneud â thaliadau i gynghorwyr yng Nghymru.

Nodir y lwfansau ar gyfer aelodau cynghorau tref a chymuned yn Rhan 5 o'r Rheoliadau hyn. Dirymwyd Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Lwfansau i Aelodau Cynghorau Cymuned) (Cymru) 2003 (Rhif 895 (Cy. 115)) ar 1 Ebrill 2013.

Rhan 1

Cyffredinol

1. a. Teitl byr y Rheoliadau hyn yw: "Rheoliadau IRPW".

- b. Daeth Rheoliadau IRPW i rym ar 1 Ebrill 2012. Nodir y dyddiad gweithredu ar gyfer pob awdurdod perthnasol yn yr Adroddiad Blynyddol neu Adroddiad Atodol y Panel.
- c. Mae'n ofynnol i Awdurdodau lunio rhestr o daliadau i aelodau ac aelodau cyfetholedig erbyn 31 Gorffennaf bob blwyddyn, er mwyn iddynt allu eu cyflwyno i'r Panel a'u cyhoeddi (gweler paragraff 46).

Dehongli

2. Yn Rheoliadau IRPW:

- Ystyr “Deddf 1972” yw Deddf Llywodraeth Leol 1972.
- Ystyr “Deddf 2000” yw Deddf Llywodraeth Leol 2000.
- “Ystyr “Deddf 2013” yw Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013.
- Ystyr “lwfans” yw'r union swm neu'r uchafswm y gellir ei ad-dalu i aelodau ac aelodau cyfetholedig awdurdod perthnasol am gostau yr aethpwyd iddynt yn anochel wrth gyflawni busnes swyddogol yr awdurdod perthnasol.
- Ystyr “adroddiad blynyddol” yw adroddiad a luniwyd gan y Panel yn unol ag adran 145 o'r Mesur.
- Mae ystyr “dyletswydd gymeradwy” mewn perthynas â chynghorau tref a chymuned fel y nodir yn Rhan 5 o'r Rheoliadau hyn
- Mae ystyr “Lwfans Mynychu” mewn perthynas â chynghorau cymuned neu dref fel y nodir yn Rhan 5 o'r Rheoliadau hyn.
- Ystyr “awdurdod” yw awdurdod perthnasol yng Nghymru fel y'i diffinnir yn Adran 144(2) o'r Mesur ac mae'n cynnwys awdurdod lleol (cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol), awdurdod Parc Cenedlaethol ac awdurdod tân ac achub yng Nghymru, cyngor cymuned neu dref.
- Mae i “Cyflog Sylfaenol” yr un ystyr ag a nodir ym mharagraff 6 o'r Rheoliadau hyn a gellir ei amodi fel “Cyflog Sylfaenol ALI” i gyfeirio at gyflog sylfaenol aelod o brif gyngor; “Cyflog Sylfaenol Parc Cenedlaethol” i gyfeirio at gyflog sylfaenol aelod o awdurdod Parc Cenedlaethol; a “Cyflog Sylfaenol awdurdod tân ac achub” i gyfeirio at Gyflog Sylfaenol aelod o awdurdod tân ac achub yng Nghymru.
- Mae i “Prif Swyddog” prif awdurdod yr ystyr a ddiffinnir yn Neddf Lleoliaeth 2011
- “Pennaeth Dinesig” yw'r sawl a etholwyd gan y cyngor i gyflawni dyletswyddau cadeirydd y cyngor hwnnw, ac mae wedi'i ddynodi'n faer neu'n gadeirydd.
- Mae “pwyllgor” yn cynnwys is-bwyllgor.
- Mae "cyngor tref neu gymuned" yn golygu mewn perthynas â Rhan 8 y Mesur, cyngor cymuned fel y'i diffinnir yn adran 33 Deddf Llywodraeth Leol 1972 neu gyngor tref yn unol ag adran 245B o'r un Ddeddf.

- Ystyr “drafft ymgynghori” yw’r fersiwn ddrafft o adroddiad Blynyddol neu Atodol a luniwyd gan y Panel o dan Adran 146 (7) neu 147(8) o’r Mesur, y mae’n rhaid i’r Panel ystyried sylwadau a gyflwynwyd arno.
- “Awdurdod cyfansoddol” – yn achos awdurdodau Parciau Cenedlaethol awdurdod lleol a leolir o fewn ardal awdurdod Parc Cenedlaethol yw hwn; yn achos awdurdodau tân ac achub yng Nghymru awdurdod lleol a leolir o fewn ardal awdurdod tân ac achub yw hwn.
- Ystyr “grŵp rheoli” yw grŵp gwleidyddol mewn awdurdod lleol lle mae unrhyw un o’i aelodau yn rhan o’r weithrediaeth.
- Mae i “aelod cyfetholedig” yr ystyr a nodir yn adran 144 (5) o’r Mesur, hynny yw’r rhai sydd â’r hawl i bleidleisio ar faterion sy’n dod o fewn maes y pwyllgor y maent yn gwasanaethu arno.
- Mae i “ffi aelod cyfetholedig” yr un ystyr ag a nodir ym mharagraff 19 o’r Rheoliadau hyn.
- Mae i “Costau Gofal” yr un ystyr ag a nodir ym mharagraff 21 o’r Rheoliadau hyn.
- Ystyr “Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd” yw’r pwyllgor awdurdod lleol a sefydlwyd o dan adran 11 o’r Mesur.
- “Dirprwy Bennaeth Dinesig” yw’r sawl a etholwyd gan y cyngor i fod yn ddirprwy i faer neu gadeirydd y cyngor hwnnw.
- Ystyr “gweithrediaeth” yw gweithrediaeth awdurdod ar ffurf fel y nodir yn adrannau 11(2) i (5) o Ddeddf 2000, fel y’u diwygiwyd gan adran 34 o’r Mesur.
- Mae i “trefniadau gweithredol” yr ystyr a roddir gan adran 10(1) o Ddeddf 2000.
- Mae i “absenoldeb teuluol”, fel y’i diffinnir yn Adran 142 (2)(b) o’r Mesur, yr ystyr a roddir iddo gan Ran 2 o’r Mesur ac a gynhwysir yn y Rheoliadau sy’n ymwneud â hynny.
- Mae ystyr “Lwfans Colled Ariannol” mewn perthynas â chynghorau cymuned neu dref fel y nodir yn Rhan 5 o’r Rheoliadau.
- Ystyr “awdurdod tân ac achub” yw awdurdod a sefydlwyd gan gynllun o dan adran 2 o Ddeddf Gwasanaethau Tân ac Achub 2004 neu gynllun y mae adran 4 o’r Ddeddf honno yn gymwys iddo.
- Ystyr “Pennaeth gwasanaeth cyflogedig” yw fel y dynodwyd o dan adran 4(1) o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989.
- Ystyr Cydbwyllgor Trosolwg a Chraffu yw pwyllgor neu is-bwyllgor a sefydlwyd gan ddau brif gyngor neu fwy o dan Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyd-bwyllgorau Trosolwg a Chraffu) (Cymru) 2013.
- Ystyr “grŵp yr wrthblaid fwyaf” yw grŵp gwleidyddol ac eithrio grŵp rheoli sydd â nifer uwch o aelodau nag unrhyw grŵp gwleidyddol arall yn yr awdurdod.

- Ystyr “awdurdod lleol” yw cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol.
- “Ystyr “aelod”, mewn perthynas ag awdurdod lleol neu gyngor cymuned neu dref, yw unigolyn sydd wedi’i ethol i wasanaethu fel cynghorydd i’r awdurdod hwnnw; yn achos awdurdod Parc Cenedlaethol yr ystyr yw aelod a benodwyd gan awdurdod cyfansoddol a hefyd unigolyn a benodwyd gan Weinidogion Cymru; yn achos awdurdodau tân ac achub yr ystyr yw aelod a benodwyd gan awdurdod cyfansoddol.
- Ystyr “awdurdod Parc Cenedlaethol” yw awdurdod Parc Cenedlaethol a sefydlwyd o dan adran 63 o Ddeddf yr Amgylchedd 1995.
- Mae i “busnes swyddogol” yr ystyr a nodir yn Adran 142 (10) o’r Mesur mewn perthynas â thalu lwfansau i ad-dalu costau gofal, teithio a chynhaliadaeth yr aethpwyd iddynt yn anochel gan aelodau ac aelodau cyfetholedig awdurdod perthnasol (ac eithrio cynghorau tref a chymuned) wrth:
 - a. Fynychu cyfarfod o’r awdurdod neu unrhyw un o bwyllgorau’r awdurdod neu unrhyw gorff y mae’r awdurdod yn gwneud penodiadau neu enwebiadau iddo neu unrhyw un o bwyllgorau corff o’r fath.
 - b. Mynychu cyfarfod unrhyw gymdeithas o awdurdodau y mae’r awdurdod yn aelod ohoni.
 - c. Mynychu cyfarfod yr awdurdodir ei gynnal gan yr awdurdod neu gan un o bwyllgorau’r awdurdod neu gan un o gydbwyllgorau’r awdurdod ac un neu fwy o awdurdodau eraill.
 - d. Mynychu unrhyw ddigwyddiad hyfforddi neu ddatblygu a gymeradwyir gan yr awdurdod neu ei weithrediaeth.
 - e. Dyletswydd yr ymgwymerir â hi at ddibenion cyflawni swyddogaethau gweithrediaeth neu mewn cysylltiad â’u cyflawni o fewn yr ystyr a nodir yn Rhan 2 o Ddeddf 2000, fel y’i diwygiwyd.
 - f. Dyletswydd yr ymgwymerir â hi yn unol â rheol sefydlog sy’n ei gwneud yn ofynnol i aelod neu aelodau fod yn bresennol pan fydd dogfennau tendro yn cael eu hagor.
 - g. Dyletswydd yr ymgwymerir â hi mewn cysylltiad â chyflawni unrhyw swyddogaeth sydd gan yr awdurdod i archwilio safle neu awdurdodi archwiliad o safle.
 - h. Dyletswydd yr ymgwymerir â hi gan aelodau prif gynghorau mewn cysylltiad â chyfrifoldebau etholaeth neu ward sy’n deillio o gyflawni swyddogaethau awdurdod lleol.
 - i. Unrhyw ddyletswydd arall a gymeradwyir gan yr awdurdod, neu unrhyw ddyletswydd o ddoethbarth a gymeradwyir felly, ac yr ymgwymerir â hi at ddibenion cyflawni swyddogaethau’r awdurdod neu unrhyw un o’i bwyllgorau neu mewn cysylltiad â’u cyflawni.
- Ystyr “grŵp gwleidyddol arall” yw grŵp gwleidyddol ac eithrio grŵp rheoli neu grŵp yr wrthblaid fwyaf (os o gwbl) sy’n cynnwys dim llai na 10 y cant o aelodau’r awdurdod hwnnw

- Ystyr “pwyllgor trosolwg a chraffu” yw pwyllgor yn yr awdurdod sydd â’r pwerau a nodir yn adran 21(2) a (3) o Ddeddf 2000, fel y’u diwygiwyd gan Ran 6 o’r Mesur.
- “Ystyr “Panel” yw Panel Annibynnol Cymru ar Gynabyddiaeth Ariannol fel y nodir yn adran 141(1) ac atodlen 2 o’r Mesur.
- Ystyr "datganiad polisi cyflog" yw datganiad a gynhrychir gan awdurdod perthnasol o dan adran 38 o Ddeddf Lleoliaeth 2011.
- Ystyr "Aelod llywyddol" yw aelod o brif gyngor sydd wedi ei ddynodi gan y cyngor hwnnw i gyflawni swyddogaethau mewn perthynas â chadeirio ei gyfarfodydd a’i drafodion.
- Ystyr “prif gyngor” yw cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol.
- Mae i “swyddog priodol” yr un ystyr ag yn adran 270(3) o Ddeddf 1972.
- Ystyr "corff cyhoeddus" yw corff fel y’i diffinnir yn adran 67(b) o Ddeddf 2013.
- “Ystyr "darpariaeth gymwys" yw darpariaeth sy’n gwneud amrywiad i benderfyniad blaenorol y Panel. (Adran 65 (c) o Ddeddf 2013).
- "Awdurdod cymwys perthnasol" yw awdurdod o fewn ystyr adran 63 o Ddeddf 2013, y mae’n ofynnol iddo gynhyrchu datganiad polisi cyflog.
- Diffinnir “awdurdod perthnasol” yn Adran 144(2) o’r Mesur (fel y’i diwygiwyd) ac yn adran 64 o Ddeddf 2013, ac, at ddibenion y Rheoliadau hyn, mae’n cynnwys awdurdod lleol/prif gyngor, cyngor tref neu gymuned, awdurdod Parc Cenedlaethol ac awdurdod tân ac achub yng Nghymru.
- Mae i “materion perthnasol” yr un diffiniad ag a nodir yn Adran 142(2) o’r Mesur.
- Ystyr “rhestr” yw rhestr sy’n nodi penderfyniadau'r awdurdod mewn perthynas â thaliadau sydd i’w gwneud yn ystod y flwyddyn (fel y maent yn ymwneud â’r awdurdod hwnnw) i holl aelodau ac aelodau cyfetholedig yr awdurdod hwnnw.
- Mae i “Uwch-gyflog” yr un ystyr ag a nodir ym mharagraff 11 o’r Rheoliadau hyn a gellir ei amodi fel “Uwch-gyflog Awdurdod Lleol/Prif gyngor” i gyfeirio at uwch-gyflog aelod o brif gyngor; “Uwch-gyflog Parc Cenedlaethol” i gyfeirio at uwch-gyflog aelod o awdurdod Parc Cenedlaethol; neu “Uwch-gyflog Awdurdod Tân ac Achub” i gyfeirio at uwch-gyflog aelod o awdurdod Tân ac Achub.
- Mae “absenoldeb oherwydd salwch” yn golygu’r trefniadau a nodir yn yr Adroddiad Blynyddol.
- Mae i “adroddiad atodol” yr ystyr a nodir yn adran 146(4 i 8) o’r Mesur.
- Mae i “lwfans teithio a chynhaliaeth” yr un ystyr ag a nodir ym mharagraff 25 o’r Rheoliadau hyn.
- Mae i “blwyddyn” yr ystyron canlynol:

“blwyddyn ariannol” – cyfnod o ddeuddeng mis sy'n dod i ben ar 31 Mawrth; “blwyddyn galendr” – y cyfnod o ddeuddeng mis sy'n dod i ben ar 31 Rhagfyr;

“blwyddyn ddinesig” – y flwyddyn sy'n dechrau ar ddyddiad cyfarfod blynyddol yr awdurdod lleol ac yn dod i ben ar y diwrnod cyn y cyfarfod blynyddol y flwyddyn ganlynol; yn achos awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac awdurdodau Tân ac Achub dyma'r cyfnod o 12 mis sy'n dilyn cyfarfod blynyddol yr awdurdod.

Rhan 2: Rhestr Cydnabyddiaeth Ariannol i Aelodau/ Aelodau Cyfetholedig

Dechrau cyfnod swydd

3. Mae cyfnod swydd:

- Aelod o awdurdod lleol yn dechrau ar y dyddiad y mae'r aelod hwnnw yn gwneud datganiad ei fod yn derbyn y swydd honno o dan adran 83(1) o Ddeddf 1972.
- Aelod o awdurdod Parc Cenedlaethol sy'n gynghorydd yn dechrau ar y dyddiad y penodir yr aelod hwnnw fel y cyfryw gan awdurdod cyfansoddol ac mae cyfnod swydd aelod a benodwyd gan Lywodraeth Cymru yn dechrau ar ddyddiad y penodiad hwnnw. Mae cyfnod swydd Cadeirydd a Dirprwy Gadeirydd yr awdurdod Parc Cenedlaethol yn dechrau ar y dyddiad y'u hetholir gan yr awdurdod hwnnw i'r swydd honno.
- Aelod o awdurdod Tân ac Achub yng Nghymru sy'n gynghorydd yn dechrau ar y dyddiad y penodir yr aelod hwnnw fel y cyfryw gan awdurdod cyfansoddol ac mae cyfnod swydd Cadeirydd a Dirprwy Gadeirydd yr awdurdod tân ac achub yn dechrau ar y dyddiad y'u hetholir gan yr awdurdod hwnnw i'r swydd honno.
- Aelod cyfetholedig o awdurdod perthnasol yn dechrau ar y dyddiad y'i penodir gan yr awdurdod perthnasol.

Rhestr o gydnabyddiaeth ariannol aelodau (y Rhestr) (Nid yw'n berthnasol i gynghorau cymuned neu dref – gweler Rhan 5)

4. Rhaid i awdurdod lunio rhestr o'r taliadau y mae'n bwriadu eu gwneud i'w aelodau a'i aelodau cyfetholedig bob blwyddyn. Rhaid i swm y taliadau hynny gyd-fynd â'r penderfyniadau a wnaeth y Panel ar gyfer y flwyddyn honno yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol. Rhaid llunio'r rhestr cyn pen pedair wythnos yn dilyn cyfarfod blynyddol yr awdurdod.

Diwygio'r Rhestr

5. Gall awdurdod ddiwygio'r Rhestr unrhyw bryd yn ystod y flwyddyn (fel y mae'n ymwneud â'r awdurdod) ar yr amod bod y cyfryw ddiwygiadau yn cyd-fynd â phenderfyniadau'r Panel ar gyfer y flwyddyn honno.

Cyflog Sylfaenol

6. Rhaid i awdurdod ddarparu ar gyfer talu cyflog sylfaenol, fel y'i pennwyd gan y Panel yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol, i bob un o'i aelodau. Rhaid talu'r un cyflog i bob aelod. Yn achos prif gynghorau yn unig, mae'r cyflog hwn yn parhau'n daladwy yn ystod cyfnod o absenoldeb teuluol.
7. Ni all aelod dderbyn mwy nag un cyflog sylfaenol gan awdurdod perthnasol, ond gall aelod o un awdurdod perthnasol dderbyn cyflog sylfaenol pellach trwy gael ei benodi'n aelod o awdurdod perthnasol arall (ac eithrio yn yr achos a nodir ym mharagraff 16).
8. Pennir y cyflog sylfaenol yn unol ag adran 142(3) o'r Mesur a bydd yn un o'r canlynol:
 - Y swm y mae'n rhaid i'r awdurdod ei dalu i aelod o'r awdurdod.
 - Yr uchafswm y gall yr awdurdod ei dalu i aelod o'r awdurdod.
9. Os bydd cyfnod swydd aelod yn dechrau neu'n dod i ben rywbyrd heblaw ar ddechrau neu ar ddiwedd blwyddyn (fel y mae'n ymwneud â'r awdurdod), bydd gan yr aelod hwnnw hawl i gyfran o'r cyflog sylfaenol sy'n cyfateb i'r gyfran o nifer y diwrnodau yn y flwyddyn honno y mae'r aelod yn ei swydd.
10. Os caiff aelod ei atal dros dro neu ei atal dros dro yn rhannol rhag bod yn aelod o awdurdod (gweler Rhan 3 o Ddeddf 2000) rhaid i'r awdurdod wrthod talu'r rhan o'r cyflog sylfaenol sy'n daladwy i'r aelod hwnnw mewn perthynas â'r cyfrifoldebau neu'r dyletswyddau y mae'r aelod hwnnw wedi'i atal dros dro neu ei atal dros dro yn rhannol rhag eu cyflawni (Adran 155(1) o'r Mesur).

Uwch-gyflog

11. Yn amodol ar baragraffau 12 i 18 gall awdurdod dalu uwch-gyflog i aelodau y mae wedi rhoi cyfrifoldebau penodol iddynt. Rhaid i'r cyfryw daliadau gyd-fynd â phenderfyniad y Panel ar gyfer y flwyddyn honno (fel y mae'n ymwneud â'r awdurdod) y gwneir y taliadau mewn perthynas â hi a rhaid eu nodi yn Rhestr yr awdurdod hwnnw. Yn achos prif gynghorau yn unig, bydd uwch-gyflog yn parhau'n daladwy yn ystod absenoldeb teuluol deiliad y swydd.
12. Bydd y Panel yn pennu'r canlynol yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol:
 - Y categorïau o aelodau sy'n gymwys i gael uwch-gyflog na fyddant, o bosibl, yr un fath ar gyfer pob awdurdod neu gategori o awdurdod.
 - Y disgrisiwn sydd ar gael i awdurdodau o ran talu uwch-gyflogau na fyddant, o bosibl, yr un fath ar gyfer pob awdurdod neu gategori o awdurdod.

13. Bydd yr uwch-gyflogau sy'n daladwy yn cydymffurfio ag adran 142(3) o'r Mesur a byddant yn nodi:
 - Y swm y mae'n rhaid i awdurdod perthnasol ei dalu i aelod o'r awdurdod.
 - Yr uchafswm y gall awdurdod perthnasol ei dalu i aelod o'r awdurdod.
14. Bydd yr uwch-gyflog yn gyfuniad o'r cyflog sylfaenol a swm ychwanegol ar gyfer y cyfrifoldeb penodol perthnasol a bennwyd gan y Panel yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol. Mae'n bosibl na fydd y swm hwn yr un fath ar gyfer pob awdurdod neu gategori o awdurdod.
15. Bydd y Panel, yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol, yn pennu naill ai'r gyfran uchaf o'i aelodaeth neu gyfanswm yr aelodau y gall awdurdod dalu uwch-gyflogau iddynt. Ni all y ganran fod yn uwch na hanner cant y cant heb ganiatâd penodol Gweinidogion Cymru (Adran 142(5) o'r Mesur). Yn achos prif gynghorau yn unig gellir mynd y tu hwnt i'r gyfran neu'r nifer uchaf i gynnwys talu uwch-gyflog i aelod ychwanegol a benodir i ddirprwyo dros dro yn ystod absenoldeb teuluol deiliad swydd ag uwch-gyflog (yn amodol ar y terfyn o 50%).
- 15(a). Yn achos prif gynghorau, Awdurdodau Tân ac Achub ac Awdurdodau Parciau Cenedlaethol gellir mynd y tu hwnt i'r gyfran neu'r nifer uchaf i gynnwys talu uwch-gyflog i aelod ychwanegol a benodir i ddirprwyo dros dro yn ystod absenoldeb oherwydd salwch deiliad swydd ag uwch-gyflog fel y pennwyd yn yr Adroddiad Blynyddol neu mewn Adroddiad Atodol.
- 15(b). Mae taliadau i gadeiryddion Cydbwyllgorau neu Is-bwyllgorau i Gydbwyllgorau Trosolwg a Chraffu yn ychwanegol at y gyfran uchaf o'i aelodaeth y gall awdurdod dalu uwch-gyflogau iddynt yn amodol ar yr uchafswm cyffredinol o hanner cant y cant sydd wedi'i gynnwys yn Adran 142(5) o'r Mesur. Bydd y Panel yn pennu symiau taliadau o'r fath mewn Adroddiad Blynyddol neu Atodol.
16. Ni ddylai awdurdod dalu mwy nag un uwch-gyflog i unrhyw aelod. Ni all aelod prif gyngor sy'n cael uwch-gyflog fel arweinydd awdurdod lleol neu aelod o weithrediaeth awdurdod lleol (y mae'r Panel wedi pennu ei fod yn llawn-amser) gael ail gyflog fel aelod a benodir i wasanaethu ar awdurdod parc cenedlaethol neu awdurdod tân ac achub yng Nghymru.
- 16(a). Nid yw paragraff 16 yn berthnasol i daliadau a wneir i gadeirydd Cydbwyllgor neu Is-bwyllgor i Gydbwyllgor Trosolwg a Chraffu sy'n cael uwch-gyflog am rôl nad yw wedi'i dosbarthu fel un sy'n gyfwerth ag amser llawn. Mae'n parhau i fod yn berthnasol i arweinwyr neu i aelodau gweithrediaeth.
17. Os nad oes gan aelod, trwy gydol y flwyddyn, gyfrifoldebau penodol sy'n rhoi hawl iddo gael uwch-gyflog, bydd tâl yr aelod hwnnw'n gyfran o'r cyflog sy'n cyfateb i'r gyfran o nifer y diwrnodau yn y flwyddyn honno y mae'r aelod hwnnw'n ysgwyddo'r cyfryw gyfrifoldeb.

18. Os caiff aelod ei atal dros dro neu ei atal dros dro yn rhannol rhag bod yn aelod o'r awdurdod (gweler Rhan 3 o Ddeddf 2000) ni ddylai'r awdurdod dalu uwch-gyflog yr aelod tra bydd wedi'i atal dros dro (Adran 155(1) o'r Mesur). Os bydd y penderfyniad i'w atal dros dro yn ymwneud â'r elfen o'r taliad sy'n ymwneud â'r cyfrifoldeb penodol yn unig, gall yr aelod gadw'r cyflog sylfaenol.

Talu i Aelodau Cyfetholedig

19. Rhaid i awdurdod perthnasol ddarparu ar gyfer talu ffi i aelod cyfetholedig fel y'i pennwyd gan y Panel yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol. Mewn perthynas â'r rheoliad hwn ystyr aelod cyfetholedig yw aelod fel y'i diffinnir yn Adran 144(5) o'r Mesur ac y'i nodir ym mharagraff 2 o'r Rheoliadau hyn.
20. Os caiff aelod cyfetholedig ei atal dros dro neu ei atal dros dro yn rhannol rhag bod yn aelod o awdurdod (gweler Rhan 3 o Ddeddf 2000) ni ddylai'r awdurdod dalu ffi aelod cyfetholedig tra bydd wedi'i atal dros dro (Adran 155(1) o'r Mesur).

Lwfansau

Costau Gofal

21. Rhaid i awdurdodau ddarparu ar gyfer gwneud ad-daliad i aelodau ac aelodau cyfetholedig awdurdod mewn perthynas â'r cyfryw gostau sy'n gysylltiedig â threfnu gofal ar gyfer plant neu ddibynnyddion neu ar gyfer yr aelod unigol yr aethpwyd iddynt yn anorfod wrth gyflawni busnes swyddogol fel aelod neu aelod cyfetholedig o'r awdurdod hwnnw. Ni ddylid gwneud taliadau o dan y paragraff hwn:
- Mewn perthynas ag unrhyw blentyn dros bymtheg oed neu ddibynnydd oni bai fod yr aelod/aelod cyfetholedig yn bodloni'r awdurdod bod angen goruchwyliaeth ar y plentyn neu ddibynnydd a achosodd i'r aelod fynd i gostau angenrheidiol ar gyfer gofal y plentyn neu'r dibynnydd hwnnw wrth gyflawni dyletswyddau aelod neu aelod cyfetholedig.
 - I fwy nag un aelod/aelod cyfetholedig o'r awdurdod mewn perthynas â gofal ar gyfer yr un plentyn neu ddibynnydd.
 - I roi mwy nag un ad-daliad ar gyfer gofal i aelod neu aelod cyfetholedig o'r awdurdod na all ddangos er bodd yr awdurdod bod yn rhaid i'r aelod/aelod cyfetholedig wneud trefniadau ar wahân ar gyfer gofalu am wahanol blant neu ddibynnyddion.
22. Mae'r Panel yn pennu'r uchafswm o ran costau gofal sy'n daladwy gan awdurdod yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol.
23. Os caiff aelod/aelod cyfetholedig ei atal dros dro neu ei atal dros dro yn rhannol rhag bod yn aelod neu'n aelod cyfetholedig o'r awdurdod (gweler Rhan 3 o Ddeddf 2000) rhaid i'r awdurdod beidio â thalu'r rhan o'r ad-daliad costau gofal sy'n daladwy i'r aelod/aelod cyfetholedig hwnnw mewn perthynas â'r cyfrifoldebau neu'r dyletswyddau y mae'r aelod/aelod cyfetholedig wedi'i atal dros dro neu wedi'i atal dros dro yn rhannol rhag eu

cyflawni (Adran 155(1) o'r Mesur).

24. Rhaid i Restr awdurdod nodi uchafswm yr ad-daliadau costau gofal sy'n daladwy bob mis a'i drefniadau ar gyfer cyflwyno hawliadau, gan roi sylw llawn i benderfyniadau'r Panel yn hyn o beth.

Lwfansau teithio a chynhaliaeth

25. Yn amodol ar baragraffau 26 a 27 isod mae gan aelod neu aelod cyfetholedig hawl i gael taliadau gan yr awdurdod ar ffurf lwfansau teithio a chynhaliaeth yn ôl cyfraddau a bennwyd gan y Panel yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol. Bwriedir i'r cyfryw lwfansau dalu costau yr aed iddynt gan aelod neu aelod cyfetholedig wrth gyflawni busnes swyddogol yr awdurdod.

(Dim ond i Brif Gyngorau y mae paragraffau 26 a 27 yn berthnasol)

26. Dim ond os yw'r awdurdod yn fodlon y gellir cyfiawnhau hynny am resymau economaidd y dylid talu lwfans cynhaliaeth i aelod o awdurdod lleol am gyflawni busnes swyddogol o fewn ffiniau sir neu fwrdeistref sirol lle mae'n aelod. Nid yw hyn yn berthnasol i aelodau cyfetholedig awdurdod lleol sy'n byw y tu allan i'r awdurdod hwnnw.
27. Gall awdurdod lleol wneud darpariaeth, yn amodol ar unrhyw gyfyngiadau yr ystyria'n briodol, i aelodau hawlio costau milltired ar gyfer busnes swyddogol mewn cysylltiad â chyfrifoldebau etholaeth neu ward lle maent yn deillio o gyflawni swyddogaethau'r sir neu'r fwrdeistref sirol.
28. Os caiff aelod neu aelod cyfetholedig ei atal dros dro neu ei atal dros dro yn rhannol rhag bod yn aelod neu'n aelod cyfetholedig o'r awdurdod (gweler Rhan 3 o Ddeddf 2000) rhaid i'r awdurdod wrthod talu'r lwfans teithio a chynhaliaeth sy'n daladwy i'r aelod/aelod cyfetholedig hwnnw mewn perthynas â'r cyfrifoldebau neu'r dyletswyddau y mae'r aelod wedi'i atal dros dro neu wedi'i atal dros dro yn rhannol rhag eu cyflawni (Adran 155(1) o'r Mesur).

Rhan 3: Darpariaethau pellach

Pensiynau

29. O dan Adran 143 o'r Mesur, gall y Panel wneud penderfyniadau o ran y trefniadau pensiwn ar gyfer aelodau awdurdodau lleol yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol. Gall penderfyniadau o'r fath:
 - Nodi'r disgrifiad o aelodau y bydd yn ofynnol i awdurdod lleol dalu pensiwn iddynt.

- Disgrifio'r materion perthnasol y bydd yn ofynnol i awdurdod lleol dalu pensiwn mewn cysylltiad â hwy.
- Gwneud penderfyniadau gwahanol ar gyfer prif gynghorau gwahanol.

Lwfansau i gefnogi swyddogaeth aelod o awdurdod lleol

30. Rhaid i awdurdod lleol ddarparu ar gyfer gofynion aelod i gyflawni ei rôl a'i gyfrifoldebau yn fwy effeithiol. Y Panel fydd yn pennu sut y dylid darparu'r cymorth hwn yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol.

Talu treuliau ymweliadau swyddogol ac ymweliadau cwrteisi

31. Bydd y trefniadau sydd wedi'u cynnwys yn Adran 176 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 yn parhau i fod yn gymwys, ond ni ellir gwneud unrhyw daliad i unigolyn o dan y trefniant hwnnw pan fo taliad wedi'i wneud i'r unigolyn hwnnw yn unol ag unrhyw daliad o wneir o dan y Rheoliadau hyn.

Trefniadau mewn perthynas ag absenoldeb teuluol

32. Mae Rhan 2 o'r Mesur yn nodi hawliau aelodau awdurdodau lleol o ran absenoldeb teuluol. Bydd y Panel yn nodi ei benderfyniadau a'r trefniadau gweinyddol ar gyfer talu cyflogau a lwfansau gan brif gynghorau yn hyn o beth yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol.

Absenoldeb oherwydd salwch

- 32(a) Bydd trefniadau mewn perthynas ag absenoldeb hirdymor oherwydd salwch gan ddeiliaid uwch-gyflogau prif awdurdodau, Awdurdodau Tân ac Achub ac Awdurdodau Parciau Cenedlaethol fel y nodir yn Adroddiad Blynyddol neu Adroddiad Atodol y Panel.

Rhan 4: Cyflogau, lwfansau neu ffioedd

Ad-dalu cyflogau, lwfansau neu ffioedd

33. Gall awdurdod fynnu bod y cyfryw ran o gyflog, lwfans neu ffi yn cael ei had-dalu pan fydd taliad eisoes wedi'i wneud ar gyfer unrhyw gyfnod pan fydd yr aelod neu'r aelod cyflogedig dan sylw:
- wedi'i atal dros dro neu wedi'i atal dros dro yn rhannol rhag cyflawni dyletswyddau neu gyfrifoldebau'r aelod/aelod cyfetholedig hwnnw yn unol â Rhan 3 o Ddeddf 2000 neu Reoliadau a wnaed o dan y Ddeddf honno.
 - yn peidio â bod yn aelod neu'n aelod cyfetholedig o'r awdurdod.

- neu heb fod â hawl, mewn unrhyw ffordd, i gael cyflog, lwfans neu ffi mewn perthynas â'r cyfnod hwnnw.

Peidio â derbyn cyflogau, lwfansau neu ffioedd

34. O dan Adran 154 o'r Mesur gall unrhyw aelod neu aelod cyfetholedig, ddewis drwy hysbysu swyddfa briodol yr awdurdod yn ysgrifenedig, peidio â derbyn unrhyw ran o'i hawl i gael cyflog, lwfans neu ffi a bennwyd gan y Panel ar gyfer y flwyddyn benodol honno (fel y mae'n ymwneud â'r awdurdod).

Rhan 5: Darpariaethau penodol sy'n ymwneud â chynghorau tref a chymuned ("y cyngor")

Dehongli

35. At ddibenion y Rhan hon, ystyr aelod yw aelod etholedig ac aelod cyfetholedig.

Lwfansau

36. Lwfansau:
- a) Penderfynir drwy'r Adroddiad Blynyddol neu drwy Adroddiad Atodol ar y trefniadau a'r swm ar gyfer taliad blynyddol i aelodau mewn perthynas â'r costau a ystyriaeth i nifer wrth gyflawni rôl aelod. Hefyd, lle bo'n briodol, ystyrir yr amrywiad ym maint neu amgylchiadau ariannol cynghorau gwahanol.
 - b) Gall y cyngor, os yw'n penderfynu, wneud taliadau i aelodau mewn perthynas â chostau teithio i fynychu dyletswyddau cymeradwy y tu mewn neu'r tu allan i ardal y cyngor. Nodir y swm y gellir ei hawlio yn Adroddiad Blynyddol neu Atodol y Panel.
 - c) Gall y cyngor, os yw'n penderfynu, ad-dalu treuliau cynhaliaeth i'w aelodau pan fyddant yn mynychu dyletswyddau cymeradwy y tu mewn neu'r tu allan i ardal y cyngor. Nodir y trefniadau ar gyfer ad-dalu yn Adroddiad Blynyddol neu Atodol y Panel.
 - d) Gall y cyngor, os yw'n penderfynu, dalu iawndal am Golled Ariannol i'w aelodau lle mae colled o'r fath wedi digwydd trwy fynychu dyletswyddau cymeradwy y tu allan i ardal y cyngor. Nodir y Lwfansau yn Adroddiad Blynyddol neu Atodol y Panel.
 - e) Gall y cyngor, os yw'n penderfynu, dalu lwfans i gadeirydd, is-gadeirydd neu faer y cyngor at ddibenion cyflawni swyddogaethau'r swydd honno. Nodir y lwfans yn Adroddiad Blynyddol neu Atodol y Panel.
 - f) Penderfynir drwy'r Adroddiad Blynyddol neu drwy Adroddiad Atodol ar y trefniadau ar gyfer talu lwfans cyfrifoldeb i aelodau cyngor. Hefyd, lle bo'n briodol, ystyrir maint neu amgylchiadau ariannol cynghorau gwahanol.

- g) Rhaid i'r cyngor ad-dalu costau gofal i aelod fel y penderfynwyd yn Adroddiad Blynyddol y Panel.
37. Gall aelod ddewis peidio â derbyn unrhyw ran o'i hawl i gael lwfans dan y Rheoliadau hyn trwy hysbysu swyddog priodol y cyngor yn ysgrifenedig.
38. Rhaid i aelod sy'n hawlio iawndal am Golled Ariannol lofnodi datganiad nad yw'r aelod wedi gwneud, nac yn bwriadu gwneud, unrhyw hawliad arall mewn perthynas â'r mater y mae'r hawliad yn ymwneud ag ef.
39. "Ystyr "Dyletswydd Gymeradwy" dan y Rhan hon yw
- i. Mynychu cyfarfod o'r cyngor neu unrhyw un o bwyllgorau neu is-bwyllgorau'r cyngor neu unrhyw gorff arall y mae'r cyngor yn penodi neu'n enwebu pobl iddo neu unrhyw un o bwyllgorau neu is-bwyllgorau corff o'r fath.
 - ii. Mynychu unrhyw gyfarfod arall a awdurdodir gan y cyngor neu gan un o bwyllgorau neu is-bwyllgorau'r cyngor, neu un o gydbwyllgorau'r cyngor ac un neu fwy o gynghorau, neu is-bwyllgor i gydbwyllgor o'r fath, ar yr amod bod o leiaf ddau aelod o'r cyngor wedi cael eu gwahodd a, lle caiff y cyngor ei rannu'n grwpiau gwleidyddol, bod o leiaf ddau grŵp o'r fath wedi'u gwahodd.
 - iii. Mynychu cyfarfod unrhyw gymdeithas ar gyfer cynghorau y mae'r cyngor yn aelod ohoni.
 - iv. Mynychu unrhyw ddirwyddiad hyfforddi neu ddatblygu a gymeradwyir gan y cyngor.
 - v. Unrhyw ddyletswydd arall a gymeradwyir gan y cyngor neu ddyletswydd o fath a gymeradwyir gan y cyngor i gyflawni ei swyddogaethau neu swyddogaethau unrhyw un o'i bwyllgorau neu is-bwyllgorau

Rhan 6: Amrywiol

Trefniadau ar gyfer taliadau

40. Rhaid i Restr awdurdod nodi'r trefniadau ar gyfer talu cyflogau, lwfansau a ffioedd i holl aelodau ac aelodau cyfetholedig yr awdurdod hwnnw. Gellir gwneud y taliadau hynny ar yr adegau ac mor reolaidd ag a bennir gan yr awdurdod.

Hawliadau

41. Rhaid i awdurdod nodi terfyn amser rhwng y dyddiad y mae hawl i lwfans teithio neu gynhaliath yn digwydd a phan fydd yn rhaid i gais am y lwfansau hynny gael ei wneud gan y sawl y maent yn daladwy iddo. Fodd bynnag, nid yw hyn yn rhwystro awdurdod rhag gwneud taliad os na hawlir y lwfans o fewn y cyfnod a nodwyd.

42. Rhaid cyflwyno derbynebaw priodol sy'n profi costau gwirioneddol gydag unrhyw hawliad am lwfans teithio neu lwfans cynhaliaeth yn unol â'r Rheoliadau hyn (ac eithrio ceisiadau am gostau teithio mewn cerbyd modur preifat).

Osgoi dyblygu

43. Rhaid i hawliad am lwfans teithio neu lwfans cynhaliaeth gynnwys datganiad wedi'i lofnodi gan yr aelod neu'r aelod cyfetholedig yn nodi nad yw'r aelod / aelod cyfetholedig wedi gwneud ac na fydd yn gwneud unrhyw hawliad arall mewn perthynas â'r mater y mae'r hawliad yn ymwneud ag ef neu mae'n rhaid anfon datganiad o'r fath gyda'r hawliad.

Cofnodion o gyflogau, lwfansau a ffioedd

44. Rhaid i awdurdod gadw cofnod o'r taliadau a wnaed yn unol â'r Rheoliadau hyn. Rhaid i'r cofnod:
- Nodi enw'r derbynnydd a swm a natur pob taliad.
 - Bod ar gael, ar bob adeg resymol, i'w archwilio (am ddim) gan unrhyw etholwr llywodraeth leol (o fewn ystyr adran 270(1) o Ddeddf 1972) yn ardal yr awdurdod.
 - Alluogi unigolyn sydd â hawl i archwilio'r cofnod wneud copi o unrhyw ran ohono ar ôl talu unrhyw ffi resymol y gall yr awdurdod ofyn amdani.

Gofynion o ran cyhoeddusrwydd

(Mae cynnwys gofynnol gofynion o ran cyhoeddusrwydd wedi'i gynnwys mewn atodiad i'r Adroddiad Blynnyddol)

45. Rhaid i awdurdod, cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl penderfynu ar ei Restr Cydnabyddiaeth Ariannol ar gyfer y flwyddyn o dan y Rheoliadau hyn ac unrhyw Adroddiad gan y Panel, a heb fod yn hwyrach na 31 Gorffennaf yn y flwyddyn y mae'r Rhestr yn cyfeirio ati, wneud trefniadau ar gyfer cyhoeddi'r Rhestr yn ardal yr awdurdod. **(Nid yw'r adran hon yn berthnasol i gynghorau tref a chymuned).**
46. Cyn gynted ag y bo'n ymarferol, a heb fod yn hwyrach na 30 Medi ar ôl diwedd blwyddyn, rhaid i awdurdod wneud trefniadau ar gyfer cyhoeddi, yn ardal yr awdurdod, y cyfanswm a dalwyd ganddo i bob aelod / aelod cyfetholedig mewn perthynas â chyflog sylfaenol, uwch-gyflog, ffi aelod cyfetholedig, ad-daliadau costau gofal, lwfansau teithio a chynhaliaeth. **(Mae'r adran hon yn berthnasol i bob awdurdod perthnasol.)**
47. O fewn yr un terfyn amser ac yn yr un modd, rhaid i awdurdod lleol wneud trefniadau ar gyfer cyhoeddi unrhyw gydnabyddiaeth ariannol ychwanegol a dderbyniodd aelod a enwebwyd neu a benodwyd i awdurdod perthnasol arall. **(Mae'r adran hon yn berthnasol i'r prif gynghorau yn unig).**

Cyhoeddusrwydd i Adroddiadau'r Panel

48. O dan Adran 146(7) (a) a (b) o'r Mesur, bydd y Panel yn anfon drafft ymgynghori o'i Adroddiad Blynyddol neu Adroddiad Atodol i bob awdurdod perthnasol i'w ddsbarthu i aelodau ac aelodau cyfetholedig yr awdurdod, er mwyn i aelodau/aelodau cyfetholedig gyflwyno sylwadau arno i'r Panel, o fewn cyfnod o wyth wythnos fel arfer.
49. Yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol bydd y Panel yn nodi'r trefniadau ar gyfer cyhoeddi ei Adroddiadau yn unol ag Adran 151 ac Adran 152 o'r Mesur.

Monitro Cydymffurfiaeth â Phenderfyniadau'r Panel

50. Mae Adran 153 o'r Mesur yn nodi bod yn rhaid i awdurdodau perthnasol gydymffurfio â'r gofynion a osodir gan y Panel yn ei Adroddiadau Blynyddol. Mae hefyd yn rhoi pŵer i'r Panel fonitro'r taliadau a wneir gan awdurdodau perthnasol a'i gwneud yn ofynnol i'r wybodaeth a nodir gan y Panel gael ei darparu. Nodir y gofynion o dan yr adran hon yn Adroddiad Blynyddol y Panel.

Atodiad 3: Rhestr Cydnabyddiaeth Ariannol Aelodau

1. Rhaid i brif gynghorau, awdurdodau parciau cenedlaethol (APCau) ac awdurdodau tân ac achub (ATAau) yng Nghymru (ond nid cynghorau tref a chymuned) gynnal Rhestr Cydnabyddiaeth Ariannol flynyddol ('y Rhestr') sy'n cyd-daro â phenderfyniadau'r Panel ynghylch cyflogau i aelodau a thaliadau i aelodau cyfetholedig ac y mae'n rhaid iddi gynnwys yr wybodaeth ganlynol:

Mewn perthynas â phrif gyngor:

- a. Enwau'r aelodau a fydd yn cael y cyflog sylfaenol yn unig a'r swm i'w dalu.
- b. Enwau'r aelodau a fydd yn cael uwch-gyflog Band 1 a Band 2, y swydd a'r portffolio sydd ganddynt a'r swm i'w dalu.
- c. Enwau'r aelodau a fydd yn cael uwch-gyflog Band 3, Band 4 a Band 5, y swydd a'r portffolio sydd ganddynt a'r swm i'w dalu.
- d. Enwau'r aelodau a fydd yn cael cyflog dinesig a'r swm i'w dalu.
- e. Enwau'r aelodau a fydd yn cael ffi aelod cyfetholedig a ph'un a ydynt yn gadeirydd ynteu'n aelod cyffredin a'r swm i'w dalu.
- f. Enwau'r aelodau a fydd yn derbyn uwch-gyflog fel cadeirydd Cydbwyllgor neu Is-bwyllgor i Gydbwyllgor Trosolwg a Chraffu a'r swm i'w dalu.
- g. Enwau'r aelodau a fydd yn cael uwch-gyflog penodol neu ychwanegol a gymeradwywyd gan y Panel a'r swm i'w dalu.

Mewn perthynas ag Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub:

- a. Enwau'r aelodau a fydd yn cael y cyflog sylfaenol yn unig a'r swm i'w dalu
 - b. Enw'r aelod a fydd yn cael uwch-gyflog fel cadeirydd yr awdurdod a'r swm i'w dalu.
 - c. Enwau'r aelodau a fydd yn cael uwch-gyflog fel is-gadeirydd pwyllgor a'r swm i'w dalu.
 - d. Enwau'r aelodau a fydd yn cael ffi aelod cyfetholedig a pha un a ydynt yn gadeirydd neu'n aelod cyffredin a'r symiau i'w talu.
2. Rhaid hysbysu'r Panel ynghylch diwygiadau a wneir i'r Rhestr yn ystod blwyddyn y cyngor cyn gynted ag y bo'n ymarferol.
 3. Rhaid i brif gynghorau gadarnhau yn eu Rhestr flynyddol nad ydynt wedi mynd dros uchafswm yr uwch-gyflogau a bennwyd ar gyfer y cyngor.

4. Rhaid i brif gynghorau, APCau ac ATAAu gynnwys datganiad o dreuliau y gellir eu caniatáu a'r dyletswyddau y gellir eu hawlio mewn perthynas â hwy ar gyfer gofal, teithio a chynhaliaeth yn eu Rhestr flynyddol sy'n cyd-daro â phenderfyniadau'r Panel.
5. Rhaid i'r Rhestr nodi'r trefniadau ar gyfer talu cyflogau, lwfansau a ffioedd i holl aelodau ac aelodau cyfetholedig yr awdurdod perthnasol (Rheoliad 35 Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol); y trefniadau ar gyfer hawlio costau gofal, treuliau teithio a chynhaliaeth (Rheoliadau 24 a 36-37 Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol); y trefniadau ar gyfer osgoi dyblygu (Rheoliad 38 Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol); a'r trefniadau ar gyfer ad-dalu cyflogau, lwfansau a ffioedd (Rheoliad 33 Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol). Rhaid i'r rhestr hon hefyd gynnwys y dyletswyddau y gall aelodau ac aelodau cyfetholedig hawlio treuliau teithio, cynhaliaeth ac ad-daliadau costau gofal mewn perthynas â hwy.
6. Rhaid i brif gynghorau ddatgan y canlynol yn y Rhestr:
 - A oes datganiad o gyfrifoldeb sylfaenol cynghorydd wedi'i wneud.
 - A oes disgrifiadau o rôl deiliaid swyddi ag uwch-gyflog wedi'u llunio.
 - A gedwir cofnodion o bresenoldeb cynghorwyr.
7. Rhaid i brif gynghorau, APCau ac ATAAu wneud trefniadau ar gyfer cyhoeddi'r Rhestr Cydnabyddiaeth Ariannol i Aelodau cyn gynted ag y bo'n ymarferol a heb fod yn hwyrach na 31 Gorffennaf yn y flwyddyn y mae'n berthnasol iddi. Dylid cyhoeddi'r Rhestr mewn modd sy'n rhoi mynediad hawdd i aelodau'r cyhoedd.
8. Rhaid anfon y **Rhestr** at Ysgrifenyddiaeth y Panel erbyn 31 Gorffennaf bob blwyddyn.

Atodiad 4: Cyhoeddi Cydnabyddiaeth Ariannol - Gofynion y Panel

Yn unol ag Adran 151 o'r Mesur, mae'r Panel yn gwneud y canlynol yn ofynnol:

1. Rhaid i awdurdodau perthnasol gyhoeddi Datganiad o Daliadau a wnaed i'w aelodau ar gyfer pob blwyddyn ariannol. Rhaid cyhoeddi'r wybodaeth hon ar ffurf ac mewn lleoliad sy'n hygyrch i aelodau'r cyhoedd fan bellaf erbyn 30 Medi yn dilyn diwedd y flwyddyn ariannol flaenorol, a'i darparu ar gyfer y Panel hefyd o fewn yr un terfyn amser. Rhaid darparu'r wybodaeth ganlynol:
 - a. Swm y cyflog sylfaenol, yr uwch-gyflog, y cyflog dinesig a'r ffi aelod cyfetholedig a dalwyd i bob aelod/aelod cyfetholedig o'r awdurdod perthnasol a enwir gan gynnwys achosion lle dewisodd yr aelod beidio â chael y cyfan neu ran o'r cyflog, neu'r ffi ar gyfer blwyddyn y Cyngor sydd dan sylw. Lle talwyd uwch-gyflog, dylid darparu teitl yr uwch-swydd a ddelir.
 - b. Y taliadau a wnaed gan gynghorau tref a chymuned i aelodau a enwir fel:
 - Taliadau mewn perthynas â defnyddio'r ffôn, technoleg gwybodaeth, deunyddiau traul ac yn y blaen
 - Taliadau cyfrifoldeb
 - Lwfansau a dalwyd i faer/cadeirydd a dirprwy faer/dirprwy gadeirydd
 - lawndal am golled ariannol
 - Costau a ysgwyddwyd mewn perthynas â theithio a chynhaliaeth
 - Ad-daliadau costau gofal (gweler paragraff f isod)
 - c. Yr holl dreuliau teithio a chynhaliaeth, ad-daliadau costau gofal (gweler paragraff f isod) a thaliadau eraill a gafodd pob aelod ac aelod cyfetholedig a enwir o'r awdurdod perthnasol, gyda phob categori wedi'i nodi ar wahân.
 - d. Swm unrhyw daliadau pellach a gafodd unrhyw aelod a enwir a oedd wedi'i enwebu i, neu'i benodi gan awdurdod perthnasol arall neu gorff cyhoeddus arall yn ôl y diffiniad yn Adran 67 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013, sef:
 - bwrdd iechyd lleol
 - panel heddlu a throseddu
 - awdurdod perthnasol
 - corff a ddynodwyd yn gorff cyhoeddus mewn gorchymyn a wnaed gan Weinidogion Cymru.
 - e. Enwau'r aelodau na chawsant y cyflog sylfaenol neu'r uwch-gyflog am eu bod wedi'u hatal dros dro am y cyfan neu ran o'r cyfnod blynyddol y mae'r Rhestr yn berthnasol iddo.

f. Mewn perthynas â chyhoeddi ad-daliadau costau gofal, mae'r Panel wedi penderfynu darparu dau opsiwn i awdurdodau perthnasol.

- 1) Manylion y symiau a ad-dalwyd i aelodau a enwir;
- 2) Cyfanswm a ad-dalwyd gan yr awdurdod yn ystod y flwyddyn ond heb briodoli'r taliadau i unrhyw aelod a enwir.

Mater i bob awdurdod yw penderfynu pa un o'r dewisiadau hyn ar gyfer cyhoeddi sy'n briodol yn ei dyb ef.

Cyfrifoldeb pob awdurdod yw penderfynu ar ei safbwynt ei hun o ran sut i ymateb i unrhyw geisiadau Rhyddid Gwybodaeth y mae'n eu cael mewn perthynas ag ad-dalu costau gofal hefyd.

2. Mae'n ofynnol cyhoeddi ffurflenni heb gofnodion o daliadau a'u darparu ar gyfer y Panel erbyn 30 Medi.

Atodiad 5: Crynodeb o'r penderfyniadau newydd ac wedi'u diweddarau sydd i'w gweld yn yr adroddiad hwn

Mae rhifau'r rhan fwyaf o'r penderfyniadau yn yr adroddiad hwn wedi newid ers yr adroddiadau diwethaf.

Er mwyn helpu awdurdodau, mae'r tabl hwn yn nodi'r penderfyniadau yn yr adroddiad hwn sydd naill ai yn gwbl newydd neu wedi'u diweddarau.

Prif Gyngorau	
Penderfyniad 1: Penderfyniad wedi'i ddiweddarau	Bydd y cyflog sylfaenol yn 2019/20 ar gyfer aelodau etholedig prif gyngorau yn £13,868.
Penderfyniad 2: Mae'r symiau sy'n daladwy dan y Penderfyniad hwn wedi cael eu diweddarau	Bydd lefelau uwch-gyflogau yn 2019/20 ar gyfer aelodau o brif gyngorau fel y nodir yn Nhabl 5.
Penderfyniad 3: Penderfyniad wedi'i ddiweddarau	Rhaid talu cyflog Band 3 o £22,568 i bennaeth dinesig pan fo'n cael ei dalu, a bod yn rhaid talu cyflog Band 5 o £17,568 i ddirprwy bennaeth dinesig pan fo'n cael ei dalu.
Penderfyniad 4: Penderfyniad wedi'i ddiweddarau	Rhaid i aelod llywyddol, os penodwyd un ac os yw'n cael cydnabyddiaeth ariannol, gael uwch-gyflog Band 3 o £22,568.
Penderfyniad 6: Penderfyniad newydd	<ul style="list-style-type: none"> Ni ddylai aelod etholedig gael cydnabyddiaeth ariannol am fwy nag un uwch-swydd o fewn ei awdurdod. Ni ddylid talu uwch-gyflog a chyflog dinesig i aelod etholedig. Mae'r cyflog sylfaenol yn gynwysedig ym mhob uwch-gyflog a chyflog dinesig a delir. Os yw cyngor yn dewis bod â mwy nag un dirprwy arweinydd sy'n cael cydnabyddiaeth ariannol, dylid rhannu'r gwahaniaeth rhwng uwch-gyflog y dirprwy arweinydd ac aelodau gweithrediaeth eraill â nifer y dirprwy arweinwyr a'i ychwanegu at uwch-gyflog aelodau gweithrediaeth eraill er mwyn cyfrifo'r uwch-gyflog sy'n daladwy i bob dirprwy arweinydd.
Penderfyniad 7: Penderfyniad newydd	Ni all aelodau sy'n cael uwch-gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 gael cyflog gan unrhyw Awdurdod Parc Cenedlaethol neu Awdurdod Tân ac Achub y maent wedi'u penodi iddo.
Penderfyniad 8: Penderfyniad newydd	Ni all aelodau sy'n cael cyflog Band 1 neu Fand 2 dderbyn unrhyw dâl gan Gyngor Cymuned neu Dref y maent yn aelod ohono, ac eithrio costau teithio a chynhaliaeth ac ad-daliadau o gostau gofal.
Penderfyniad 11:	Gall Prif Gyngorau wneud cais am uwch-gyflogau

Penderfyniad wedi'i ddiweddarau	penodol neu ychwanegol nad ydynt yn syrthio o fewn y Fframwaith Cydnabyddiaeth Ariannol presennol.
Mae'r Penderfyniadau blaenorol yn ymwneud â'r Cydbwyllgorau Trosolwg a Chraffu wedi cael eu dileu. Mae paragraff 4.1 o'r adroddiad hwn yn egluro'r gweithdrefnau amgen.	
Awdurdodau Parciau Cenedlaethol	
Penderfyniad 19: Penderfyniad wedi'i ddiweddarau	Dylai'r cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau cyffredin o APC fod yn £3,735.
Penderfyniad 20: Penderfyniad wedi'i ddiweddarau	Dylai'r uwch-gyflog ar gyfer cadeirydd APC fod yn £12,435
Penderfyniad 21: Penderfyniad wedi'i ddiweddarau	Gellir talu uwch-gyflog ar gyfer Dirprwy Gadeirydd a hyd at ddau Gadeirydd pwyllgor APC lle ceir cyfrifoldeb sylweddol a pharhaus. Gellir talu'r cyflog hwn ar y naill neu'r llall o'r lefelau canlynol, yn ôl yr hyn a bennir gan yr awdurdod i adlewyrchu'r cyfrifoldeb priodol - £7,435 neu £6,135.
Penderfyniad 22: Penderfyniad wedi'i ddiweddarau	Gall APCau wneud cais am uwch-gyflogau penodol neu ychwanegol nad ydynt yn syrthio o fewn i'r Fframwaith Cydnabyddiaeth Ariannol presennol.
Awdurdodau Tân ac Achub	
Penderfyniad 26: Penderfyniad wedi'i ddiweddarau	Dylai'r cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau cyffredin o ATA fod yn £1,780.
Penderfyniad 27: Penderfyniad wedi'i ddiweddarau	Dylai'r uwch-gyflog ar gyfer cadeirydd ATA fod yn £10,480.
Penderfyniad 28: Penderfyniad wedi'i ddiweddarau	Gellir talu uwch-gyflog ar gyfer Dirprwy Gadeirydd a hyd at ddau Gadeirydd pwyllgor ATA lle ceir cyfrifoldeb sylweddol a pharhaus. Dylid talu hwn ar lefel o £ 5,480.
Penderfyniad 29: Penderfyniad wedi'i ddiweddarau	Gall ATAau wneud cais am uwch-gyflogau penodol neu ychwanegol nad ydynt yn syrthio o fewn i'r Fframwaith Cydnabyddiaeth Ariannol presennol.
Aelodau Cyfetholedig Prif Gyngorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub	
Penderfyniad 36: Penderfyniad wedi'i ddiweddarau	Rhaid i swyddog priodol yn yr awdurdod bennu ymlaen llaw a yw cyfarfod wedi'i drefnu ar gyfer diwrnod llawn ac fe delir ffi ar sail y penderfyniad hwn, hyd yn oed os yw'r cyfarfod yn gorffen cyn diwedd pedair awr.
Penderfyniad 37: Penderfyniad wedi'i ddiweddarau	Rhaid talu ffioedd am gyfarfodydd a gweithgareddau eraill gan gynnwys pwyllgorau a gweithgorau eraill (gan gynnwys grwpiau gorchwyl a gorffen), cyfarfodydd rhagarweiniol gyda swyddogion, hyfforddiant a phresenoldeb mewn cynadleddau neu unrhyw gyfarfod ffurfiol arall y gofynnir i aelodau cyfetholedig ei fynychu.
Penderfyniad 38: Penderfyniad newydd	Rhaid i bob awdurdod sicrhau, trwy ei Bwyllgor Gwasanaethau Democraidd neu bwyllgor priodol arall, bod ei holl aelodau cyfetholedig sydd â

	phleidlais yn cael cymaint o gymorth ag sy'n angenrheidiol i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau'n effeithiol. Dylai cymorth o'r fath fod heb gostau i'r aelod unigol.
Cynghorau Tref a Chymuned	
Penderfyniad 40: Penderfyniad wedi'i ddiweddarau	Rhaid i bob cyngor cymuned a thref sicrhau bod taliad o £150 y flwyddyn ar gael i'w aelodau fel cyfraniad at gostau a threuliau.
Penderfyniad 42: Mae'r penderfyniad yma wedi'i ddiweddarau	Gall cynghorau tref a chymuned yng Ngrwpiau B neu C wneud taliad blynyddol o hyd at £500 yr un i hyd at 5 aelod i gydnabod cyfrifoldebau penodol. Mae hyn yn ychwanegol at y taliad o £150 am gostau a threuliau.
Penderfyniad 45: Penderfyniad wedi'i ddiweddarau	Gall cynghorau tref a chymuned dalu iawndal am golled ariannol i bob un o'u haelodau, lle mae colled o'r fath wedi cael ei hysgwyo mewn gwirionedd, o ganlyniad i fod yn bresennol i gyflawni dyletswyddau cymeradwy fel a ganlyn: - Hyd at £54.00 am bob cyfnod nad yw'n fwy na 4 awr. - Hyd at £108.00 am bob cyfnod sy'n fwy na 4 awr ond nad yw'n fwy na 24 awr.
Penderfyniad 49: Penderfyniad newydd	Ni all aelodau sy'n cael uwch-gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 gan brif gyngor (hynny yw yr Arweinydd, Dirprwy Arweinydd neu Aelod Gweithrediaeth) gael unrhyw daliad gan Gyngor Tref neu Gymuned, ac eithrio costau teithio a chynhaliadaeth ac ad-daliadau o gostau gofal.

Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol
Ystafell N.03
Llawr Cyntaf,
Adeiladau'r Goron,
Parc Cathays,
Caerdydd
CF10 3NQ

Ffôn: 0300 0253038
E-bost irpmailbox@llyw.cymru

Mae'r Adroddiad a gwybodaeth arall ynglŷn â gwaith y Panel ar gael ar ein gwefan:

<http://pacqa.llyw.cymru>

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Adroddiad i:	Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
Dyddiad y Cyfarfod:	29 Mawrth 2019
Aelod / Swyddog Arweiniol:	Y Cynghorydd Mark Young, Aelod Arweiniol Safonau Corfforaethol Gary Williams, Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol, AD a Democrataidd
Awdur yr Adroddiad:	Steve Price, Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd
Teitl:	Hyfforddiant a Datblygu Aelodau

1 Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad hwn yn rhoi diweddariad ar faterion hyfforddiant aelodau.

2 Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

I geisio safbwyntiau'r Pwyllgor ar gynnwys a chyfeiriad y Rhaglen Hyfforddiant a Datblygu.

3 Beth yw'r Argymhellion?

Bod y Pwyllgor yn ystyried ac yn cyflwyno sylwadau ar y Rhaglen Hyfforddiant a Datblygu Aelodau.

4 Manylion yr adroddiad

4.1 Cytunwyd Cyngor ym mis Medi 2018 y byddai'r canlynol yn gyrsiau hyfforddiant gorfodol:

- Cod Ymddygiad – roedd hyfforddiant yn ofyniad yn y Cod ei hun ac roedd presenoldeb Aelodau wedi bod yn 100%.
- Cynllunio – Cynhelir dau ddigwyddiad hyfforddiant bob blwyddyn. Os na fyddai unigolyn wedi mynychu'r sesiynau hyfforddiant, ni allai gymryd rhan mewn unrhyw drafodaethau na phleidleisio.
- Trwyddedu - Os na fyddai unigolyn wedi mynychu'r sesiynau hyfforddiant, ni allai gymryd rhan mewn unrhyw drafodaethau na phleidleisio.

4.2 Cytunwyd ar hyfforddiant gorfodol ar gyfer y canlynol hefyd:

- Cyllid – Cyllid Llywodraeth Leol – cynhelir hyfforddiant unwaith yn ystod tymor cyngor.
- Diogelu – cynhelir hyfforddiant unwaith yn ystod tymor cyngor.
- Rhianta Corfforaethol – cynhelir hyfforddiant unwaith yn ystod tymor cyngor.
- Diogelu Data (GDPR) – cynhelir hyfforddiant yn flynyddol.

4.3 Cytunwyd i roi'r cosbau a ganlyn ar waith os na fydd unigolion yn mynychu hyfforddiant gorfodol:

- Cyhoeddi gwybodaeth ar y wefan unwaith y flwyddyn o ran pwy oedd wedi mynychu gyrsiau hyfforddiant gorfodol a phwy nad oedd wedi'u mynychu.

- Awgrymwyd yn wreiddiol bod rhestr o rai nad oedd wedi mynychu hyfforddiant gorfodol yn cael ei hanfon i'r Pwyllgor Safonau er mwyn i Gynghorwyr egluro pam nad oeddent wedi cydymffurfio mewn cyfarfod cyhoeddus. Penderfynodd Cyngor bod rhestr o unigolion a oedd wedi mynychu hyfforddiant gorfodol a rhai nad oedd wedi'i fynychu yn cael ei dosbarthu i Arweinwyr Grŵp a byddent yn ymgynghori gyda'u Haelodau wedyn i ganfod rhesymau dros beidio mynychu.

Adolygiadau Datblygiad Personol

- 4.4 Mae Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn ei gwneud yn ofynnol bod Adolygiad Datblygu Personol (ADP) ar gael i bob cynghorydd. Mae'r ADP yn darparu dull i'r aelod a'r Cyngor asesu anghenion datblygiad personol yr aelod. Byddai'r adolygiad wedi'i osod yng nghyd-destun rôl yr aelod, eu dyheadau ar gyfer yr hyn yr hoffent ei gyflawni, diben a dyheadau'r Awdurdod ac anghenion y gymuned. Gallai'r cyfweiliad gynnwys adolygiad o hyfforddiant a datblygu a dderbyniodd yr aelod dros y flwyddyn flaenorol.
- 4.5 Dylid nodi nad yw ADP yn arfarniad o berfformiad, ond yn fodd o gefnogi a datblygu aelodau. Nid yw'n ofynnol i'r Aelodau ymgymryd ag ADP.
- 4.6 Ym mis Medi 2018 cafodd yr holl aelodau fanylion y broses ADP a'u gwahodd i gofrestru eu diddordeb mewn cymryd rhan. Rhoddir diweddariad ar hyn i'r Pwyllgor.

5 Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Nid yw'r adroddiad hwn yn cyfrannu'n uniongyrchol at y Blaenoriaethau Corfforaethol, er y bydd aelodau etholedig sydd wedi'u hyfforddi ac yn cael eu cefnogi'n briodol yn cyfrannu at berfformiad y Cyngor ym meysydd strategaeth, ddatblygu polisiau a gwneud penderfyniadau.

6 Faint fydd hyn yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Darperir y rhan fwyaf o'r cynllun hyfforddi gan Swyddogion y Cyngor. Nid yw hyn yn gofyn am ariannu ychwanegol ond bydd angen amser y Swyddogion, ac fe fydd hyn yn ffactor wrth bennu maint a chymhlethdod y rhaglen y mae modd ei darparu. Mae angen gwaith hwyluso allanol ar gyfer rhai meysydd hyfforddi ac fe fyddai angen cynnwys hyn o fewn y gyllideb hyfforddiant Aelodau.

7 Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

Nid oes angen asesiad ar gyfer yr adroddiad hwn.

8 Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda Chraffu ac eraill?

Fe gynhaliwyd ymgynghoriadau gyda Chyngor a'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd.

9 Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Nid oedd angen datganiad ganddo ar gyfer yr adroddiad hwn.

10 Pa risgiau sydd yna ac oes yna unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Bwriad hyfforddiant a datblygu yw darparu Aelodau â'r wybodaeth a'r sgiliau sydd eu hangen arnynt i gyflawni rolau gwahanol. Heb yr hyfforddiant hwn, mae risg uwch mewn rhai meysydd o heriau llwyddiannus i benderfyniadau neu atgyfeiriadau i Ombwdsmon y Gwasanaethau Cyhoeddus, a pherfformiad salach yn gyffredinol.

11 Pŵer i wneud y Penderfyniad

Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag